

Nr. 40 - September 1998
10e jaargang
Verschijnt 4x per jaar
Prijs per stuk Hfl 6,-

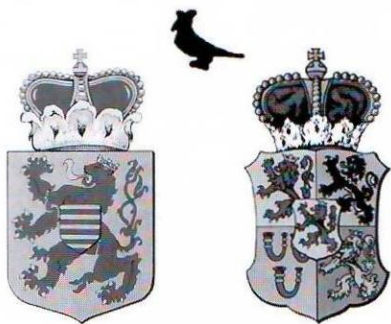
LIMBURGS SCHUTTERSTIJDSCRIFT

BRAND IMPERATOR
HARTVERWARMEND, HET HELE JAAR DOOR.

Het 'Limburgs Schutterstijdschrift'

Het Limburgs Schutterstijdschrift is een uitgave door en onder auspiciën van de stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (S.A.S.).

Abonnementen

Het Limburgs Schutterstijdschrift verschijnt 4x per jaar.
 Abonnementprijs Hfl 25,- / BF 480 per jaar bij vooruitbetaling.
 Losse nummers à Hfl 6,- / BF 115 excl. Hfl 3,- / BF 60 verzendkosten.

Bankrelaties

Nederland: Rabobank,
 rekeningnr. 12.22.15.125
 Postbank rekeningnr. 2878343
 België: Gemeentekrediet van België
 Agentschap Kinrooi,
 rekeningnr. 068-2059877-12.

Redactie-adres en nieuw abonnement

Brouwerslaan 25
 6093 GG Heythuysen.

Druk

Drukkerij Limburgsche Post
 Heerstraat Noord 69
 6099 AW Beegden (NL).

Voorbehoud

Plaatsing van een artikel in dit tijdschrift houdt niet in, dat de inzichten van de schrijver worden gedeeld door de redactie.
 Bij overname van artikelen is bronvermelding vereist.

De redactie stelt het algemeen belang boven het persoonlijk belang en behoudt zich daarmee het recht voor om aangeboden teksten te wijzigen, in te korten of zelfs niet te plaatsen.

ISSN: 1382-0893.

BESTE SCHUTTERS-VRIENDEN,

Het schuttersseizoen ligt bijna achter ons. Het was een druk seizoen. Na de benoeming in maart, volgde tijdens het OLS-1998 de officiële installatie van Frans Wolters als OLS-President. De nieuwe OLS-President heeft de taak om het Limburgse Schutterswezen in de 21e eeuw te leiden. We wensen hem daarbij veel succes, want er liggen nog enkele pittige klusjes te wachten. Op 18 september werd afscheid genomen van de vorige OLS-President Lei Stals en zijn secretaris Fried Schrijvers tijdens een drukbezochte receptie in Sittard.

Op 16 juli werden we opgeschrikt door het overlijden van de oud-voorzitter van de Stichting SAS; de heer Bob Degol. Vooral de Belgisch-Limburgse schutterijen zullen in het overlijden van Bob een gevoelig verlies lijden, de subsidiestromen en de ondersteuning door het VVK zullen voor hen wellicht ophouden te bestaan.

Naast de vele schuttersfeesten in onze provincies, waren er ook nog het Europese SchuttersTreffen in Krakau en het Dreiländereck Schutterstreffen in Übach-Palenberg; aan beide laatste schuttersfeesten namen ook veel Limburgse schutterijen deel. De afsluiting van dit schuttersseizoen zal geschieden door het Limburgs DamesSchuttersfeest op 20 september bij schutterij St.-Joseph Koningsbosch en het 8e Marketentstertreffen in Oost Maarland op 8 november a.s. Dit Marketentstertreffen zal een nieuwe opzet krijgen door de oprichting van een overkoepelende organisatie voor de marketentsters; de "Stichting Marketentster/Zoetelaarster van de Schutterij". Jammer echter dat deze stichting in haar prille bestaan al ondermijnd werd door een Nieuwsbrief van een Stuurgroep die niet eens meer bestaat.

Het artikel over de jury en het jureren, in ons laatste nummer, heeft veel aandacht gekregen. Met nóg meer aandacht zijn de schutters zich gaan concentreren op de jurynormen. Dit is een goede zaak; na een intensieve voorbereiding en toepassing wil elke schutter zijn/haar inzet beloond zien. Daarmee wordt op de juryleden een nóg groter beroep gedaan om juist de kleine 'tekortkomingen' te ontdekken. Doordat de beoordeelden zich meer dan voorheen verdiepen in de jurynormen, verwacht ik best pittige discussies tussen beoordeelden en juryleden als het gaat om de uitslagen.

De uitgave van het extra nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift is een groot succes geworden. Ik had me geen betere afsluiting kunnen bedenken van 10 jaar Limburgs Schutterstijdschrift.

Abonnement 1999 + nieuwe abonnees

Bijgesloten vindt U enkele machtigingskaarten. Deze zijn bedoeld om U de mogelijkheid te bieden om ons te machtigen jaarlijks het abonnementsgeld te laten afboeken en om eventuele nieuwe abonnees te werven. Nieuwe abonnees krijgen het decembernummer + het extra nummer als welkomstgeschenk. Onze Belgische abonnees krijgen een machtigingsformulier dat is aangepast aan de normen die de Belgische banken stellen.

Mocht U onverhoopt het Limburgs Schutterstijdschrift niet meer willen ontvangen, maak dit dan kenbaar vóór 1 oktober a.s.

Ik wens U veel leesplezier toe,

Wim Pijpers, Hoofdredacteur.

Het volgende nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zal in december 1998 verschijnen. Kopij en advertenties kunnen ingestuurd worden aan het redactie-adres tot 1 november 1998.

Bij de voorpagina: Het zestal van schutterij St.-Barbara uit Reuver-Offenbeek dat de overwinning op het OLS-1998 behaalde. V.l.n.r.: Hans Kriegers jr, Jeu van Doorn, Ron Eijkelenberg, Herm Gommans, Theo Geerlings en Hans Kriegers sr.

HET OLS-1998

Proficiat Kinrooi!

"Wie denkt dat het organiseren van een OLS anno 1998 hetzelfde is als het organiseren van een OLS in 1987 heeft het mis", stelt Jan Bakkers, commandant van schutterij St.-Martinus Kinrooi. Hij kan er over meepraten want in de voorbereidingen van beide OLS-Feesten heeft hij een belangrijk aandeel gehad. De organisatoren van het OLS-1998 zochten daarom naar zaken waardoor het financiële risico beperkt zou blijven. Zo werd al op vrijdagavond gestart met een optreden van de Janse Bagge Bend en werd op zondag een pakket aangeboden dat voor het gehele gezin interessant was. De organisatie van het OLS-1998 is daarin ruimschoots geslaagd. Naast de vele vermakelijkheden mag beslist niet onvermeld blijven de goede kwaliteit van de etenswaren, de goed verzorgde dranken en de snelle bediening bij de verkooppunten.

Schutterij St.-Martinus Kinrooi mag daarom met trots terugkijken op haar OLS. Zij zijn er immers in geslaagd om van het OLS-1998 een werkelijk feest te maken. Zelden heb ik zoveel positieve berichten vernomen over de organisatie van een OLS dan dit jaar in Kinrooi. De organisatoren van het OLS-1998 zijn natuurlijk blij met deze positieve reacties, toch kunnen ze het niet nalaten om enkele kritische kanttekeningen te plaatsen. Kanttekeningen die bedoeld zijn om toekomstige organisatoren te waarschuwen voor de zware opgave die het organiseren van een OLS toch is.

"De kosten die je moet maken, voordat de eerste bezoeker het feestterrein betreedt, zijn enorm. Een schutterij die terug mag komen om te kavelen moet in de tussenliggende week eerst eens goed nagaan of zij een OLS-Feest echt kan organiseren en of zij op voldoende steun van de gemeenschap kan rekenen. Het zou me niets verbazen als we in de toekomst een OLS-winnaar krijgen die het OLS-Feest niet wil organiseren", aldus Peter Ressen, voorzitter van schutterij St.-Martinus Kinrooi.

Media

Je kunt nog zo'n goed OLS hebben voorbereid, als je de media niet inschakelt in je voorbereiding zal het aantal bezoekers beperkt blijven tot

de deelnemende schutters en wat mensen uit de plaats waar het OLS georganiseerd wordt.

Dit jaar is overduidelijk gebleken dat de media het Limburgse Schutterswezen zeer gunstig gezind zijn. Bijzonder sterk vond ik de koppeling van Omroep Limburg om haar weersvoorzichten elk uur te koppelen aan het komende OLS in Kinrooi. Daarentegen waren de twee minuten die de BRT 2 (Limburg) besteedde aan de finale van het OLS nogal magertjes en hadden de uitzendingen van TV 8 een ietwat negatieve lading. Kwam dit laatste misschien omdat TV 8 de sponsorboot gemist had?

In de weken die aan het OLS vooraf gingen werden er reclamespots uitgezonden via radio en televisie en werd er meegewerkt aan programma's om het OLS-1998 onder de aandacht te brengen. Gewoon-tegetrouw besteden de Limburgse kranten aandacht aan het jaarlijkse hoogfeest van de Limburgse schutterijen. Ondanks het gegeven dat het OLS-1998 in Belgisch-Limburg plaatsvond, bleven de voorbeschouwingen en de verslaggeving in de Belgisch-Limburgse kranten ver achter bij de Nederlands-Limburgse kranten. Ofschoon er diverse lokale radiozenders verslag deden van het OLS-1998, mag hun invloed niet overschat worden.

Naast de grote invloed van de media, stelt Peter Ressen dat de uitgave van het extra nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift ook veel extra bezoekers heeft getrokken.

Limburgs Schutterstijdschrift

De uitgave van het extra nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift werd gekoppeld aan de promotie van het OLS in Kinrooi. Het extra nummer is een voltreffer geworden. Een dergelijk succes had ik niet verwacht. Vanaf deze plaats wil ik Drs. Jos Gerits en Drs. Luc Wolters nogmaals hartelijk danken voor hun redactionele bijdragen en medewerking. In deze hulde wil ik ook onze hofphotograaf Jean van Nunen betrekken, immers een groot deel van de foto's in dit extra nummer kwam van hem.

Tijdens het OLS ontvingen ook de prijswinnaars van de gedichtenwedstrijd hun prijs uit handen van OLS-President Frans Wolters.

Tentoonstelling

Door de grote drukte en het minder goede weer kreeg de tentoonstelling over het Schutterswezen niet die aandacht die het verdiende. Geen nood, de tentoonstelling zal blijvend ter beschikking staan.

Onder begeleiding van Drs. Kitty Jansen van het Limburgs Museum

Uit handen van OLS-President Frans Wolters ontvangt Frits Criens uit Haelen de 2e prijs in de Gedichtenwedstrijd.

Werner Smet bekijkt een van de zuilen van de tentoonstelling.

te Venlo heeft Bert Krüs enkele maanden gestoeid met boeken en foto's over het Schutterswezen. Drs. Luc Wolters gaf hem daarbij vakkundige ondersteuning. Het resultaat van Krüs is even opmerkelijk als verrassend. Als een buitenstaander zó tegen het (Limburgse) Schutterswezen aankijkt, dan moeten wij blijven ijveren voor het behoud van dit stukje Limburgse cultuur.

Mocht U de tentoonstelling in bruikleen willen hebben, zo dient U contact op te nemen met Drs. Kitty Jansen van het Limburgs Museum in Venlo, tel. 077-3522112.

Feestgids

De feestgids van dit OLS bevatte meer pagina's dan in voorgaande jaren. Alle 2200 exemplaren waren op zondagmiddag al uitverkocht. Gebleken is dat het mogelijk zou zijn geweest om 2500 tot 3000 feestgidsen te verkopen.

De vraag die centraal dient te staan bij de samenstelling van een OLS-feestgids is welk doel men beoogt. Persoonlijk vind ik het een goede zaak dat de lezers wat meer achtergrond kregen over de schutterij. Bijzonder vervelend vond ik echter de 15 voorwoorden en de misplaatste vermelding dat het hier het 82ste OLS zou betreffen. Dit laatste is volkomen onjuist; meer dan 100 edities van het OLS gingen het OLS-1998 reeds voor!

Alle overige bemerkingen zullen de organisatoren van het OLS-1999 worden overhandigd opdat zij hiermee hun voordeel kunnen doen bij de samenstelling van hun OLS-feestgids.

Frans Wolters

Het OLS-1998 is ook het OLS waar Drs. Frans Wolters officieel werd geïnstalleerd als OLS-President. Gestoken in een generaalsuniform uit 1825 (de tijd dat Nederland en België nog één waren) kreeg Frans Wolters de keten omgehangen door zijn voorganger Lei Stals. In zijn maiden-speech stelde de nieuwe OLS-President o.a. "dat er op een verstandige manier gepraat moet worden over de positie van de vrouw in de schutterswereld".

Nieuwtjes:

Ruim vóór het OLS van start ging kon men op Internet lezen wat het OLS-1998 te bieden had. Inmiddels kan men op Internet lezen wat ook andere schutterijen te bieden hebben.

Ook het kunstwerk Tinus '98 was nieuw; helaas veel te duur en wellicht om die reden was er weinig animo voor.

Wie 's morgens het OLS-terrein op wilde komen via de grote inkompoort, kreeg een koele ontvangst. Door een misverstand was de sleutel van de grote inkompoort niet beschikbaar, waardoor de hoornbla-

zers hun plaatsen niet op tijd konden innemen.

Tijdens de vlaggenparade werd de nieuwe vlag van Belgisch-Limburg gehesen.

Voor het eerst in de geschiedenis van het OLS konden de gasten dit jaar een rondleiding krijgen over het feestterrein.

Als paradecommandant trad dit jaar voor het eerst Piet Bisschops op, voorzitter van schutterij St.-Mauritius Strucht. Piet bediende zich van een microfoon waardoor zijn commando's duidelijk gevolgd konden worden via de luidsprekers op het feestterrein.

Terwijl de kinderen zich vermaakten in het Kinderdorp, keken de ouders toe onder het genot van een glaasje. Tussen 14.00 en 15.00 uur verkocht de bonnenverkoopstand bij het Kinderdorp maar liefst 15.000 consumptiebonnen (!). Naast het niet meer weg te denken kinderdorp, was er een clown, een zandbak, konden de kinderen zich laten schminken en werden er ballonnen verkocht.

Ook zagen we een toename van het aantal 'Zaate harmoniekes' die het publiek belangeloos vermaakten op het feestterrein en in de tenten.

Ook de oldsmobile van schutterij St.-Martinus Horn was iets nieuws in de optocht. Voorspelt dit een nieuwe ontwikkeling binnen het OLS-Feest?

Schutterij St.-Martinus Horn is altijd in voor iets ludieks. De oldsmobile van Joep Meloen zou wel eens de aanzet kunnen vormen van een nieuwe dimensie in het Limburgse schutterswezen.

Het resultaat van alle inspanningen was dat ruim 37.000 mensen het OLS-1998 bezochten op zondag 5 juli. In dit getal zijn de 12.300 bezoekers opgenomen die een entreekaartje kochten en de 3.000 mensen die een toegangkaart kregen via een sponsor. Tellen we dat er 8.700 mensen binnenkwamen met een OLS-Federatiebewijs, dan blijven er 13.000 mensen over die de optochtroute omzochten. Deze cijfers zijn nooit eerder vertoond in de historie van het OLS.

Glazen

Elders in dit nummer kunt U een bijdrage lezen over het gebruik van glazen op een schuttersfeest. Tijdens het OLS in Kinrooi had de leverancier van de dranken ingecalculeerd dat er 3000 glazen verloren zouden gaan door breuk of vermissing. Het werden er uiteindelijk 2460 (!) "Belgische bierglazen zijn aantrekkelijk voor verzamelaars vanwege hun vignet. Verder gaan er nogal wat glazen kapot bij het opstapelen. Mij hebben geen berichten bereikt dat er opzettelijk glazen zijn stuk gegooid", zegt Peter Ressen.

Never change a winning team

Na de tweede plaats op het OLS-1997 wist hetzelfde zestel van schutterij St.-Barbara uit Reuver dit jaar wel de eerste prijs op het OLS in Kinrooi; nogmaals onze welgemeende felicitaties.

Winnaar van het OLS-1998: Schutterij St.-Barbara Reuver.

Onmiddellijk na de overwinning is men 'Oppe Ruiver' aan de slag gegaan voor hun OLS. De eerste berichten die ons bereikten over het OLS-1999 zijn zeer bemoedigend. De terreinen voor het OLS-1999 zijn al gekeurd en goedgevonden door het Bestuur van de OLS-Federatie, de receptie heeft al plaatsgevonden, de Stuurgroepen zijn al geformeerd en de akte van de Stichting OLS-1999 is ook al gepasseerd bij de notaris.

Op 8 september werd schutterij St.-Barbara Reuver officieel in de bloemetjes gezet door Gouverneur van Voorst tot Voorst in het Gouvernementsgebouw te Maastricht. Wij wensen schutterij St.-Barbara alle succes toe bij de voorbereidingen van het OLS-1999. Ook de Geiteclub Iris 2 heeft haar werk weer gedaan. Dit jaar benoemden ze Jac Beurskens van schutterij St.-Antonius en St.-Petrus uit Baarlo tot 'pechvogel' van het OLS-1998.

Een tweede plaats op het OLS-1997 voor St.-Barbara Reuver.

OLS-Federatie

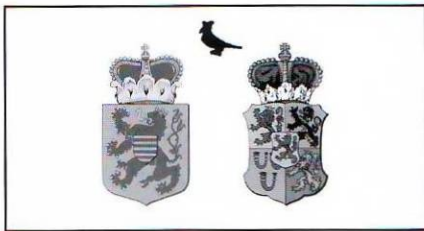
Al pratende over de rol die het Federatiebestuur heeft gespeeld bij de voorbereidingen van dit OLS, blijkt dat ook de Stuurgroep OLS-1998 het ronde wiel weer heeft moeten zien uit te vinden. Een stevige basis waarvoor het Federatiebestuur zou kunnen zorgen, ontbrak. Peter Ressen: "Toch moet je gigantische kosten maken en moet je aan strenge eisen voldoen om het bestuur van de OLS-Federatie te behagen. Het bestuur van de OLS-Federatie zou, als overkoepelende organisatie van elk OLS, een aantal taken moeten uitvoeren voor de organisator van een OLS. Te denken valt aan o.a. de promotie, het werven van sponsors, de contacten met de media en de overheid".

Vandaar dat schutterij St.-Martinus Kinrooi organisator van het OLS-1999 het volgende advies meegeeft: "Blijf met twee voeten op de grond staan, ga niet zweven en laat

je vooral niet gek maken door Federatiebestuursleden, bestuursleden van de schuttersbond of door leveranciers”.

Het bestuur van de OLS-Federatie zou ook eens moeten overwegen om de wisselprijzen af te schaffen die ooit werden geschonken in het verre verleden door wapenhandelaars. Niemand weet wat deze prijzen nog inhouden. In D'n Um heeft het Limburgse Schutterswezen een echte en waardevolle wisselprijs.

Wim Pijpers.

INTER-LIMBURGS GRENSLAND SCHUTTERSFEEST METEEN EEN SCHOT IN DE ROOS

Schutterij St.-Servatius Raam-Ophoven zorgde voor een puike organisatie op 19 april tijdens het Grenslandsschuttersfeest; een oud initiatief nieuw leven ingeblazen. Het in 1989 eenmalig georganiseerd schuttersfeest tussen de schutterijen uit het grensgebied Kinrooi-Stramproy werd opnieuw boven de doopvont gehouden. Het initiatief voor het treffen ontstond in '89 ter gelegenheid van de herdenking van de 150ste verjaardag van de scheiding der Limburgen. Toen had op 3 september in Stramproy een inter-Limburgs schuttersfeest plaats met de acht schutterijen uit Kinrooi en evenveel verenigingen uit Stramproy, Nederweert, Swartbroek, Budel, Altweert en Tungalroy. "Het initiatief kende toen een vroegtijdig einde wegens onverenigbaarheid van de agenda's," herinneren Lei Stals (Swartbroek) en Herman Jansen (St.-Servatius Raam-Ophoven) zich nog.

Op de schuttenwei in Raam waren ze er onlangs opnieuw. Behalve Sint-Martinus Kessenich dat verstek liet gaan wegens gebrek aan interesse. De schutterij van Sint-Anna Voorshoven nam de vrijgekomen plaats in. Een delegatie uit het Duitse Bad-Salzungen, waar de Belgische marketensters in het najaar op bezoek waren bij hun patroonheilige Elisabeth, gaf eveneens present. Sint-Servatius Raam nam de eerste organisatie op zich.

Volgend jaar is St.-Cornelius Swartbroek aan de beurt. Daarna wordt geloot voor de organisatie die afwisselend in België en Nederland zal doorgaan. Naast de traditionele optocht waren er de gebruikelijke nevenwedstrijden. Voor de schietwedstrijd werden meer dan 70 schietkaarten verkocht. St.-Catharina Stramproy bewees al vroeg in vorm te zijn door zowat in alle categorieën de zege te bemachtigen. Enkel de burens van St.-Antonius (cat. C) en St.-Lucie Nederweert (cat. E+) mochten een prijsje mee naar huis nemen. De wisselbeker voor de beste houding in de optocht ging met 861 punten naar St.-Hubertus Manestraat vóór St.-Catharina Stramproy met 843 punten.

Met deze nieuwe boreling bewezen de schutterijen uit de grensregio Kinrooi-Stramproy dat er ruimte is voor een nieuw, ander, inter-Limburgs treffen. Met echte 'schut' als Lei Stals, Herman Jansen (ondervoorzitter bond Maas en Kempen), Henri Jansen, Gerard Peeters, Mathieu Boonen en andere 'trekkers' is dit nieuw initiatief wellicht een lang leven beschoren. Schutterijen, schutters, organisatie, kortom iedereen is na dit eerste treffen overtuigd dat dit Grensland Schuttersfeest een plaats verdient in ieders schuttersagenda. Afspraak volgend jaar ergens in april op de wei in Swartbroek! Don't forget!

Jos Thomassen.

DE INHULDIGING VAN KONINGIN WILHELMINA DE SCHUTTERIJEN NEMEN IN 1898 DEEL AAN DE FEESTVIERINGEN – door Luc Wolters –

De viering van de achttiende verjaardag van Wilhelmina en enkele dagen later de inhuldiging van haar als Koningin van Nederland bracht de hele natie in beroering. Maanden vooruit werd in de kranten reeds bericht over de wijze waarop de nieuwe koningin geïnstalleerd zou worden in Amsterdam. Elk zichzelf respecterende plaats, stad of dorp, stond evenzeer in het teken van de nationale viering. Het was een van de momenten dat het hele Nederlandse volk één was in huldeblijken van nationale gezindheid.

Het vorstenhuis aan een zijden draadje

In de 19e eeuw ging het een tijdlang crescendo met het Nederlands vorstenhuis. Achtereenvolgens kwamen de koningen Willem I, Willem II en Willem III aan het bewind. Door een speling van het lot liep het bij Willem III echter een onverwachte kant uit. Hij had drie zonen, die elk op vrij jeugdige leeftijd en kinderloos zouden komen te overlijden, de koningin was reeds eerder overleden dus nieuw nageslacht was onwaarschijnlijk. Bovendien was Willem III berucht voor zijn eigennuttig optreden en door conflicten binnen de familie en in de regering daalde de populariteit van het huis Van Oranje tot een dieptepunt.

Briefkaart van Wilhelmina, Koningin der Nederlanden.

Schilderij vervaardigd naar aanleiding van de 18e verjaardag en de inhuldiging als Koningin.

Totdat de norse oude koning in 1879 hertrouwde met de charmante jonge Emma van Waldeck-Pyrmont. Het daaropvolgende jaar werd Wilhelmina geboren. Toen achtereenvolgens twee zonen van de koning, zijn broer en zijn derde zoon overleden werd Wilhelmina, die pas 4 jaar oud was de kroonprinses. Met het overlijden van koning Willem III werd Wilhelmina op 10-jarige leeftijd koningin. Tot zij achttien jaar zou worden, nam Emma als koningin-regentes de taken op zich. Op 31 augustus 1898 werd Wilhelmina achttien en op 6 september vond de inhuldigingsplechtigheid plaats te Amsterdam, waarbij de regentes haar taken overdroeg aan de nieuwe vorstin.¹

Het land in beroering

De inhuldiging van Wilhelmina was dé gebeurtenis van het jaar. Eenieder was ermee bezig, van bestuurder en directeur tot fabrieksarbeider en boer. Allen werden overstelpt met nieuws en met aanbiedingen van handelaren. Zo werden bij deze gelegenheid aangeprezen: vlaggen, wimpels, guirlandes en straatversiering, lampions, ballonnen, levensgrote portretten, beelden, ansichtkaarten, medailles, legpenningen, zilveren insignes, kroningsbekers, kop en schotel, wapenschilden en zelfs het vetpotje.

Om de "Oranjegekte" te illustreren waren er zelfs een groentevrouw die kroningsspinazie, een schoenmaker die kronings-halve zolen en een boer die kroningsaardappelen verkochten. Er was speciaal voor de feestdagen een ongelukken verzekering.

In de steden waren vele uitzonderlijke festiviteiten, variërend van een tentoonstelling en een concours hippique (Valkenburg) tot een historische optocht (Nijmegen) en zelfs over de landsgrenzen in Aken werd een groots concert gehouden.

In de Limburgse dorpen

Opvallend zijn de overeenkomsten in de viering in de diverse dorpen. Aan de hand van de krante-artikelen uit *De Limburger Koerier* in de periode augustus en begin september 1898 kunnen we ons een beeld vormen van de feestelijkheden en de rol van de schutterij daarin.

Gewoonlijk werd er een Heilige Mis gehouden, waarna in een bomvolle kerk het "Te Deum" werd gezongen. Dit is een loflied op de Heer voor buitengewone gelegenheden. Na de Mis werd een stoet gevormd waar de verschillende gezelschappen uit het dorp aan deelnamen. Na afloop werden de schoolkinderen in nagenoeg elke plaats getraakteerd op chocolade en broodjes, waarna vaderlandse liederen gezongen werden.

Vele pleinen of straten werden hernoemd naar Wilhelmina. Van de plaatsen Bocholtz, Geleen, Meerssen, Schaesberg, Ubach over Worms, Vaals en Voerendaal worden de deelnemende verenigingen in de stoet niet apart genoemd. In Ubach wordt wel een ongeluk met het kamers schieten nadrukkelijk genoemd.

Kroningsfeest
te **KLIMMEN**
op **8 SEPTEMBER** a. s.

Opning in den vooravond door het uitsteken der vlaggen en het gebukken van het geschut. 's Namiddags 4 ure **OPTOCHT** door de schoolkinderen, de sociëteit, "l'Echo de la Neulagne", en de Fanfare van Ransdaal voorafgegaan door de Koninklijke Schutterij in groot tenue, daarna

Volksvermakelijkheden

In het Bosquet de Plats, opgehuisterd door de muziek. 's Avonds
Prachtig Vuurwerk.
De Feestcommissie.

Aankondiging van het Kroningsfeest te Klimmen met medewerking van de schutterij. Uit: *De Limburger Koerier*, zat. 3 sept. 1898.

De plaatselijke smid, die hiervoor zorgde, verloor een hand bij het tot ontploffing brengen van een kamer. Over andere plaatsen werden meer bijzonderheden over de schutterijen genoemd.

Koninginne-Feest
te **SCHINNEN**,
op a.s. **DONDERDAG 8 SEPTEMBER.**

2 1/2 uur Vergadering der deelnemende gezelschappen aan het feesthuis, waarna

Optocht naar de Feestweide

in volgende orde: 1. Schoolkinderen. 2. Gemeentebestuur. 3. Fanfare van Puth (President Mojs). 4. Schutterij van Thull. 5. Zangvereniging van Sweekhuizen. 6. Schutterij van Schinnen. 7. Fanfare van Puth. (Pres. Diederik). 8. Schutterij van Puth. 9. Zangwoedeit van Schinner. 10. Schutterij van Nagelbeek. 11. De overige ingezetenen.

Ter feestweide

Concert, Schietwedstrijd
voor uitgeleefde prijzen.

Exercitien en andere Vermakelijkheden.

Tegen den avond

GROOT VUURWERK

in de feestweide, waarna **LAMPIONS-OPTOCHT** door de verschillende gezelschappen, waaraan zich ieder kan aansluiten die voorzien is van een lampion.

Entree-geld voor niet ingezetenen 80 cent.
Het Gemeentebestuur tevens Feestcommissie.

De volgorde van de optocht in Schinnen verraadt de deelname van diverse schutterijen. Uit: *De Limburger Koerier*, zat. 3 sept. 1898.

De schutterij in de optocht

In Well wordt de schutterij bij de deelnemende verenigingen genoemd. Zo ook in **Buggenum, Broeksittard, Eijgelshoven, Hoensbroek, Munstergeleen, Spaubeek, Spekholzerheide**. In **Haelen** trokken beide schutterijen mee ter kerke, dit waren St. Agatha en St. Anna. Bij de optochtvolgorde worden de schutterijen van **Beek** als volgt opgesomd: "Koninkl. Schutterij l'Union, [...], Schutterij Wilhelmina, [...], Schutterij Willem Tell, [...] Schutterij St. Martin".

In **Banholt** wordt gewag gemaakt van "Schutterij Wilhelmina". Wij zijn deze schutterij in Banholt nooit eerder tegengekomen. Wellicht is zij speciaal naar aanleiding van deze feesten rondom Wilhelmina (voor korte tijd?) in het leven geroepen. De schoolkinderen in **Heerlerheide** werden door o.a. de schutterij afgehaald. Omdat de financiële steun van de gemeente Heerlen sterk tegenviel hadden schutterij, harmonie, turnclub en enige particulieren van Heerlerheide de kosten voor de viering zelf gedragen. De "Koninklijke Schutterij St. Sebastianus" van **Heerlen** verzorgde zelf een "Parade".

De stoet trok in **Valkenburg** de grotten in, waar in de galerijen portretten van de leden van het Koninklijk Huis waren getekend, "luide toejuichingen weerklonken bij de schoone Apotheose gevormd door de wakkere leden onzer Koninkl. Jonge Schutterij ter plaatse waar de Koninginnebuste prijkte".

Geüniformeerde schutterijen in Horst, Klimmen en Eijsden

In de feestelijke stoet, die door de dorpen trok, was de schutterij vanzelfsprekend dikwijls vertegenwoordigd. In **Horst** werd de optocht b.g.v. de 18e verjaardag "opgeluisterd door de muziek- en zanggezelschappen en de schutterij van Horst". N.a.v. de kroning werd door harmonie en koor van Horst een aubade gebracht bij de burgemeester, "waar ook de schutterij, die met hare schoone costumes een kranig figuur maakte, had post gevat [...] Een enthousiast 'Leve de Koningin!' steeg op, onder het geroffel der trommen en presenteerden der wapens door de schutterij". De optocht in **Klimmen** werd "voorafgegaan door de Koninklijke Schutterij in groot tenue". De burgemeester van **Eijsden** was als kamerheer van de Koningin tijdens de feestelijke dagen in Amsterdam. Daarom werd de viering uitgesteld alsook de feestelijke optocht met wielrijders, ruiters, harmonieën, jonkheden, "Handboogschutterij, Schutterij van Oost in uniform" en gemeenteraad. Deze vermeldingen houden overigens niet in dat deze schutterijen reeds volledig in uniform waren gestoken. Uit foto's uit deze periode blijkt dat enkele officieren en gezagdragers van de schutterij in uniform waren of uniformonderdelen droegen, terwijl de meeste schutters nog in het zondagse pak met sjerp en kepi gekleed gingen.

Fakkeloptochten in Gronsveld, Thorn en Brunssum

Nadat 's morgens in **Gronsveld** de Mis was gevierd, was 's avonds een nieuwe bijeenkomst met concertuitvoering. "Na afloop van het concert schaalden zich de officieren en leden der aloude schutterij, allen voorzien van lantaarns, in een stoet, waarbij zich de genoemde muziekkorpsen, het Gemeentebestuur, de Feestcommissie en honderden ingezetenen, voegden". In de namiddag had in **Thorn** een muziekuitvoering plaats door de beide harmonieën, de handboogschutterij Oranje en de schutterij St. Michiel.

Beide schutterijen namen ook deel aan de fakkeloptocht, die in de avonduren door de straten van Thorn trok. Niet alles liep even voorspoedig. Zo wordt van de optocht in **Brunssum** vermeld: "s Avonds was fakkeloptocht met de schoolkinderen en beide schutterijen. Deze liet door te korte en onvoorbereide oefeningen nogal wat te wenschen over".

Exercitiedemonstraties

In **Schinnen** werd aan de stoet deelgenomen door beide fanfares en de schutterijen van Thull, van Schinnen en van Puth alsmede de handboogschutterij van Nagelbeek. Aangekomen op de feestweide, waar "Concert, Schietwedstrijd voor uitgeloofde prijzen, Exercitiën en andere Vermakelijkheden" gepland waren, hield de burgemeester een redevoering. "De Koninklijke Schutterij van Thul voerde welgeslaagde exercitiën uit. Al de handgrepen en

bewegingen werden onberispelijk gedaan". Aan de optocht in **Schimmert** werd door de schutterij deelgenomen. "Na afloop van den H. Dienst werden de Volksliederen gespeeld en voerde de Koninklijke Schutterij hare exercitiën uit". Alle kerkdorpen van **Echt** luidden de kerkklokken voor de 18e verjaardag van Wilhelmina. Voor het stadhuis stelde de stoet zich op, waaraan werd deelgenomen door schutterij St. Landricus en schutterij St. Petrus en Paulus. Een straat werd hernoemd in Wilhelminalaan b.g.v. de inhuldiging. Een optocht door diverse kerkdorpen werd nabij "Quatre Bras" onderbroken, "alwaar de zes schutterijen der gemeente grote manoeuvres zullen uitvoeren". Na afloop van de "triumftocht [...] geopend door 't koninklijk schuttersgezelschap" werd **Gulpen** vergast op het optreden van de muziekkorpsen, de turnvereniging en "t kranig optreden van 't schutters-

gezelschap". Na de kerkdienst in **Jabeek** werd het "Wien Neerlandsch Bloed" en een "Lang leve de Koningin" gezongen. "Daarna parade der Koninklijke Schutterij, dewelke zeer goed in den smaak viel, de exercities werden zeer netjes uitgevoerd".

Schietwedstrijden

's Middags was er te **Maasbree** "prijsvogelschieten door de Kon. Schutterij 'St. Martinus, de prijzen bestonden uit 3 portretten van H.M. Wilhelmina". Later die middag trok de optocht met o.m. "Schutterij 'St. Antonius', Schutterij 'St. Anna', Kon. Schutterij 'St. Martinus'." In **Nieuwenhagen** werd een feestelijk concert gecombineerd met "prijsvogelschieten door de schutterij". Nieuwenhagen deed zelfs nog meer op dat punt. Schutterij St. Gregorius liet zich bij gelegenheid van de troonsbestijging van Wilhelmina omdopen in 'Koningin Wilhelmina'. De ledenvergadering sprak zich over die naamswijziging uit en nog datzelfde jaar verkreeg de schutterij een goedkeuring op de statuten.

Heroprichting Venray

In enkele plaatsen gebeurden iets uitzonderlijks met de schutterij. Over **Venray** werd geschreven: "Sedert jaren zijn de verschillende in deze gemeente bestaande schutterijen in zooverre van het tooneel verdwenen, dat men ze nimmer meer optrekken zag. Verschillende jongelui besloten voor de Kroningsfeesten 'Het Zandakker' te doen herleven en zij maakten een kranig figuur. Nu vernemen wij, dat er ook ernstige pogingen in 't werk gesteld worden om de schutterij 'St. Anna' samen te stellen. Moge ook die pogingen met gunstigen uitslag bekroond worden".

Schutterij Chevremont organiseert zelf

Waar in de ene plaats de gelegenheid wordt aangegrepen om de schutterij nieuw leven in te blazen, bruist in een andere plaats de schutterij van zoveel leven, dat zij zelf een volksfeest organiseert. De inhuldiging van Wilhelmina is een landelijke aangelegenheid. Daarom dat in nagenoeg alle plaatsen de organisatie van een feest geschiedt door het gemeentebestuur, soms bijgestaan door een organisatiecomité. Anders was het te **Chevremont-Kerkrade**, waar schutterij St. Michaël op eigen titel een weide-

Regentes Emma draagt de troon over aan Koningin Wilhelmina toen deze 18 jaar werd.

feest met veel volksvermakelijkheden organiseerde, waar de jeugd zich kon amuseren met mastklimmen, zaklopen, broodjeshappen. Luchtballons zouden opgelaten worden en er werd besloten met vuurwerk en een fakkeloptocht, waaraan vele mensen deelnamen.

Speciale hulde in Schinveld

Te Schinveld worden de schoolkinderen en de gemeenteraad door de stoet met daarin de schutterij afgehaald, waarna kerkwaarts getrokken wordt. Na de Mis worden enige liederen gezongen. *"Maar nu komt een treffend oogenblik. De stoet stelt zich andermaal op voor 't schutterslokaal en de Proclamatie van Koningin Wilhelmina wordt in optocht gebracht naar de plaatse van afkondiging; hier wordt zij den volke luid voorgelezen. Het publiek hoort de lezing aan met ontblooten hoofde. Alsdan wordt zij aangeplakt, waarna de schutterij eene eigenaardige hulde brengt aan Koningin Wilhelmina: zij had n.l. de lieve attentie, om driemaal 't geweer te presenteren voor de Proclamatie, terwijl de harmonie 't volkslied speelde. Na deze ovatie worden allen getrakteerd in de schutterszaal, waar de keizer der schutterij een vaderlandslievende rede hield".*²

De stedelijke schutterijen

In de grote steden waren in 1898 de dienstdoende schutterijen actief. Zo luisterde de Amsterdamse d.d. schutterij de kroningsplechtigheden in de hoofdstad op. Uiteraard kwamen ook in de Limburgse steden de dienstdoende schutterijen in het geweer. **Maastricht** kende diverse sociëteiten, die zelf een viering organiseerden, vergezeld onder meer van concert, vuurwerk of het oplaten van een luchtballon. Opmerkelijk is de volgende vermelding: *"Den geheelen avond door was er muziekuitvoering op het Vrijthof door de Harmonie van Maastricht, de Schutterij en de Harmonie van St. Pieter".*³ In **Sittard** vormde de schutterij op beide feestelijke dagen een goed uitgevoerde parade op de Markt, opgeluisterd door de muziek van de Philharmonie. Enkele nummers werden uitgevoerd n.a.v. de 18e verjaardag in het Vildapark te **Venlo** door de muziekgezelschappen Harmonie, Fanfare en Schutterij. Ook 's avonds staan op de Markt muziekuitvoeringen gepland door o.m. *"de stafmuziek der Schutterij"*.

B.g.v. de inhuldiging trok een fakkeloptocht door Venlo's straten, waar de stafmuziek der Huzaren, de stafmuziek der schutterij en de Harmonie aan deelnamen.

Handboogschutterijen

Een prachtig album zou namens de Noord-Brabantse en enkele Limburgse handboogschutterijen aan Hare Majesteit de Koningin worden aangeboden. Het album maakte alvorens uit handen te worden gegeven een rondtocht. Eind augustus werd een agenda bekendgemaakt op welke dag, op welke plaatsen en bij welke personen het album nog te bezichtigen was. De aanbieding zou op 7 september plaatsvinden.

Aanleiding en festiviteiten van uitzonderlijke aard

Zo zien we dat de schutterijen buiten hun deelname aan de plaatselijke optocht van de lokale verenigingen op diverse andere wijzen gestalte gaven aan hun Oranjegezindheid. De ene schutterij nam deel aan de fakkeloptocht, de ander organiseerde schietwedstrijden of een demonstratie in het exerceren, de stedelijke schutterijen ontpleoiden ook hun activiteiten en de handboogschutterijen deden het op hun manier. Eensgezind was eenieder dat de inhuldiging van Koningin Wilhelmina in 1898 op een uitzonderlijke wijze gevierd moest worden.

Voor deze studie werd gebruik gemaakt van Provinciaal dagblad De Limburger Koerier, 4 augustus tot en met 14 september 1898. Er zijn in feite twee hoogtijdagen: Wilhelmina wordt 18 jaar en volwassen (31 aug.) en wordt ingehuldigd als koningin (6 sept.). Om storende doublures te voorkomen is niet telkens bij een viering aangegeven op welke dag deze plaatsvond of welke van de twee festiviteiten de aanleiding vormde.

Luc Wolters.

Noten:

1. Cees Fasseur, *Wilhelmina. De jonge koningin* (Meppel 1998) 167-176.
2. Vervolgens wordt in de Schinveldse stoet de schutterij Oranje genoemd, terwijl dit m.i. zou moeten zijn de in het artikel eerdergenoemde schutterij en zangvereniging Oranje (7-9-1898).
3. Waarschijnlijk was met de schutterij de d.d. Stadsschutterij van Maastricht bedoeld, die over een eigen stafmuziek beschikte. St. Pieter heeft weliswaar een eigen schutterij gekend, daarover zijn echter enkel bronnen bekend uit de tweede helft van de 19e eeuw.

LEZERSPOST

De inhoud van het artikel "Het is een spel, maar wel een serieus spel" (zie LS nr. 39, dd juni '98, blz 11 e.v.) is m.i. een schot in de roos! Een welgemeend respect voor de geïnterviewde mr. Math. Grootjans is dan ook zeker op zijn plaats. Zijn opvatting over de uitoefening van de functie van jury-lid moge de motivatie zijn van ieder rechtgeaard collega.

Indachtig de constructieve en positieve instelling, die uit het artikel spreekt, zij het mij vergund in het kort een enkele opmerking te plaatsen.

1. Om de knielende en liggende houdingen uit het militaire voorschrift VS 2-1592, 4e druk ("Nieuwe exercitie") aan te wenden - teneinde de moeilijkheidsgraad aan te passen aan de uitvoering van de "Oude exercitie" - lijkt vergezocht en geeft m.i. een vertekend beeld van de bedoeling van het voorschrift "Nieuwe exercitie".

Bij het aanpassen van de uitvoering van de Nieuwe exercitie aan die van de Oude exercitie dient dan ook op de eerste plaats **het doel** van de beide exercitievormen vergeleken te worden. Hierbij valt al heel snel op, dat van aanpassing moeilijk sprake kan zijn zonder het wezen van de ander in verdrukking te brengen.

Overtuigd van de charme en waarde van beide exercitie-uitvoeringen als kijkspel voor het schutterswezen, zij uitdrukkelijk vermeld, dat beide vormen met hun specifieke bewegingen in ere gehouden dienen te worden.

Men kan echter niet voorbij gaan aan het fundamentele verschil in doelstelling van beide voorschriften

Het Reglement op de exercitiën der Infanterie no.92, D.v.O. dd. 9-11-1914 (aangeduid als **oude exercitie**) bevat naast exercitie, ook instructie voor oefeningen te velde alsmede een korte schietopleiding. Het doel van dit Reglement is dan ook de opleiding van de recruit tot de stand van wat nu genoemd wordt: geoefend soldaat.

Ter bescherming van de kleding (1e grijs) geschiedt de instructie in veldtenue (de overal bij de schutterij). Verder is eenheid van uitvoering van de exercitie bij sommige bewegingen op de plaats geen ver-

eiste; zie hiervoor artikel 61: "Bij het op den grond plaatsnemen der kolven zal geen gelijktijdigheid gevorderd worden."

Het voorschrift VS 2-1592 4e druk, M.v.O. dd. 2-7-1956 (aangeduid als **nieuwe exercitie**) bevat uitsluitend instructie voor exercitie met als doel het aankweken van het bij een leger meest noodzakelijke en meest onmisbare element, te weten: de discipline om onder alle omstandigheden een gegeven bevel uit te voeren.

Voor het verkrijgen van de overige vaardigheden voor de stand van geoefend soldaat beschikt men over afzonderlijke voorschriften en Instructiekaarten, zoals Velddienst I en II, Schietopleiding, Handboek van de Soldaat, Kameradenhulp enz..

Exercitie-tenue (1e grijs) dient onberispelijk te zijn; de exercitie begint met inspectie van de man; eenheid van uitvoering is het eerste vereiste. De exacte uitvoering van de diverse bewegingen herbergen een zeker drill- en show-element in zich; getuige hiervan waren de z.g. spook-pelotons in de jaren 1955-1970.

De aanwezigheid in de 4e druk van de knielende en liggende houdingen was van incidentele aard. Het overvloedige karakter wordt reeds aangegeven in het voorwoord van deze druk: "Daarentegen zijn bewegingen opgenomen welke bij andere opleidings-onderwerpen (o.a. schietopleiding) toch onderwezen moeten worden."

Deze houdingen komen dan ook niet meer voor in een volgende druk.

Wat kan dan de reden geweest zijn van de aanwezigheid alleen in de 4e druk?

Insiders menen met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid te weten, dat de zorg van enige gezaghebbende oudere autoriteiten om het verloren gaan van alweer een stuk "vooroorlogse" militaire traditie, ten faveure van die "Engelse nieuwlichterij", hieraan ten grondslag lag; deze zorg strekte zich trouwens ook uit tot de militaire muziek, als gevolg waarvan ook de Kon.Luchtmacht Kapel (gelukkig voor een korte periode) werd verboden.

Om nu toch de door de heer Grootjans beoogde eenvormigheid in de moeilijkheidsgraad van de beide exercitie vormen te kunnen bewerk-

stelligen, zou men de diverse geweer-houdingen (zowel marcherend als op de plaats) van de "nieuwe" exercitie cijfermatig kunnen vergelijken met de knielende en liggende houdingen uit de "oude" exercitie.

2. Een andere opmerking geldt de onderlinge afspraken ter uitvoering van de "oude" exercitie. De mededeling, dat uit het voorschrift diverse punten voor meerdere uitleg vatbaar zijn, neem ik voorshands aan als mijn collega-jurylid dat zegt; dat men daarbij tot onderlinge afspraken komt voor een uniforme uitvoering verdraagt zich echter kwalijk met het gestelde in artikel 1 van dit voorschrift, waar dit uitdrukkelijk stelt: "Het is verboden de omschrijving der uitvoeringen met schriftelijke of mondelinge bepalingen uit te breiden of nader vast te stellen, ook dáár waar voor de uitvoeringen speelruimte is."

Dat zodanige onderlinge afspraken tot verwarring of zelfs tot verkeerde interpretatie van het voorschrift kunnen leiden, blijkt uit een door de Normencommissie overgenomen onderlinge afspraak; als norm wordt in het "Normenboekje" expliciet voorgeschreven, dat de vrije hand tijdens de mars:

- a. tot vuist gebald dient te zijn, met de duim boven (zie hfdst. 1.1 artikel 3);
- b. gestrekt op de naad van de broek dient te worden gehouden tijdens het maken van wending en of haakse bochten (zie hfdst. 1.1 artikel 5).

Het voorschrift "oude" exercitie is in artikel 11 echter duidelijk voor wat betreft de stand van de handen:

"in de houding staat de man met de armen natuurlijk hangende; de handen plat met licht gebogen en aan elkander gesloten vingers".

In artikel 22 wordt het in de houding marcheren geïnstrueerd; hierin wordt nauwkeurig omschreven welke veranderingen er plaatsvinden ten opzichte van het in de houding staan, te weten: de bewegingen met de benen en de armen. Voor de handen wordt geen andere houding voorgeschreven, dus dient de stand van het in de houding staan (art.11) niet te worden veranderd, te weten: **de handen plat met licht gebogen en aan elkander gesloten vingers.**

Aangezien de armen tijdens de mars natuurlijk worden bewogen (art.22), bewegen de handen mee.

Hieruit volgt dat bij het marcheren, met het geweer aan de rechter-schouder volgens de "oude" exercitie (art.22) *de vrije hand plat met licht gebogen en aan elkaar gesloten vingers met de arm mee dient te worden bewogen* en dus niet "tot vuist gebald."

Eerst in art. 25 wordt een andere stand van de handen voorgeschreven, n.l.: in de looppas wordt "de vrije hand tot vuist gebald en evenals de winkelhaaks gebogen arm, tegen het lijf gehouden".

3. Onder het hoofdstuk "Scholing" wordt een lans gebroken voor de noodzaak van periodiek overleg tussen de juryleden met betrekking tot de uitleg van voorschriften en reglementen; hiervan is - volgens de hr. Grootjans - tot nog toe niet veel terecht gekomen.

De noodzaak van constant overleg/scholing wordt ten volle onderschreven, zulks in het belang van een zo objectief mogelijke beoordeling.

In afwachting van een beslissing van "hogerhand" hieromtrent heeft het bestuur van de MLSB de koe bij de horens gevat en zelf de scholing van haar juryleden structureel ter hand genomen. Nadat de jury reeds sinds 1977 4 maal per jaar bijeenkomt voor instructie en overleg, is er dit seizoen gestart met een maandelijks instructieavond onder leiding van de Bondsjury voorzitter.

Behandeld worden niet alleen de specifieke disciplines uit het Normenboekje, maar ook, en niet op de laatste plaats, onderwerpen zoals:

- a. de jury als onderdeel van het gehele schutterswezen, waarbij ook de plaats van het individuele jurylid naar de schutterij toe wordt belicht;
- b. de techniek van het waarderen; hiermede wordt o.a. beoogd het voorkomen van de alleszins begrijpelijke teleurstelling bij een schutterij, die haar prijs krijgt toegewezen "na loting".

Rest nog te vermelden dat het initiatief van de MLSB zich mag verheugen in onverwachte, doch gewaardeerde belangstelling, getuige het feit dat geïnteresseerden van een buur-Bond vanaf het begin "bij de les zijn".

Is dit een begin van de noodzakelijke eenheid van jurering?

Frans Vergoossen, MLSB-jurylid.

MEIBOOMPLANTING

De folklore biedt een ruim gamma van tradities en feesten het hele jaar door. Onze schutterijen houden ook vroegere gebruiken in stand. Sommige hiervan werden al belicht in ons tijdschrift. Enkele jaren geleden bezorgde Mejuffrouw Josée Elst van het Verbond voor Vlaamse Cultuur ons een bundel van Walter De Decker, 1985/87, inzake feesten en voornamelijk Meifeesten.

Het meiboomplanten gaat terug tot in de Middeleeuwen. Er bestonden zelfs speciale "meigilden". De boom is het symbool van de vruchtbaarheid en daarom plaatst men nog steeds een tak op een nieuw gebouwde woning.

De meest voorkomende vorm van de meiboom tegenwoordig is een lange stam waaraan één, twee of drie groene kransen worden gehangen en ook linten komen er aan te pas.

Ik zie des Meyen scheyn...

Vele gravuren en oudere afbeeldingen uit meerdere Europese landen geven aan hoe het er vroeger aan toe ging bij het meiboom planten.

In de voormelde publicaties van het VVK geeft men ook een mogelijk scenario van een meiboomplanting in 16 onderdelen:

kappen van de boom - plechtig

weghalen - versieren - kamp om het meigraafschap - optocht - richten van de boom - kronen meipaars/erewijn/gastenboek - ophangen van de boom - voorlezen meispreek - verbannen van de winter - eer aan vlag en meipaars - lintendans - afscheid oude, welkom nieuwe meipaars - ten dans - slotdans - avondliedje.

Meiviering in Rotem

Op 1 mei trok de schutterij St.-Moulfus & Gondulfus erop uit om de meiboom af te halen. Dit jaar gebeurde dat aan 't Stamminéke in de Eindestraat. Aldaar begroette de cafébaas de commandant. Hij bood de schutterij een gratis consumptie aan. Na enig verteer werd de meiboom (een versierde tak met linten) door Josefine van het café overhandigd aan de meiboomdrager Leopold Brenkers. Deze nam dan plaats in de groep en zo vertrok men in stoet terug naar café 't Ford aan de Henrylaan. Daar aangekomen nam de cafébaas Jurgen de boom in ontvangst en bood op zijn beurt een tractatie aan. Onderweg was het "kanon" van de schutterij regelmatig in actie gekomen tot groot jolijt van jong en oud. Het gebruik bestaat al jaren in Rotem. Men kiest telkens een ander café uit of soms wordt de boom afgehaald bij één der leden.

Op 2 mei werd in hun lokaal het clubkampioenschap verder betwist en ontving men een delegatie van "geiten" uit Echt die er kwamen schieten. Clubkampioen werd Jacques Leenders (219 treffers met de oude buks - de nieuwe is besteld).

Op 3 mei trok het trommelkorps uit om de eerste communicanten te begeleiden naar de kerk. Misschien vinden enkelen onder hen ook hun weg naar dit korps. De schutterij van Rotem heeft het schuttersseizoen goed ingezet met deze meidagen.

Op Pinkstermaandag schoot Jean Klingeleers zich met het 381ste schot tot koning.

Werner Smet.

• KRANTENKOPPEN •

4 Mei Schutterij St.-Willibrordus (Obbicht) slachtoffer politieke strijd • Beschermheer stapt op en doet het licht uit • 5 mei Noodaggregaat voor Obbichtse schutterij • 6 mei Schutterij wil nieuw lokaal op aanpalend perceel Herkenbosch • Schuttersfeest bij bond Eendracht • Bondsfeest • Schutters Stramproy zijn schootsveld kwijt • Schutterij Stramproy boos over ligging nieuw schootsveld • 8 mei Groot schuttersfeest in Asenray • 9 mei Schutterij Asenray viert jubileumfeest • 12 mei Schutters Vlodrop winnen in Asenray • Linne pakt dagbeker bondsschuttersfeest • Imponierend in Schieszsport, Musik und fahnen-schwenken • Schützen-Dreiklang in Hermges: Jugend, Jugend, Jugend • 13 mei Schützen feiern Prunkkirmis • Schützen von St. Rochus Porselen feiern • 15 mei Honderd jaar schutterij Asenray • 20 mei Schutterij Neer wint bondsfeest • Das Königspaar ist frisch verheiratet • Eenmol Könning sin in Jööche • Bernd und Anita Finken sind Königspaar zu Jüchen • Früh übt sich, was ein guter Schütze werden will • Der Schützenkaplan • 21 mei 98-jarige Chrisje Peters uit Horn al 80 jaar lid OLS-Federatie: uniek record in schutterswereld • "Met 89 jaar nog onder schietboom" • 23 mei Beeldje OLS heet Tinus '98 • Chauffeurs rijden in op schutterij • Der Bruderschaft der bambini • Sie feiern Schützenfest wie die groszen • 25 mei Werner Stevens ist seit 70 Jahren Schütze in Wanlo • Bruderschaft gab ihm immer Halt • Sebastianus-Schützen feiern in Giesenkir-

Commandant, meiboomdrager en Josefine met de meiboom.

chen • Barbara-Schützen feiern ohne König • Der Schützenkönig in Bettrath steht in der Familientradition • 26 mei Schutters Stramproy beste in Ittervoort • Ool wint bondsfeest in Heel • Nattenhoven wint dagprijs schuttersfeest • St.-Catharina uit Stramproy wint het EMM-schuttersfeest • Zes schutterijen delen eerste prijs op bondsfeest Midden-Limburgse schutters • 27 mei Uitslagen succesvol feest van schutters in Grevenbicht • Tinus beschermengel schuttersfeest • Schützenfest in Holzweiler • Arabecker Schützen feiern Kirmes • Volles Programm der Schützen am Wochenende • Beecker Schützen laden zur Kirmes ein • Schützen können richtig Feste feiern • Königskrönung am Sonntag • Schützenbruderschaft vom heiligsten Sakrament des Altares lädt ein • Königin stammt aus echter Schützenfamilie • Prunkfeierlichkeiten der Schützen • Die Löwenicher Sebastianus-Schützen bitten zum Pfingstkirmes • 29 mei "Unges Pengste" - eines der grössten Schützenfeste am linken Niederrhein • Weerter Gilde fleurt herdenking Vrede van Münster in Den Haag op • 2 jun Onderscheiding voor voorzitter schutterij • Ook vaandelwachten naar herdenking van Vrede van Münster • 3 jun Schützen laden zum Fest nach Doveren ein • 5 jun Schützenfest in Broich-Peel • 6 jun Schützenfest in Geistenbeck • Allein an diesem Wochenende ist viermal Schützenfest • 8 jun St. Rochus Schützenbruderschaft Broich-Peel feiert bis Dienstag • Kaiser-Wunsch ging in Erfüllung • 9 jun Kinrooi gereed voor OLS 1998 • Bondsschuttersfeest EMM in Stramproy 'één grote treurnis' • Boshoven en Nerderweert winnaars 288ste editie • Schuttersfeest Stramproy groot waterfestijn • Herm Gommans schutterskoning • OLS-schutters wacht 'halve marathon' • 10 jun Schuttersfeest Klimmen • 13 jun Pokalvogel der Schützen • 15 jun Sebastianus-Ehrenschild für Präses Schumacher • Ein Pfarrer, den der Schütze mag • König heiratete noch vor dem groszen Fest • Generalprobe für das grosze Schützenfest • 16 jun Heythuysen wint schuttersfeest • Schutterijen Wessem en Heythuysen winnen dekenale schietwedstrijd • 18 jun Schuttersfestijn in St. Joost • 20 jun Bondsfeesten van schutterijen MLSB en EMM • 21 jun Dekensschützenfest; Gangelt feiert • Schützen- und Heimatfest in Holt •

22 jun Ruzie tussen Neerse schutterij en bond Juliana in Panningen • 23 jun Neerse schutterij wil vergadering van schuttersbond • Dubbele overwinning St.-Sebastianus Laar op bondsfeest EMM • Schutterij Koningsbosch wint bondsfeest in Sint Joost • Bondsfeest Boukoul blijft onbeslist • 24 jun Hier schwenken Kid's ihre Fahnen • St.-Joseph wint schuttersfeest • VVV geeft fout met OLS toe • 25 jun Schieten tot de dood er op volgt • 30 jun Op naar Kinrooi, op naar het OLS • Extra nummer van het Limburgs Schutterijdschrift • Groot eerbetoon voor schutterij St. Mauritius • Piet Bisschops nieuwe OLS-paradecommandant • 1 jul Nieuwe OLS-preses Frans Wolters slijk in 't pak • Marien-Schützen Hilfarth feiern am Wochenende • 2 jul Jan Houben miste geen tweede keer • 3 jul Snelcursus tappers 'oude Limburger' • 'OLS moet snel weer terug naar Nederlands-Limburg' • 4 jul In de aanloop naar OLS in Kinrooi • Trotse 'Monulphus & Gondulphus' afgescheiden van 'Nachtwachtgilde' • Van Rembrandt naar Frans Hals • OLS-president Lei Stals, ten voeten uit • Kinrooi zelf goed voor acht schutterijen • Schutters van Maastricht tellen weer mee • Lei Stals na twaalf jaar weg als president OLS • Kinrooi omarmt schutterijen uit de beide Limburgen • Wel en wee van een schuttersdorp • 'Doe ze allemaal de groetjes in Kinrooi' • D'r Jup moet afhaken • Wauwww!!!, klonk het op Belgische schuttersfeesten v De hofdames van Dorne • 'Stad zonder schutters' telt inmiddels vier schutterijen • Maastricht telt weer mee • 6 jul OLS wordt absolute voltrefter • Daar komen de schutters • David tegen Goliath • Sint-Sebastiaan bid voor ons • Nog vijf Belgische kanshebbers • Bölkes • Strijd om den Ouwe Limburger lokt 35.000 toeschouwers • Nog 22 zestallen in de race voor OLS • Drie debutanten in optocht der optochten • Sleutel van erepoort zoek • Frans Wolters 'modelste' en 'mooist geklede generaal' • Schutters tooien zich trots met oranje petten en sjaals • Goal van Dennis bergkamp kleurt OLS oranje • De laatste 22 schutterijen • 'Ik heb gewoon gefaald, dit doet vreselijk pijn' • Het OLS is voor een preses een dag vol plichtplegingen • Vroege vogels op schietterrein Kinrooi • Gouverneur Belgisch-Limburg: 'Wij staan hier met een klare kop' • 'Ik maak me niet druk. Als ik mis, probeer ik het volgend jaar

weer' • Nog 22 schutterijen in de strijd • Rondleiding over OLS-terrein • Honderd medewerkers tapcursus • Voorzitter stuurgroep: 'het bolt' • Tanja, de dartele koningin uit Herkenbosch • 10 jul St.-Joris Wessem heeft de beste OLS-papieren • 11 jul Helft van 22 finalisten uit Midden-Limburg • Twaalf Janssen-bukken in eindstrijd OLS • 13 jul Wind krijgt schuld van de missers • Voortzetting OLS blijkt slijtageslag • Toneelstuk over schutterskoning • 'De Sjöttekeuning' stelt dorpsleven centraal • Voor Wiel van der Velden was het de dag van zijn leven • 'De Ruiver zal schutters een piepke laten ruiken' • Reuver wint OLS tijdens zinderende finale • OLS na 17 jaar weer in Noord-Limburg • OLS 1999 mogelijk bij manege Reuver • Het OLS verdringt in Reuver WK voetballen • 'De wind is vandaag onze grootste vijand' • Sint-Huibrechts-Lille houdt de Belgische eer hoog • 14 jul 'Eerst een paar dagen feesten, dat hoort erbij' • 15 jul Moet het OLS in 2000 wijken voor EK-finale? • Keizers-sjäöt • 16 jul Wessem en Ool dit jaar OLS-ereprijs-winnaars • Schuttersfeest in Beegden • 17 jul Voorzitter Wiel van der Velden van schutterij St.Barbara: "De hele vereniging heeft gewonnen" • 18 jul Schutters voor 'mini OLS' naar Valkenburg • Schuttersfeest met Olympische gedachte • Valkenburg klaar voor gouden 'mini-OLS' • Twee schutterijen onder één vaandel • 20 jul Record aantal bezoekers op Federatiefeest • Zon verrast schutters op Federatiefeest • 21 jul Omroep Maas & Grens en het O.L.S. • Dames Schuttersfeest in Koningsbosch • LDS staat in de startblokken • Schietles • Weer protest tegen vergunning voor schutterij uit Echt • Omwonenden van schutterswei in Echt naar Raad van State • Milieuvergunning schutterij zorgt voor veel discussie • Schutters St.-Petrus Kelpen-Oler winnen hofdprijzen in Laar • Bondsschuttersfeest in Beegden onbeslist • 24 jul OLS 1999 Reuver in Offenbeker Benden • 26 jul In Harbeck wurde die Schützenkönigin einfach "ausgeguckt" • 28 jul Vergunning schutterij geschorst • Raad van State schorst vergunning schutterij Wilhelmina uit Echt • Schutterij in Hingen mag niet schieten • St.-Michael Ool wint dekenaal schuttersfeest • 29 jul Schutterij Hingen 'diep terleurgesteld' over uitspraak RvS • 30 jul Schutterij Montfort: ook showkorps • Schuttersfeest •

DE MARKETENTSTERSTICHTING EN HET 8e MARKETENTSTERTREFFEN

Zoals bekend rommelt het al jaren binnen de "Stuurgroep der Marketentsters en Zoetelaarsters". Diverse adviseurs en een capabel bestuurslid zagen al eerder geen heil meer in hun bijdragen en haakten voortijdig af. Tijdens het 5e Marketentstertreffen te St.-Huibrechts-Lille in 1995 hebben zich binnen de Stuurgroep dingen voorgedaan waardoor de Belgisch-Limburgse marketentsters sindsdien hun eigen weg gingen en zij niets meer te maken wilden hebben met het Nederlandse deel van de Stuurgroep. Een volgende aflevering in deze, inmiddels tot soapserie verheven, episode binnen het Limburgse Schutterswezen was de breuk in het restant van de (Nederlandse) Stuurgroep en het bericht dat een bestuurslid van de Stuurgroep zich bediende van een OLS-Federatiebewijs zonder dat haar naam voorkwam op de bij de OLS-Federatie aanwezige ledenlijsten (de afleveringen 36 tot en met 65 van deze soapserie zal ik U maar besparen). Ten behoeve van alle betrokkenen is een (onpartijdige) zienswijze van het gebeurde -voor zover bekend- alleszins op zijn plaats.

8e Marketentstertreffen

Het 8e Marketentstertreffen zal op 8 november gehouden worden bij schutterij St.-Sebastianus in Oost Maarland. Dit Marketentstertreffen is het eerste in haar soort want de organisatie zal geschieden in samenwerking met de op 25 juni 1998 in het leven geroepen "Stichting Marketentster/Zoetelaarster van de schutterijen".

Het is echter jammer dat de hard werkende feestcommissie in Oost Maarland en de "Stichting Marketentster/Zoetelaarster van de schutterijen" tijdens de voorbereidingen unfair werden getroffen door een zogenaamde Nieuwsbrief.

In vogelvlucht

Op 24 augustus 1997 verzocht de secretaris van de toenmalige Stuurgroep (Bep Louwen) tijdens het bondsschuttersfeest te Melick aan MLSB-jurylid Frans Vergoossen om als adviseur tot de Stuurgroep toe te treden, onder andere met de taak om de Belgisch-Limburgse marketentsters weer terug te brengen onder de 'paraplu' van de Stuurgroep. De aanstelling van de adviseur volgde in een vergadering

van de Stuurgroep op 30 oktober 1997. Met enige bevreemding nam de adviseur toen ook kennis van het feit dat de Stuurgroep functioneerde zonder enig schriftelijk bestuursreglement. De vergadering werd voorgezeten door Marlies Hoen; afwezig was oud-voorzitter Tiny Collaris.

Tijdens een oriënterend gesprek op 8 december 1997 met Jef Sniijkers, vertegenwoordiger van de Belgisch-Limburgse marketentsters, bleek dat de wens tot hereniging ook bij de Belgisch-Limburgse marketentsters leefde; echter op voorwaarde van wederzijds respect.

In de vergadering van de Stuurgroep op 12 december 1997 deed de adviseur verslag van de positieve opstelling van de Belgisch-Limburgse marketentsters. Eveneens besluit de Stuurgroep tijdens deze vergadering unaniem (bij afwezigheid van Tiny Collaris) tot opheffing van de Stuurgroep der Marketentsters en Zoetelaarsters ten faveure van een stichtingsvorm. Teneinde geen stagnatie in het werk te veroorzaken werd tevens besloten dat de functionarissen hun werkzaamheden zouden blijven verrichten in afwachting van het passeren van de Stichtingsakte. Tenslotte werd Marlies Hoen aangewezen om de "Stichting Marketentster/Zoetelaarster van de schutterijen" in het leven te roepen. Statutair werd vastgelegd dat het stichtingsbestuur zou bestaan uit leden van bij de Oud-Limburgse Schuttersfederatie aangesloten schutterijen.

In de daaropvolgende vergadering van 5 februari 1998 barstte de bom. Oud-voorzitter Tiny Collaris wilde de besluiten omtrent hereniging met de Belgisch-Limburgse marketentsters en de oprichting van een stichting van tafel vegen en verlangde vernietiging van de besluiten uit de vergadering van 12 december 1997. Het voorstel van Tiny Collaris werd alleen gesteund door Bep Louwen en haalde het dus niet; het voorstel werd voor kennisgeving aangenomen.

Op 4 maart 1998 maakt de voorzitter van de Schuttersbond Maas en Kempen, namens de Belgisch-Limburgse marketentsters, bekend dat zijn marketentsters weer willen samenwerken met de Nederlands-Limburgse marketentsters op voorwaarden dat er een gelijke vertegenwoordiging komt van marke-

tentsters uit alle schuttersbonden en dat de oud-voorzitter en oud-secretaris van de Stuurgroep der Marketentsters geen bestuursfuncties meer zullen bekleden in de nieuwe Stichting.

Afsluiting

Met het passeren van de notariële akte van de "Stichting Marketentster/Zoetelaarster van de schutterijen" op 25 juni 1998, vervielen ook alle rechten en plichten van de eerdergenoemde Stuurgroep der Marketentsters. De Limburgse marketentsters weten nu ook waar ze aan toe zijn. Ook de organisatoren van het Marketentstertreffen-1998 kunnen zich nu verheugen in de steun en medewerking van de nieuwe Stichting. Samen met de Belgische marketentsters kan de toekomst weer vol vertrouwen tegemoet gezien worden.

De enthousiaste adviseur wil zijn taak tot een goed einde brengen en is zeker niet van plan om het bijltje er voortijdig bij neer te gooien. En wat de zogenaamde Nieuwsbrief betreft, wees milieubewust en gooi hem bij het oud papier. Dan heeft deze toch nog een zinnige bestemming.

Aan U marketentsters nu de opdracht om U zo spoedig mogelijk op te geven voor het komende Marketentstertreffen. Het niet-doorgaan van het komende Marketentstertreffen zou wel eens de doodsteek kunnen zijn voor alle volgende Marketentstertreffens. Tot ziens dus in Oost Maarland.

Naschrift

Men kan het binnen een bestuur oneens zijn over het te volgen beleid; om echter de leden (lees in dit geval de organiserende schutterij St.-Sebastianus Oost Maarland) de dupe te laten worden van onenigheid binnen het bestuur van de "Stuurgroep der Marketentsters en Zoetelaarsters", getuigt van weinig respect. Alle problemen waren al lang en genoegzaam bekend bij het bestuur van de OLS-Federatie.

Ik hoop dat er spoedig een einde komt aan deze soapserie en dat de "Stichting Marketentster/Zoetelaarster van de schutterijen", gesteund door het bestuur van de OLS-Federatie, haar doelstellingen kan verwezenlijken voor de ruim 300 marketentsters.

Wim Pijpers.

KAMERS SCHIETEN EN DE SCHUTTERIJ IN HET 18E EEUWSE VAALS

Inspectie voor een optreden bij kasteel Vaalsbroek

Kamers schieten lang geleden

Dat het kamers schieten bij bijzondere gelegenheden een oud gebruik is, is nagenoeg bekend. Toch is het niet gemakkelijk om oude stukken te vinden die dit aantonen. Dikwijls werd alleen aan het papier toevertrouwd hetgeen extra onkosten met zich meebracht. Als een bepaalde groep personen zich vrijwillig met het afvuren van kamers bezig hield, dan hoefde dit niet achteraf in de rekeningen verantwoord te worden. Toch vinden we incidenteel een stuk over het kamers schieten, bijvoorbeeld uit het 18e eeuwse Vaals.

"Memorie van de salvos

		Stoppen
27	Drie salvos bij de aankomst van den drossart met 9 kameren doende circa	12
	Voor de gezondheid van den drossart met de 9 kameren	4
	De gezondheid van haer Hoogh Moo	4
	Van haer Edel Moo. de Raad van State	4
	Van den Edelen Raad van Brabant	4
	Van de Heeren Regenten der Bancke	4
54	Van de Heeren Geerfdens	4
	Van den Heere Lt. Drossart met ses, circa	2½
12	Van den Heere Schout met 6	2½
18	Het welwesen van het landt van 's Hertogenraede	4
	Het welwesen der banck	4
<u>27</u>	Drie salvos bij het wegh gaan	<u>12</u>
138		61
	Voor de schutterye, soo mans als jonghman, te saemen 328 ten getalle zijnde, doende voor yder vier loot	<u>41</u>
		102
	Voor ieder groote kaemer moeten syn veerthien stoppen en voor jeder kleen kaemer sestien stoppen."	

De drossaard

Kamers worden geschoten bij plechtige gebeurtenissen, zoals het inhalen van een nieuwe pastoor of burgemeester, bij de kerkelijke en wereldlijke macht. De wereldlijke macht werd in de 18e eeuw gerepresenteerd door de drossaard of schout. Vooral op het justitiële vlak had hij een uitgebreid takenpakket. Hij had de verantwoordelijkheid om misdadigers op te sporen en te arresteren en fungeerde als openbare aanklager. Hij zat het schepencollege voor en zorgde dat de schepenen geregeld in zitting bijeen kwamen.

Schutterij St. Paulus Vaals tijdens de optocht voorafgegaan door de bordjesdrager.

Vaandeldrager, koningspaar, officieren en manschappen van St. Paulus Vaals, optochtfoto 1996.

Vaals in de 18e eeuw

Vaals maakte in de 18e eeuw deel uit van het Land van 's Hertogenrade. De bank Vaals viel met Gulpen en Margraten onder het bestuur van de Staten Generaal der Verenigde Nederlanden, dus stond er een protestants bestuurder aan het hoofd. De bank Vaals was een bestuurlijke eenheid, met een schepbank. Uit de 18e eeuw dateert een rekening, waaruit blijkt wie aanwezig was bij het inhalen van de nieuwe drossaard.¹

Datering van het kamers schieten

Dat moet een behoorlijk gebulder van afgeschoten kamers zijn als men alle knallen bijeen telt, waarmee de drossaard verwelkomd is. Aangezien de rekening niet van een datum voorzien is, is moeilijk te bepalen welke drossaard dit eerbetoon ten deel viel.

Dit was waarschijnlijk Eger Tamminga, heer van Maesbergen, ingehaald in 1736, of zijn opvolger Charles graaf van Bentinck, heer van Nienhuys, die in 1759 als drossaard werd ingehaald.

De schutterij van Vaals

Ook de Vaalser schutterij was present bij het feestelijk inhalen van de drossaard. De schutterij bezit een reglement uit 1602, waarin het vogelschieten naar oude gebruik wordt geregeld. Los van het feit dat Vaals een Staats bestuur kende, was er een onmiskenbare invloed van de Raad van Aken. Deze ondersteunde de schutterij financieel met een jaarlijks bedrag en schijnt zelfs toestemming voor het koningsvogelschieten te hebben gegeven. Van oudsher hield de schutterij een register bij van alle overleden leden, ook na de herinrichting van de schutterij in 1725.²

De Jonge en Oude afdeling

De schutterij was blijkens de rekening bij het inhalen samengesteld uit "*soo mans als jonghmans*", dus uit zowel getrouwde als ongetrouwde mannen. Dit onderscheid komen we meermaals bij schutterijen tegen. Soms worden om dit verschil aan te duiden aparte schutterijen opgericht binnen een gemeenschap, zoals bijvoorbeeld in Valkenburg de Jonge en de Oude Nobelen. Waarschijnlijk was er dus sprake van slechts een schutterij in de kern Vaals, die echter uit twee afdelingen bestond, de Jonge en de Oude compagnie.

De omvang van de schutterij

Daar was de schutterij groot genoeg voor, want getrouwen en ongetrouwen samen leverde het totale aantal van maar liefst 328 schutters. Dat was en vrij overtuigend aantal om je als schutterij te presenteren. En dan te bedenken dat in de gemeenschap Vaals tegen het einde van de 18e eeuw slechts iets meer dan 900 inwoners telde,³ inclusief vrouwen en kinderen. De 328 schutters vertegenwoordigen daarom nagenoeg de gehele mannelijke bevolking van Vaals en dat is opmerkelijk.

Het is eens te meer een opvallend feit uit de rijke geschiedenis van een van Limburgs schutterijen.

Luc Wolters

Noten:

1. J. van de Venne, "Het 'inhalen' van den drossaard te Vaals", in: *De Maasgouw*. jg. 41 (mei 1921) 37. Hij verwijst naar het Rijksarchief in Limburg, het Archief van de Schepbank Vaals, papieren van secretaris Brull.
2. J.A. Jolles, "De schuttersgilden en Schutterijen van Limburg", in: *Publications S.H.A.L.* Deel 73 (1937) 70-75.
3. J.M.H. Mosmuller en R.M.M. Bertrand, "Een schets van de bevolkingsontwikkeling in zuidelijk Zuid-Limburg, circa 1650-1795", in: *Historische Studies Geuldal* (1993) 36-57, m.n. 53.

ST.-MICHAEL DOENRADE ANDERHALVE EEUW OUD

– door Luc Wolters –

In Doenrade wordt dit jaar gevierd dat de gemeenschap sinds anderhalve eeuw over een eigen schutterij beschikt. Ook al voor die tijd kende Doenrade diverse schutters, maar die waren aangesloten bij St.-Lambertus Oirsbeek. In 1848 splitste St.-Michaël zich af en hield met enige onderbrekingen tot heden de schutterscultuur in Doenrade in ere. Hoe verliep anderhalve eeuw schutterswezen in Doenrade en op welke wijze wordt gestalte gegeven aan het 150-jarig bestaansfeest. Dat zijn de vragen die in het volgende stuk centraal staan. Daarbij was er voortdurend de afweging of de Doenraadse schutterij voor de eigen gemeenschap bestemd was of dat zij ook de kleuren van het dorp moest verdedigen op de schuttersfeesten.

Doenrade in de Oirsbeekse schutterij

In de zeventiende en achttiende eeuw had Doenrade geen eigen schutterij. De Doenradenaren vormden samen met die van Oirsbeek de schutterij St.-Lambertus voor de beide kernen. Doenrade was in meerdere opzichten sterk gericht op Oirsbeek, waar bijvoorbeeld ook de parochiekerk stond.

Het logo van de schutterij met een vereenvoudigde afbeelding van St. Michaël die de draak verslaat.

Mocht echter een Doenraadse schutter bij St.-Lambertus de koningsvogel afschieten, dan werd dit uitdrukkelijk op de koningsplaat vermeld. Zo luidt de inscriptie in de koningsplaat uit 1750: "Peter Mengelers, jonckman van dounraht, coning tot Orsbeek" of ook "J. Mertens, Koning en Capitain in donderat 1811".¹ Een zekere trots voor het eigen dorp spreekt uit deze gravures in het koningszilver.

Twee compagnieën

Uit het jaar 1805 dateert het reglement voor schutterij St.-Lambertus. Aan de hand hiervan krijgen we een beeld van het functioneren van de vereniging.

De Oirsbeekse schutterij bestond uit twee afdelingen, een compagnie van Oirsbeek en een van Doenrade. Als de schutterij bijeen was dan had de majoor van Oirsbeek (de hoogste in rang) het commando.

Een uur voor zonsondergang trok de Doenraadse compagnie vanuit Oirsbeek naar het eigen dorp. Vanaf dat moment had de majoor van Doenrade 't voor het zeggen.

Beide compagnieën beschikten over een majoor, kapitein, luitenant en standaardvaandel. De Oirsbeekse (en daarmee ook de Doenraadse) schutterij ging in 1819 in ruste.²

Heroprichting en scheiding in 1848

De in 1819 in ruste gegane schutterij werd in 1848 heropgericht. Graaf Jean Baptiste Joseph Ferdinand graaf de Marchant et d'Ansembourg van kasteel Amstenrade schonk de nieuwe schutterij een tweetal vaandels en binnen de kortste keren trok een honderdkoppige schutterij om de koningsvogel te schieten. Iemand van Oirsbeek schoot de vogel af. Volgens oud gebruik mocht de Oirsbeekse compagnie voorop lopen.

De complete schutterij voor de kerk van Doenrade. De foto dateert uit 1958. Met pastoor Steegmans zijn vereeuwigd: het koningspaar, de vaandeldrager met het vaandel uit 1930, tambour-maître, 15 drumbandleiden, 6 officieren, 16 geweerdagers en 8 niet geüniformeerde leden.

Groepsfoto, genomen in 1984 voor de kerk van Doenrade. De koning, de vaandeldrager met het vaandel uit 1930, tambour-maitre, 2 bielemannetjes, 19 leden van het trommel- en fluitkorps, 26 manschappen, waaronder ook enkele officieren.

De Doenraadse officieren stelden echter de gewetenskwestie aan de orde, indien een inwoner van Doenrade de vogel afschoot, of de Doenraadse compagnie vervolgens voorop zou mogen lopen. Het negatieve antwoord van de Oirsbeekenaars leidde tot onenigheid en tot een splitsing, die zelfs door de kantonrechter bekrachtigd werd.

Oorzaken van de scheiding

De reden van de scheiding lag niet alleen in het feit dat Oirsbeek niet dezelfde voorrechten aan de Doenraadse compagnie wilde toestaan, het had ook te maken met de grotere moeite die de Doenradenaren moesten doen om in Oirsbeek de schutterij te vormen. Zo was het een flinke afstand om te voet af te leggen tussen beide plaatsen, die overbrugd werd met moeilijk begaanbare wegen. Dit was mede de reden voor het streven van Doenrade naar parochiële zelfstandigheid.³ Uitgerkend in het jaar 1848, dat de revolutie door Europa waart, met volksopstanden in Parijs, Berlijn, Wenen en Praag, uitgerkend

in dat jaar schrikt landskoning Willem II wakker van de opstanden en besluit dat het conservatieve roer in Nederland om moet richting liberale denkbeelden. Dit komt tot uiting in de nieuwe Grondwet, die opgesteld

door de liberaal Thorbecke, nog datzelfde jaar aangenomen wordt. Uitgerkend dus in het jaar 1848 van de liberale grondwet, komt Doenrade op voor zijn rechten op schuttersgebied.

Deling van goederen

De splitsing van de schutterij leidde ertoe dat de diverse eigendommen van de vereniging gedeeld werden tussen Oirsbeek en Doenrade. Dit verliep tamelijk democratisch. De twee vaandels van de Amsteraadse graaf werden verdeeld. Oirsbeek hield de patroonheilige en de vaste dagen van koningsschieten en uittrekken; Doenrade zou hier nieuwe voor zoeken en de patroon St. Michaël werd geïntroduceerd. Bij gelegenheden dat beide schutterijen acte de présence moesten geven zou de ene keer Oirsbeek en de andere keer Doenrade voorop trekken.⁴ De zilveren schilden voor zover van koningen uit Doenrade kwamen aan de schutterij uit die plaats en evenzo voor Oirsbeek. De platen waarop dit niet uitdrukkelijk vermeld stond

zijn kennelijk allen bij Oirsbeek gebleven, omdat deze schutterij thans over de meeste oude zilveren platen beschikt. De zilveren vogel bleef in Oirsbeek. De Doenraadse schutterij kreeg in 1849 een nieuwe vogel van L. de Limpens, die het voorzorg van zijn wapenschildje. Dit was (zie ook volgende paragraaf) Joannes Ludovicus Christianus de Limpens (1793-1878), die het kasteeltje Doenrade bewoonde, en naar wie de door zijn zoon Ernest opgerichte "Weldadige Stichting Jan de Limpens" genoemd is, die tot op heden de echte armen uit de omtrek financieel bijstaat. Deze De Limpens was kantonrechter te Sittard en zette waarschijnlijk vanuit deze functie een rechtsgeldig stempel op de scheidingsacte tussen de schutterijen.⁵

Het trommel- en fluitkorps en Koningspaar, officieren en manschappen, 1998.

Pas in 1912 zien we "Schutterij St. Michaël Doenrade" deelnemen aan het grote schuttersfeest te Heerlen. Sinds die tijd vertoont Doenrade zich vaker, zoals in 1921 in Amstenrade en 1926 in Gulpen, waar in de eerste prijs voor het schieten gedeeld werd.

Vaandel en schuttersfeest in 1930

Het jaar 1930 bracht een aantal hoogtepunten voor de schutterij uit Doenrade met zich mee. De vereniging kreeg een nieuw zijden vaandel met een afbeelding van de patroonheilige, bloemversiering en de volgende tekst: "Schutterij Sint Michael Doenrade 1848-1930". Ook organiseerde de schutterij in 1930 een schuttersfeest rond eind juni, begin juli. St.-Sebastianus Heerlen was present en datzelfde jaar bracht Doenrade een tegenbezoek aan Heerlen, toen daar het 450-jarig bestaan van de schutterij werd gevierd.⁷

Een weifelende houding tot de schuttersbond

Van begin af aan was St.-Michaël Doenrade bij de schuttersbond St. Gerardus Amstenrade. Al in 1931 bij de oprichting van de bond was Doenrade een van de twintig deelnemende schutterijen. Sinds die tijd is het schutterswezen in veel dorpen -naast de eigen activiteiten- gericht op de bondsschuttersfeesten. Een dergelijk feest werd in 1935 in Doenrade georganiseerd.

Aankondiging 50-jarig bestaan

Honderd jaar geleden, in 1898 werd het 50-jarig bestaan van de schutterij gevierd. In een klein artikel in de krant wordt teruggeblikt op 50 jaar schutterij Doenrade en komen we nog een aantal feitjes aan de weet, die elders in archiefstukken niet vermeld worden. Zo wordt gememoreerd dat de scheiding van de schutterij van Oirsbeek heeft plaatsgevonden op initiatief en medewerking van dhr. Jan de Limpens. Hij schonk de nieuwe schutterij de zilveren vogel en zijn zoon Ernest zou in 1849 de eerste zijn om de zilveren platen en vogel van Doenrade als koning te dragen. Bovendien is er in 1897 sprake van een gouden jubilaris, dhr. M. Peulen, schutter in hart en ziel. Te zijner ere werd op kermisvrijdag een feest gevierd.⁶

Mondjesmaat deelname aan schuttersfeesten

Waar andere schutterijen enthousiast deelnemen aan de schuttersfeesten die her en der in de omtrek georganiseerd worden, laat Doenrade dit vooralsnog na in tegenstelling tot St.-Lambertus Oirsbeek. Voor 't eerst komen we het "Schuttersgezelschap Doenrade" o.l.v. president Jos. Hennen tegen op het Groot Internationaal Schuttersfeest in het buurdorp Bingelrade in 1893. Sinds die tijd leeft het dilemma of de schutterij bedoeld is om de Doenraadse festiviteiten op te luisteren of dat zij ook elders bij de schuttersfeesten het dorp zal vertegenwoordigen en mogelijk prijzen in de wacht slepen. Lange tijd is het beleid dat de schutterij er alleen voor de gemeenschap is.

De Tweede Wereldoorlog zorgt voor een onderbreking hiervan, maar net voor de oorlog, in 1939, besloot Doenrade zonder de bond verder te gaan. De eerste na-oorlogse koning in Doenrade was Paul Hoen.

Doenrade bleef tot 1954 een zelfstandige schutterij zonder bondsactiviteiten, kwam in genoemd jaar wederom bij de bond en hield in 1957 weer een bondsfeest. In 1961 werd het voorlopig laatste bondsfeest te Doenrade gehouden.⁸

St. Michaël gaat in ruste

Met name het trommel- en fluitkorps was een grote trekker, maar dit was niet voldoende om de schutterij draaiende te houden. Halverwege de jaren zestig kwam de klad in de Doenraadse schutterij. Sinds 1965 ging St.-Michaël niet meer naar de bondsfeesten. Tot 1968/1969 bleef het lidmaatschap van de Bond St.-Gerardus gehandhaafd, maar Doenrade werd na drie jaar niet aan bondsactiviteiten te hebben deelgenomen geschrapt van de ledenlijst. Inmiddels was een einde gekomen aan het actieve bestaan van St.-Michaël. Reden van het in ruste gaan van de vereniging was in feite een gebrek aan bestuursleden.

Heroprichting in 1982

Toch kruipt het bloed waar het niet gaan kan, en zeker schuttersbloed, dat blijft kruipen. In 1981 vierde Jan Quix, die eertijds bij het muziekkorps van de schutterij hoorde, zijn 25-jarig dienstjubileum. De oud-leden van het trommel- en fluitkorps brachten hem een serenade en dat was de eigenlijke aanleiding voor de heroprichting. Deze werd in het daaropvolgende jaar 1982 gerealiseerd. Op 12 december 1982 volgde de eerste jaarvergadering sinds de heroprichting. Destijds werd besloten om zich niet bij een schuttersbond aan te sluiten. Alleen de Doenraadse feestelijkheden werden door de nieuwe schutterij opgeluisterd. Ondanks het niet lid zijn van een schuttersbond, kenmerkte St.-Michaël zich in andere opzichten als een heuse schutterij. Zo droegen de leden sinds de heroprichting een soort uniform, bestaande uit een wit overhemd met zwarte stropdas, zwarte pantalon, mouwloos vest (kamisool) en baret met embleem. Er waren rode vesten voor de manschappen en de groene voor het muziekkorps. Mede uit geldgebrek werd voor dit kledingstuk gekozen, omdat de dames die dikwijls zelf konden maken. Hier werden in 1992 nieuwe

broeken bij aangeschaft. Jaarlijks werd de koningsvogel geschoten, maar de nieuwe koning toonde zich niet buiten het eigen dorp. Het trommel- en fluitkorps maakte deel uit van de schutterij. Sinds 1992 werd nieuw instrumentarium voor de muzikanten aangeschaft. Ook beschikte de vereniging over het oude vaandel uit 1930, dat tot 1988 in gebruik bleef. Ter vervanging hiervan is een geheel nieuw vaandel gemaakt door de zusters in Sittard met gebruikmaking van dezelfde afbeeldingen van patroonheilige Michaël en het oprichtingsjaar 1848.

Alweer de bond St. Gerardus

Al in 1988 bij gelegenheid van het 140-jarig bestaan werd toenadering gezocht tot de schuttersbond St.-Gerardus, maar dit werd door de leden afgeketst. In 1992 kreeg de schutterij een nieuwe voorzitter in de persoon van dhr. Duisings, die sterk ijverde om bondslid te worden. De aansluiting bij de bond St.-Gerardus Amstenrade was agenda-punt in de voorjaarsvergadering 1993. Vanaf dat moment hoort Doenrade bij de bond en verandert het karakter van de vereniging enigszins. Sinds 1993 wordt deelgenomen aan de bondsschuttersfeesten. Drie jaar later wordt in de kern Doenrade sinds 35 jaar weer een schuttersfeest georganiseerd. Het lidmaatschap van de bond, biedt de schutterij de mogelijkheid ook naar het OLS te gaan. Om zich op het OLS te tonen en wellicht te scoren, dat blijft het summum van het schuttersbestaan. Niet voor niets wordt in Doenrade vol trots gewezen op de resultaten van de laatste jaren: OLS 1997: voor de eerste keer de 4e prijs houding optocht, OLS 1998: mooiste bordjesdrager.

In 1998 werd geen enkel bondsfeest bezocht zonder optochtprijzen, zoals defilé, houding optocht enz. mee naar Doenrade te nemen.

Ken schets van de vereniging

St.-Michaël Doenrade telt thans in totaal 90 leden, waarvan 58 geüniformeerden. Ter vergelijking: in 1992 waren er nog maar 39 leden. Ook veel dames zijn lid, maar zij schieten niet op de koningsvogel. De geüniformeerde dames zitten allen in het muziekkorps. Met trots wordt gemeld dat Doenrade een jonge schutterij heeft. De gemiddelde leeftijd van de gehele schutterij bedraagt 28 jaar. Als we de 7

Koningspaar tijdens de optocht van het OLS 1998 te Kinrooi. Foto: Joh. v.d Kroon

officieren bij het bepalen van het gemiddelde weglaten dan komen we aan een gemiddelde van 23 jaar voor alle overige manschappen. De vereniging telt veel leden met een leeftijd van rond de 25 jaar. Momenteel wonen 21 leden buiten de kern Doenrade, hetgeen wijst op een hechte band. Ook wordt extra moeite gedaan voor de jeugd. Minimaal een maal per jaar worden de jeugdigen meegenomen naar een pretpark en jaarlijks is er een eigen feestavond voor het muziekkorps.

Koning, keizer en beschermheer

Sinds een paar jaar heeft de vereniging een beschermheer gevonden in dhr. Otermans. Deze heeft een tweetal bedrijven in accu's en startmotoren in Geleen en Hoensbroek; als liefhebberij fokt hij stieren. Vandaar dat hij over diverse weilanden beschikt. Aldus stelde hij de feestweide ter beschikking zowel in 1996 bij gelegenheid van het bondsfeest als dit jaar voor het grootse jubileumfeest.

Het koningspaar in 1996 en 1997 wordt gevormd door Wil en Kety Schumans. Omdat in Doenrade na het schuttersseizoen de koningsvogel geschoten wordt (dit jaar op 20 september) kan de schutterij in het jubileumjaar nog een keizer krijgen, mits Wil Schumans voor de derde opeenvolgende maal de vogel afschiet. Twee maal eerder had Doenrade een keizer: in 1869 was dit kapitein J.M. Janssen en in 1881 zou ene Bus keizer zijn geworden. Bovendien is er een keizersplaat uit 1806, toen de Doenraadse schutters nog bij de Oirsbeekse schutterij zaten. Op het zilveren schild uit 1806 staat vermeld "KEISER" en de initialen "I.C.B.K.V.DR".

Het nieuwe uniform

Belangrijkste wapenfeiten bij gelegenheid van de jubileumviering is het schuttersfeest en de nieuwe uniformen. Doenrade heeft gekozen voor het uniform van het korps mariniers (zoals Buchten), echter geen rode bies op de broek en een iets lagere kraag. De motivatie hiervoor is dat vroeger ook de witte broek werd gedragen door de Doenraadse schutterij. Eerst viel St.-Michaël op door de witte hemdsmouwen, in de toekomst moet ze in de kijker komen door de witte broek. Deze uniformering kost de vereniging een kleine ton. Een bijdrage voor de uniformen kwam van de "Weldadige Stichting Jan de Limpens". Deze J.L. de Limpens

steunde Doenrade in 1848 met een zilveren vogel. Opvallend is de wijze waarop men gezorgd heeft dat de 12 jeugdleden (onder de 16 jaar) een uniform krijgen. In het café werd namelijk een volledig uniform opgehangen, met bij elk onderdeel een prijskaartje. Iemand kon dan bijvoorbeeld een broek, jas of pet sponsoren en dat sloeg aan.

Het jubileumfeest

In het feestweekeinde bij gelegenheid van het jubileum hebben zich de volgende festiviteiten afgespeeld:

Op de vrijdag was er een receptie voor de 150-jarige vereniging. Bovendien werd een vijftal jubilarissen in de bloemetjes gezet, die 40 jaar lid zijn. Twee daarvan zijn niet meer actief. Ook waren er vijf jubilarissen, die hun 12½ jarig lidmaatschap vieren. De zaterdag was een feestavond. Op zondag 6 september werd het jubileumschuttersfeest gehouden met 16 deelnemende schutterijen, waarvan 10 van de eigen schuttersbond St.-Gerardus.

NATIONAAL KONINGSCHIETEN IN OGPLABBEEK

Ter gelegenheid van haar gouden jubileum organiseert de Schuttersbond Maas en Kempen het Nationaal Vogelschieten in Opglabbeek op 4 oktober a.s. Dit gebeurt in samenwerking met het Belgisch Overlegorgaan der Historische Schuttersgilden en met medewerking van de 24 aangesloten schutterijen van de Schuttersbond Maas en Kempen.

Programma

08.30 u Aankomst der deelnemers.
09.30 u Eucharistieviering in de feesttent. Celebranten zijn Pater Karel de Wilde en Pastoor Christ Cuppens).
11.00 u Officiële opening 5e Nationale koningschieten.
11.30 u Vertrek optocht.
13.00 u Aanvang van de wedstrijden.
15.00 u Aanvang Nationaal koningschieten.
18.00 u Einde van de wedstrijden.
19.00 u Proclamatie van de nieuwe koning.

Bijzonderheden

Het Nationaal koningschieten heeft plaats bij schutterij St.-Amandus te Opglabbeek. Bewegwijzering en aanwijzingen ter plaatse volgen. De inkom is gratis.

De Doenraadse schutterij trok bij die gelegenheid voor 't eerst mee in de nieuwe uniformen en heeft zelf deelgenomen aan de optocht.

Daarom St.-Michaël, proficiat met de nieuwe aanwinst en ... ad multos annos!

Met dank aan voorzitter Duisings voor de uitgebreide toelichting.

Luc Wolters

Noten:

1. Jolles, "Schuttersgilden en Schutterijen", in: *Publications* (1937) 28-29.
2. Th. Douven, "Reglement voor de schutterij van Oirsbeek en Doenrade", in *De Maasgouw*, jg. 44 (1924) 19-21.
3. M. Meulenberg, *De parochies Oirsbeek en Doenrade van oude tijden tot heden*. (1955) Deel IV.
4. Jolles, 30.
5. K.J.Th. Janssen de Limpens. "Genealogische en biografische geschiedenis van het geslacht De Limpens", in: *Publications*. (1982) 41-42, 46.
6. *De Limburger Koerier*, zaterdag 19 juni 1897.
7. Gemeente Archief Heerlen, persberichten, schutterijen, Heerlen, dozen 15 en 15a.
8. *Overzicht schuttersbond St. Gerardus Amstenrade*, 1993.

In de optocht worden de koningen in volledige klederdracht vergezeld door minstens vier gildebreders, de gildevlag en eventueel een trommelkorps.

Aan de wedstrijd om de Nationale Schutterskoning mogen enkel de regerende schutterskoningen der aangesloten gilden deelnemen. De winnaar mag deelnemen aan het volgende Europese koningschieten. Er wordt door alle deelnemende koningen geschoten met de lange buks op een vogel die op een plaat is getekend. Diegene die de vogel uit de plaat kan schieten, zodat deze naar beneden valt, is Nationaal koning.

Naast de wedstrijd om de Nationale koningstitel zijn er ook wedstrijden in karabijnschieten, kruisboogschieten, boogschieten en bukschieten. Er nemen tenminste drie verschillende gilden deel aan elke discipline.

Aanbeveling

Het Nationaal koningschieten in Opglabbeek biedt U de mogelijkheid om ook eens (opnieuw) kennis te maken met andere disciplines die beoefend worden door Belgische schutterijen.

Werner Smet.

DE GLAZENACTIE: EEN VOORSTEL UIT WIJLRE

Tegen de vele glazen die tijdens een schuttersfeest sneuvelen is St. Maternus Wijlre in het geweer gekomen. Voorzitter Emonds en secretaris Meessen constateren in hun brief aan de diverse schuttersinstanties in de beide Limburgen dat onverlaten op schuttersfeesten telkens weer glazen laten slingeren of soms zelfs kapot gooien. Het gevolg is duidelijk: de organiserende vereniging draait op voor de kosten en het grote gevaar loert om de hoek dat sportverenigingen noch landeigenaren graag hun sportterrein of weiland ter beschikking willen stellen omdat er na afloop stukken glas liggen, die tot verwondingen kunnen leiden bij voetballers of koeien.

Het voorstel

Naar aanleiding van het voorbeeld in Duitsland, dat daar al diverse jaren met succes in de praktijk wordt gebracht, komt Wijlre met het volgende voorstel. Ieder die een glas drank bestelt betaalt een bon voor de inhoud en een bon voor het glas als onderpand. Bij inlevering van een leeg glas en een bon krijgt hij/zij een nieuw vol glas. Op het einde van de dag zou de mogelijkheid moeten bestaan om bij inlevering van een glas hiervoor het onderpand in geld terug te ontvangen. Dit werkt pas goed als een dergelijke bonnenverkoop zich vlakbij het tappunt bevindt.

De bezwaren op een rijtje

Er kleven een aantal -vrij praktische- bezwaren aan dit systeem. Een consequentie van het voorstel is dat als iemand nog maar een bon over heeft hij geen glas drank meer kan krijgen. Bovendien mogen we verwachten dat glazen zo'n waardevol bezit worden op de feestweide dat kinderen ernaar op zoek gaan om ze in te kunnen leveren zodat betrokkene zijn onderpand kwijt is. Bezwaarlijk is vooral dat je voor elk leeg glas opnieuw naar het vaak drukke buffet moet of een zeldzame ober tegen het lijf moet lopen om het kwijt te kunnen, terwijl het nu netjes op een "steh-tisch" buiten

kan worden achtergelaten of aan de glasophalers meegegeven kan worden. Aangezien er nogal pauzes voorkomen bij het drinken door schutters, omdat moet worden deelgenomen aan schieten of het uittreden van de drumband, zal telkens iemand gezocht moeten worden om het glas in te ruilen. Een onmogelijkheid wordt het als je met een groep aan het drinken bent en je wilt al nieuw gaan halen eer dat de bodem van het glas bereikt is, omdat het nogal druk is in de tent.

Dit kan niet zonder nogmaals onderpand voor het glas te betalen of men moet wachten tot eenieder leeggedronken heeft en vervolgens droog zitten en met smart wachten tot het nieuwe tablet komt. Met andere woorden: het is praktisch moeilijk uitvoerbaar op een drukbezochte schuttersweide.

De rol van de glasophaler

Tegenwoordig lopen op de diverse schuttersfeesten kleine kinderen met een grote bak om de vele op de wei verspreid liggende glazen

op te halen. Onlangs nog was een brief naar de schuttersbond St. Gerardus Amstenrade gestuurd, waarin een dame protest aantekende tegen het feit dat die kleine hummelkes de hele dag zwaar werk moesten doen, dat officieel niet eens toegestaan zou zijn. Secretaris L. Op de Camp verweerde zich hiertegen dat weinig kinderen dit klusje met tegenzin zullen opknappen. Bovendien gaf Op de Camp aan dat als hij zelf zo niet ooit was begonnen hij mogelijk niet

bij zijn schutterij St. Joseph Stein was terecht gekomen en gebleven. Met het nieuwe voorstel van Wijlre zijn er twee mogelijkheden voor de glasophalers: ze verdwijnen geheel omdat de mensen beter op hun glas gaan passen omdat ze er onderpand voor hebben betaald of de glasophalers blijven als tegevoetkoming voor de mensen die niet helemaal naar het tappunt willen teruglopen om daar te wachten om hun glas te kunnen inleveren. Indien de glasophalers blijven zullen ze dus bonnen moeten kunnen uitgeven aan de personen die hen een leeg glas geven.

De afweging

Het is een kwestie van afwegen wat de glazen en de goodwill van landeigenaren je waard is. De voordelen van het systeem zijn evident: op de geleende of gehuurde terreinen zullen nauwelijks stukken glas terug te vinden zijn. De zoektocht hiernaar met een ploeg opruimers van de organiserende vereniging wordt tot een minimum beperkt. Bovendien zal er minder verlies worden geleden door gebroken of verdwenen glas.

Dat het hier aanzienlijke voordelen betreft spreekt voor zich, want enerzijds komt het de kas ten goede van de organisator, maar wat misschien nog belangrijker is, is dat ook in de toekomst sportvelden en weilanden beschikbaar zullen zijn om schuttersfeesten te organiseren.

Luc Wolters.

GESCHIEDENIS EN ONTSTAAN VAN DE ZUID-LIMBURGSE SCHUTTERSBOOND

- door Luc Wolters -

Bond van schutterijen.

Zondag vergaderden een tiental schuttersverenigingen in 't lokaal Moonen, Chèvremont, ter bespreking voor de oprichting van een bond van geweer dragende schutterijen. De volgende verenigingen hadden hare afgevaardigden gezonden: „St. Sebastianus” Spekholzerheide; „Wilhelmina” Nieuwenhagen; „St. Michael” Nulland; „St. Sebastianus” Bocholtz; „St. Sebastianus” Eyselshoven; „St. Jozef” Vijlen; „Prins Hendrik” Klein-Nulland; „St. Michael” Chèvremont; „St. Sebastianus” Eijs; „St. Sebastianus” Kerkrade. Er werd op deze vergadering een commissie benoemd, bestaande uit dhrn. Janssen Kerkrade, voorzitter; Job. Hubben Chèvremont, secr.; Jozef Hensgens Nulland, Jac. von Hommerich Bocholtz, P. J. Paffen Spek'heide commissarissen. Deze commissie heeft tot taak een volledig rapport op te maken over 't doel en de reglementaire regelingen van den bond. De vergadering was van oordeel, dat eerst na deze voorafgaande werkzaamheden, tot definitieve oprichting van den bond kan worden overgegaan. Verenigingen, welke nog wenschen deel te nemen, kunnen zich schriftelijk wenden aan Joh. Hubben Kloosterboschstraat 33 Chèvremont.

Artikel in *De Zuid-Limburger*, 23 november 1920 en *De Limburger Koerier*, 24 november 1920 omtrent de oprichting van de Zuid-Limburgse Schuttersbond te Kerkrade.

Aanvulling op deel IV

Geschiedenis is in beweging. Het is graven in de bronnen om te kijken of er nog oude stukken zijn en soms duiken er na het zoeken en de verslaglegging hiervan nog aanvullende gegevens op. Zo leidden onze contacten met schutterij St.-Michaël Chevremont nog tot enige nieuwe inzichten, die gepubliceerd waren in de historische feestgids n.a.v. het 125-jarig bestaan van deze schutterij. Hieruit blijkt dat de oprichting van de Zuid-Limburgse Bond reeds in het najaar van 1920 heeft plaatsgevonden. Bij deze oprichtingsvergadering waren buiten de eerder genoemde bondsleden ook afgevaardigden aanwezig van een tweede schutterij van Nulland namelijk St.-Michaël, St.-Sebastianus Eyselshoven, St.-Jozef Vijlen en St.-Sebastianus Kerkrade. Echter van al deze schutterijen vernemen we later niets meer in het kader van de bondshistorie, dus is het nog maar de vraag of uit hun interesse voor de oprichtingsvergadering ook daadwerkelijk een lidmaatschap is voortgekomen. Eerste voorzitter werd dhr. Janssen, Kerkrade. We laten het artikel volgen:

Deel V

Het oprichten van de Zuid-Limburgse schuttersbond slaagde in 1921. In de periode 1921 tot en met 1923 werden bondsfeesten of grote internationale schuttersfeesten met bondsschietsen georganiseerd. De schutterij uit Eys won telkens de schietprijs en had na drie jaar het voorrecht om de wisselbeker te mogen ontvangen. Zij organiseerde het bondsfeest in 1924. Dit was het voorlopige hoogtepunt van de Zuid-Limburgse Bond. In de vorige aflevering hebben we kort het verloop van het bondsfeest te Eys geschetst. We richten ons nu op de deelnemende schutterijen.

Deelnemende schutterijen te Eys

Aan dit feest te Eys werd deelgenomen door de schutterijen van Mechelen, Sempelveld, Vijlen, Gemmenich, Epen, Wijlre, Gulpen, Ubachsberg, Valkenburg (Jonge), Klimmen, Strucht, Waubach, Voerendaal en Oirsbeek.¹ Opvallend is de deelname van Oirsbeek en Gemmenich, die van buiten het eigenlijke bondsgebied kwamen. Maar misschien nog opvallender is de afwezigheid van de schutterijen

van Nieuwenhagen, Spekholzerheide, Bocholtz, Nijswiller en Vaals, die eerder bondsfeesten georganiseerd hadden. Derhalve ligt het voor de hand te concluderen dat ook in Eys sprake was van een internationaal schuttersfeest, waarvoor de deelname vrij was, met de mogelijkheid tot bondsschietsen. De opkomst van verenigingen die buiten hun deelname aan het internationaal schuttersfeest schoten voor de bondsprijzen was uiterst gering.

Het belang van het schieten

Aangezien het bondsschietsen de belangrijkste activiteit was van de Zuid-Limburgse schuttersbond sinds 1921, heeft de alleenheerschappij van het Eysers schietdrietal wellicht gevolgen gehad voor het voortbestaan van de bond. Sinds de oprichting in 1921 won de schutterij van Eys in drie opeenvolgende jaren de bondsschietwedstrijd. Misschien juist daarom haakten enkele eerdere organisatoren van bondsfeesten op het schuttersfeest in Eys af. De bond kende dus niet een zeer hechte structuur, die jaren gehandhaafd bleef. Hij leek opgebouwd rond met name de schietwedstrijden en als deze niet meer spannend waren, wie verplichtte de aangesloten leden om de bond te continueren.

Ieder een bondsfeest georganiseerd

Bovendien waren alle bij de bond aangesloten schutterijen (op Nulland na, voor zover is na te gaan) aan de beurt geweest om een bondsfeest te organiseren. Veel van die bondsfeesten bleven in het oude stramien van het grote internationale schuttersfeest, waaraan alle schutterijen vrij waren om deel te nemen. Mede daarom waren de bondswedstrijden van de Zuid-Limburgse bond slechts een beperkte aanvulling op het aanbod en de invulling van de schuttersfeesten, zoals die al decennialang gevierd werden.

Schuttersfeesten 1925-1929

Hoe lang de Zuid-Limburgse bond sinds 1921 actief is gebleven is niet exact bekend. We willen de proef op de som nemen door diverse schuttersfeesten onder de loep te nemen om te onderzoeken of er nog bondsactiviteiten plaatsvinden.

De tekst op de afgebeelde oorkonde luidt:

12-8-1923
St. Sebastianus
Schutterij
Bocholtz

Diploma
Op het door ons gehouden
9e R.K. Bonds- en
Internationaal Schuttersfeest
behaalde de Schutterij
St. Michael te Chevremont.
Den Prijs
in den Paradenmarsch
geschonken door de
Heeren der Eerecommissie

Eerevoorzitter Houbiers,
Secretaris Gorissen,
De Jurij M. Heynens.

Hiervoor zijn diverse krantenartikelen nagekeken van in deze regio gehouden schuttersfeesten onder meer door schutterijen die eertijds bij de bond waren aangesloten. De volgende schuttersfeesten zijn hierbij onder de loep genomen: 1925 Ubachsberg, 1925 Chevremont, 1925 Vaals, 1926 Klimmen, 1926 Gulpen, 1928 Simpelveld en 1929 Eys. Nergens blijkt ook maar een teken van leven van de van Zuid-Limburgse schuttersbond.

Zuid-Limburgse bond actief tot 1924

Onze voorlopige conclusie luidt dat de Zuid-Limburgse bond van 1920 tot en met 1924 actief is gebleven. Uit de direct daaropvolgende jaren hebben we geen berichten ontdekt dat er nog bondsactiviteiten ontplooid zijn. Totdat andere bronnen hier een ander licht op werpen gaan we er vooralsnog van uit dat slechts vier jaar bondsfeesten of schuttersfeesten met bondsschieten van de Zuid-Limburgse bond georganiseerd zijn. Veel langer kan de bond al niet actief zijn gebleven, omdat in 1928 een nieuwe bond wordt opgericht.

De schietbond van 1928

In Strucht werd op een vergadering d.d. 4 maart 1928 een nieuwe bond opgericht, die zich met name op het schieten toelgt. Hij kreeg de naam "Bond van vereenigde schutters" en omvatte de gemeenten Valkenburg, Wittem, Kerkrade, Simpelveld, Gulpen en Vaals. Van deze bond konden dus de schutterijen van Strucht,² Valkenburg, Mechelen,

Eys, Epen, Nijswiller, Chevremont, Spekholzerheide, Nulland, Simpelveld, Gulpen, Vaals en Vijlen deelnemen. Er werd een schietreglement voor het concoursschieten vastgelegd voor het schieten op een zogenaamde "Proefstang", Algemeen Concours en Groepenschieten. De inlegprijzen werden bepaald, het percentage dat hiervan in de prijzenpot moest komen werd vastgesteld en volgens loting zou bepaald worden wie wanneer het concours mocht organiseren. Als leden van de bond niet deelnemen aan het concours dienen zij een boete te betalen. Bovendien werd bepaald dat leden niet aan een concours mogen deelnemen van niet bij de bond aangesloten schutterijen.³ Tot hoe lang deze bond met haar schietconcours actief is gebleven valt moeilijk te zeggen. Dit is des te moeilijker te achterhalen temeer daar een schuttersfeest nog wel vermelding krijgt in de dagbladen, maar een schietconcours niet. En de kranten blijken toch een belangrijke bron om deze geschiedenis te reconstrueren.

Mogelijke oorzaken van het niet continueren van de bond

De bondsfeesten of beter gezegd het bondsschieten waren toegepast op de schietwedstrijd. Bij het oprichten van de bond van 1928 verviel men in dezelfde fout door wederom de nadruk op het schieten te leggen. Zoals bleek was er geen bond nodig om wedstrijden te schieten, omdat dit een vast onderdeel van de vrije schuttersfeesten was.

De volgende en definitieve bond omvat alle activiteiten van het schuttersfeest. Inmiddels waren de tijden veranderd, zodat de behoefte van de schutterijen aan een schuttersbond was toegenomen om als schutterij te kunnen blijven bestaan. Maar daarover de volgende keer meer.

Zoals nu nog prijzen ter beschikking worden gesteld door schenkers, zoals destijds de erecommissie, onder leiding van Houbiers, burgemeester van de beide gemeenten Simpelveld en Bocholtz. Ook in Bocholtz werd een tweeledig schuttersfeest gehouden. Bij de onderdelen voor het vrije schuttersfeest werden enkele prijzen behaald door Voerendaal (DLK 14-8-1923), bij de bondsschutterijen won Chevremont nagenoeg alle belangrijke prijzen (DLK 18-8-1923), maar Eys het schieten (DLK 18-8-1923). Bovendien wordt duidelijk dat we in onze opsomming een derde schuttersfeest in 1922 missen. Omdat in Bocholtz in 1923 het 9e bondsfeest gehouden werd, zijn dus toch in elk jaar 3 bondsfeesten georganiseerd.

Noten:

1. De Limburger Koerier, maandag 2 juni 1924.
2. Strucht, waar de oprichtingsvergadering gehouden werd zou met de gemeente Schin op Geul evenwel pas in 1940 bij de gemeente Valkenburg gevoegd worden. We nemen echter aan dat gezien het feit dat te Strucht de oprichtingsvergadering gehouden werd deze schutterij ook bij de schietbond van 1928 betrokken was.
3. Archief R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond Met dank aan Pierre Heijnen en Wim Hoenen.

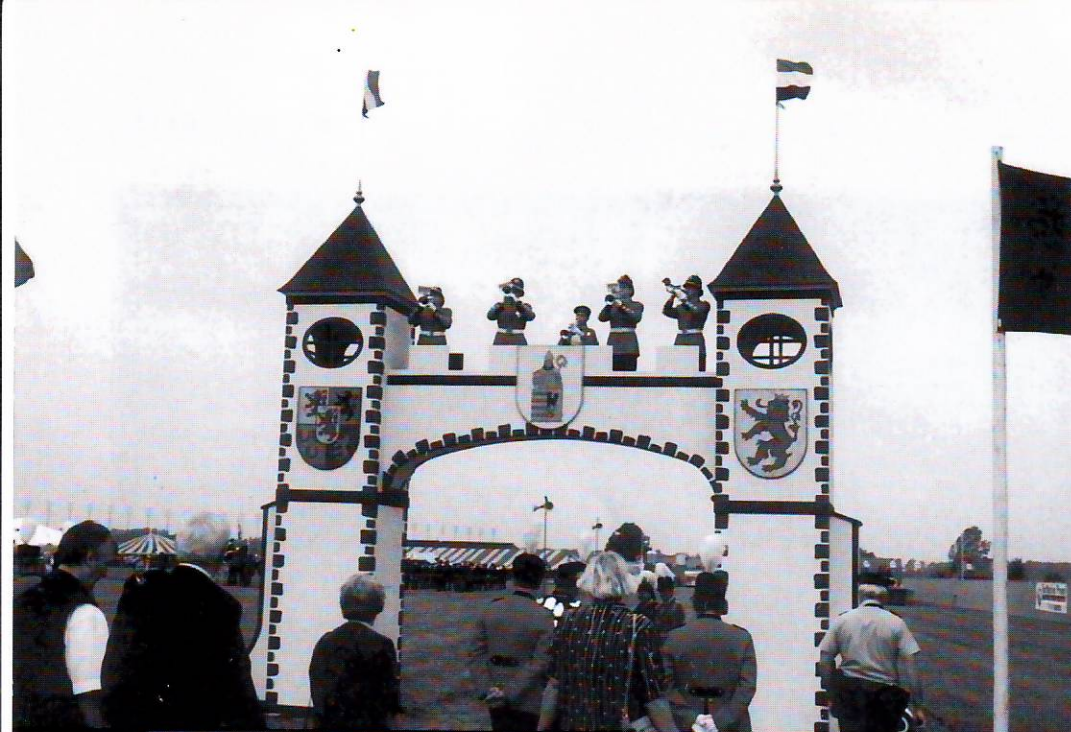

Foto-impressie
Oud-Limburgs
gehouwen
5 juli 1998
Fotograaf
Jean van Nune

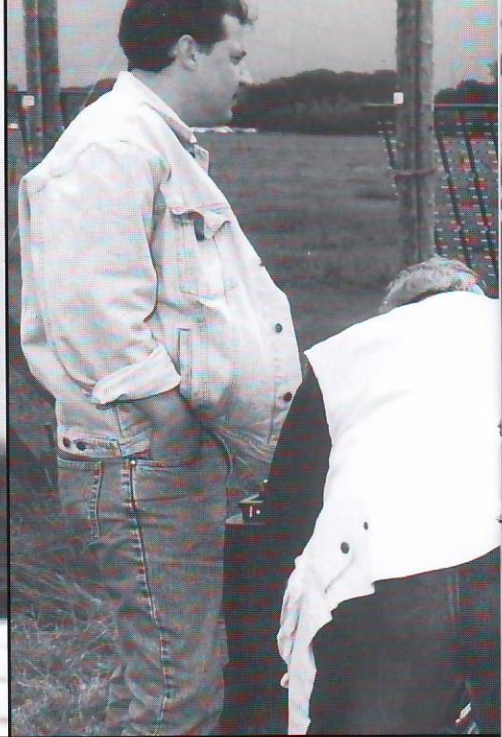
essie van het
Schuttersfeest
den op
te Kinrooi

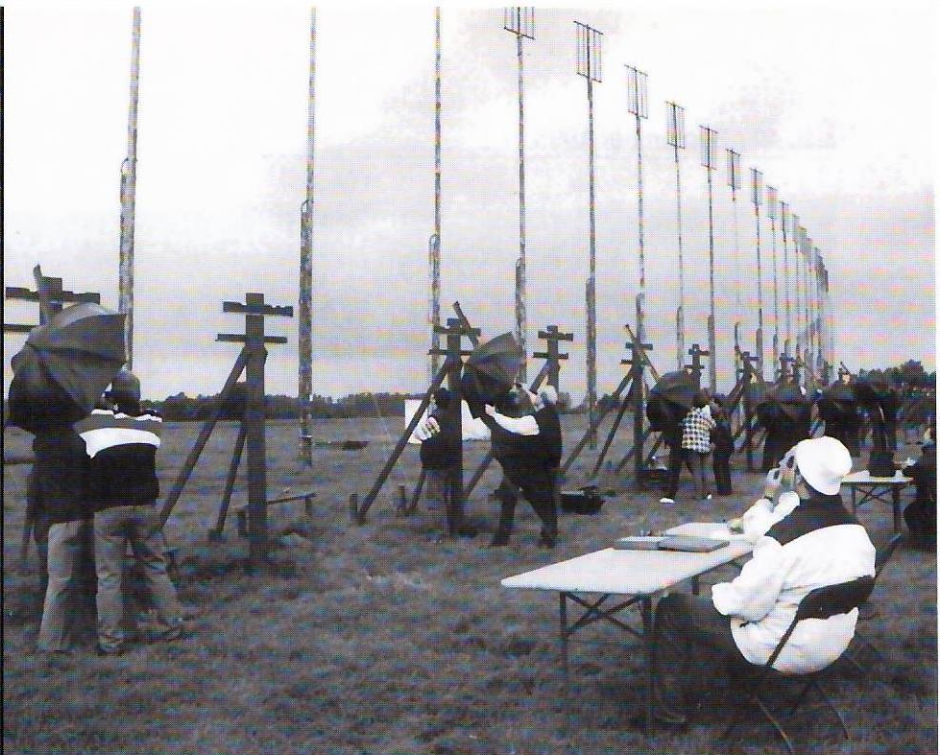
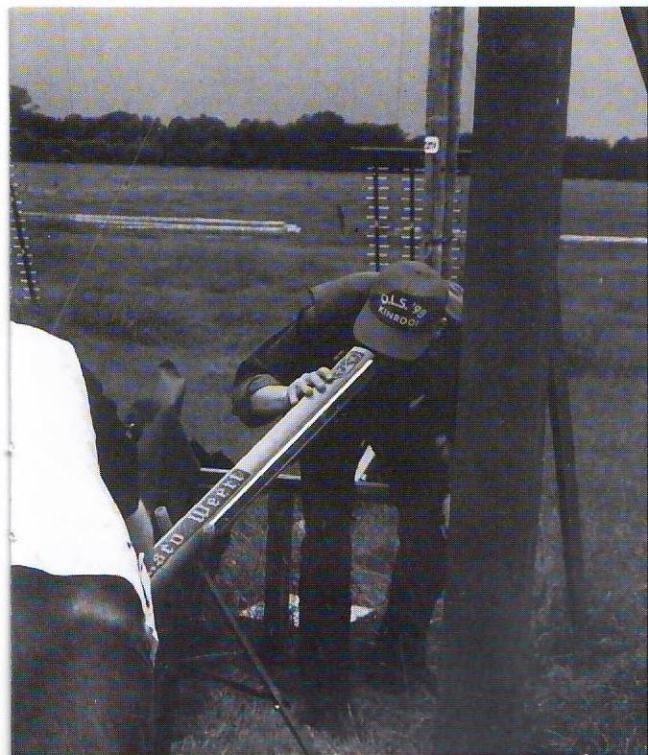
graaf:
en-Sweikhuizen

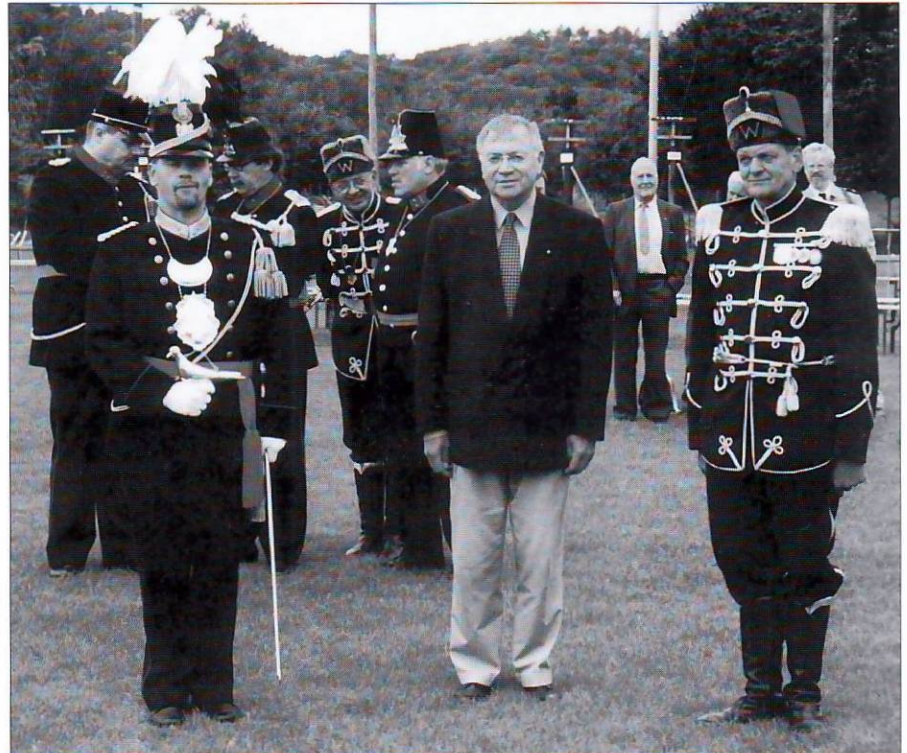

HET GOUDEN FEDERATIEFEEST

Speciale vermelding van de in het afgelopen schuttersseizoen gehouden schuttersfeesten verdient het Zuid-Limburgs Federatiefeest, dat aan haar vijftigste editie toe was. Plaats van handeling was Valkenburg aan de Geul, dat als toeristenstadje jaarlijks vele honderduizenden trekt. Langs de idyllische boorden van de Geul was een langgerekt feestterrein ingericht, dat zich uitstrekte over meerdere weilanden langs het meanderende riviertje.

Viering op de zaterdag

Zaterdag voor de schuttersinvasie werd in het Geulstadje uitgebreid stilgestaan bij de viering van het vijftigste Zuid-Limburgs Federatiefeest. Voor de plechtig- en feestelijkheden was van elke bij de Zuid-Limburgse Federatie aangesloten schutterij een delegatie uitgenodigd, bestaande uit voorzitter, beschermheer, koning en keizer. Federatievoorzitter Jo Herffts opende 's middags met een toespraak, waarin hij de aanleiding memoreerde en diverse presentjes uitgewisseld werden. Dat daarbij in eerste instantie burgemeester Nuytens van Valkenburg a/d Geul over het hoofd werd gezien, was iets waar de burgervader de Federatievoorzitter fijntjes op wees. Het een-tweetje tussen beiden kreeg een vervolg omdat Nuytens alsnog een foto kreeg aangeboden eer hij bij zijn afsluitende toespraak die dag in de grotten hier nog uitgebreid op in kon gaan. Kortom een mooie plechtigheid met humoristische ondertoon.

De winnaars van het jubileum-koningsvogelschieten. Van links naar rechts ziet u de jubileumkoningen. Koning De Wolde van St. Martinus Holtum, koning der koningen. Jef van der Krogt van schutterij St. Sebastianus Eys, koning van de beschermheren en keizers. Piet Vergoossen van Wilhelmina Hingen-Echt werd koning van de voorzitters. Bij de sponsors en vrienden van de schutterij wonnen Marian Louwen, mevr. Van den Hoff en dhr. Frissen.

Jubileumkoningen

Bij gelegenheid van het 50e Zuid-Limburgs Federatiefeest werden voor de afgevaardigden van de schutterijen diverse jubileumvogels geschoten. Zo was er een koningsvogel voor de voorzitters, de koningen en een voor keizers en be-

schermheren alsmede voor diverse sponsors. De koningen hadden hun vogel het eerste afgeschoten. Per slot van rekening hebben zij bij uitstek ervaring in het afschieten van de koningsvogel. Toen de houten vogels van hun stokje waren geschoten volgde een hulding van de jubileumkoningen, die alle zes een zilveren plaquette met inscriptie mochten ontvangen.

Aansluitend een gezellig samenzijn, waarna met enige vertraging genoten werd van een goed smakend koud en warm buffet.

In kleurrijke stoet naar de kerk

De vaandeldragers van de schutterijen alsmede de complete vereniging St. Mauritius Strucht voegden zich bij het gezelschap. In een lange prachtige en kleurrijke stoet werd ter kerke getrokken.

Voorop trok St. Mauritius Strucht, gevolgd door de vaandeldragers, dan de organiserende vereniging de Jonge en Oude Nobelen Valkenburg, het Federatiebestuur, de deputaties van de schutterijen en de sponsors en overige genodigden.

Het voltallige gezelschap heet de deputaties welkom. V.l.n.r. R. Huynen Jonge en Oude Nobelen, P. Berben, W. Kruitwagen, P. van den Hove, J. Duckers, Fr. Aben, G. van Bun, W. Esselaar, G. Jorissen en J. Herffts van het Federatiebestuur, burgerkoning Peggy Drissen, koning Martin Meertens Jonge Nobeles en koning Ben van de Burg Oude Nobeles.

Bij de HH. Nicolaas en Barbarakerk werd een erehaag gevormd, waarna de kerk goed gevuld raakte. Inmiddels had gouverneur baron Van Voorst tot Voorst zich ook bij de genodigden gevoegd.

De plechtige Hoogmis werd opgedragen door bisschoppelijk vicaris Schnackers, geassisteerd onder meer door pastoor Jansen, die geestelijk adviseur (= patronus spiritualis) van de Valkenburgse schutterij is.

De Eucharistieviering werd opgeluisterd door kerkelijk Zangkoor St. Caecilia en het mannenkoor van koninklijk Walram's Genootschap.

De stijlvolle viering werd besloten met een slotwoord van president Richard Huynen van de Jonge en Oude Nobelen, waarna uit de vele monden een krachtig en eensgezind Limburgs Volkslied weerklonk.

Trekkend naar de kerk werd een bijzonder stoet geformeerd, waarin onder meer de vaandelragers mee trokken van Hingen, Meerssen, Mheer, Dieteren, Nattenhoven en de Jonge en Oude Nobele schutterij van Valkenburg.

Aangekomen bij de kerk werd voor de kerkgangers een erehaag gevormd door de vaandelragers en de schutterij van Strucht.

De koningen, keizers en voorzitters betreden de Valkenburgse kerk.

De plaquette in de Gemeentegrot

Na afloop van de dienst formeerde de stoet zich wederom om na een korte tocht door het centrum van het Geulstadje de Gemeentegrot in te trekken. Hier heeft de schutterij een eigen galerij, waarop de belangrijke momenten in het schutterijbestaan op de mergelwand worden vastgelegd, zoals de nieuwe presidenten van de vereniging en de fusie tussen de Jonge en de Oude Nobele. Gezien de indeling van het gangenstelsel konden hier niet alle deelnemers ontvangen

De in de schuttersgalerij van de Valkenburgse gemeentegrot onthulde mergeltekening. Onder het logo van dit vijftigste Federatiefeest hijsen twee Valkenburgse schutters de Nederlandse vlag. Links en rechts hiervan staan de vele namen van speciale genodigden, beschermheren, koningen, Valkenburgse organisatoren en de hoofdsponsors met hun logo.

worden. Onder het toezien oog van een select gezelschap, bestaande uit Federatiebestuur, de Valkenburgse schutterij en het koor onthulden burgemeester Nuytens en vicaris Schnackers met hulp van het jongste bielemannetje van Valkenburg de plaquette, die herinnert aan het feit dat op 19 juli 1998 in Valkenburg het vijftigste Zuid-Limburgs Federatiefeest gehouden werd. Na de onthulling werd het lied "Ode aan Valkenburg" ingezet, waarin de nostalgische gedachten onder meer teruggaan naar "De groate brónk, de hermenie, dien Mei-den en dien sjötterrie". Weer terug bij de rest van het gezelschap in de grote Romeinse galerij in de Gemeentegrot werd de avond besloten, waarbij Valkenburgs eerste burger het niet naliet van zijn redenaarskunsten te getuigen.

Het schuttersfeest

's Zondag werd het Geulstadje bevolkt door een leger schutters, dat van alle kanten een weg naar het feestterrein zocht. Aan de boorden van de Geul was dit terrein samengesteld uit enkele aparte weilanden. Het was uitgestrekt, maar daarom wel rustig en per terrein goed overzichtelijk, zodat de schut-

Het Federatiebestuur van de Zuid-Limburgse Schuttersfederatie. Zittend v.l.n.r. penningmeester Wiel Kruitwagen, St. Gertrudis Amstenrade; voorzitter Jo Herffs; oud vice-voorzitter Maurice Kerkhofs, St. Sebastiaan Schimmert; secretaris Jack Duckers, St. Sebastianus Eys. Staand Ger van Bun, Mastrichtsche d.d. Stadsschutterij; Frans Aben, Wilhelmina Hingen; Paul van den Hove, St. Paulus Epen; Wil Esselaar, St. Martinus Born; Ger Jorissen, HH. Marcellinus en Petrus Oud-Geleen en Peter Berben, St. Hubertus Schaesberg. Foto: Foto Artica, Heer-Maastricht.

ters tijdens de schietwedstrijden bijvoorbeeld geen hinder ondervonden van harde feestmuziek. Vanaf de kiosk werd de opening verricht onder het toezicht van vele genodigden, waaronder Leo Jans en Frans Wolters, respectievelijk oud-president en de huidige president van de OLS-Federatie. Volledigheidshalve willen we hier kort de uitslag van de schietwedstrijd toelichten. Tweede werd St. Sebastianus Mheer en als winnaar van het schieten eindigde het zestal van St. Gertrudis Amstenrade.

Een bijzondere optocht

De optocht was er één uit duizenden. Valkenburg was overspoeld door een invasie belangstellenden die een glimp van de lange optocht wilden opvangen. Om de vele toeristen te informeren was er tijdens de optocht een tweetal speakers actief, dat wetenswaardigheden over de passerende schutterijen vertelde. Het was een gouden greep van de organisator om het rijendikke publiek langs de optocht-route bij het Th. Dorrenplein en bij het defilé een toelichting te geven over de voorbij trekkende verenigingen. Qua aantallen bezoekers langs de route, te meten naar het dankbare applaus was de optocht van het ZLF een grote concurrent voor die van het OLS. Om de optocht te lopen tussen de haag van mensenmenigte gevormd door vele duizenden toeschouwers, deed bij menig schutter de koude rillingen over de rug lopen. De deelnemers groeiden in hun rol en vormden een prachtige stoet. Wederom was gouverneur B.J. baron van Voorst tot Voorst present bij de opening en om het defilé af te nemen.

Terugkijkend ...

De Zuid-Limburgse Schuttersfederatie en de organiserende schutterij, de Edele Nobele Aghtbaere Jonge en Oude Loffelijke Schutterij der Stad en Vrijheid Valckenborch kunnen terugzien op een bijzonder geslaagde jubileumviering en het verloop van het gouden schuttersfeest, dat alles in zich had wat men zich bij een dergelijk feest kan wensen: een plechtig en een religieus tintje, prachtig weer (na dagen van regen), veel toeschouwers een mooie optocht en tevrede toeschouwers en schutters. Winnaar bij het schieten werd Schutterij St.-Gertrudis uit Amstenrade.

Luc Wolters.

LUGUBERE VONDST

Voor Jaak Derenette (75) van schutterij St.-Anna Voorshoven (Neeroeteren) is alles wat met het schutterswezen te maken heeft even interessant. Enkele jaren geleden vroegen wij Jaak om wat meer informatie omtrent een schuttersfeest in 1898 in Neeroeteren. Het resultaat dat hij ons even later aanreikte was de bekende speld uit de nog bekendere hooiberg; een goed bewaard gebleven zilveren penning uit 1897. Uit het opschrift bleek dat de schutterij van Neeroeteren de 2e prijs had behaald op het Groot Internationaal Schuttersfeest (thans OLS genaamd) in Beegden. Mensen als Jaak zijn voor onze redactie van onschatbare waarde.

Tijdens het laatste OLS in Kinrooi riep ik daarom wederom de hulp van Jaak in. Vergezeld van zijn zoon, ging detective Jaak op pad en bezocht archieven in Hasselt en Maaseik; op zoek naar meer gegevens over een Groot Internationaal Schuttersfeest dat in 1898 in Neeroeteren plaatsvond en waaraan maar liefst 41 schutterijen deelnamen. Vele uren brachten zij door in de archieven. Hoe zij ook zochten, ze konden niets vinden over dit grote schuttersfeest in Neeroeteren. Wat zij wel vonden is evenzo opmerkelijk als ongelofelijk.

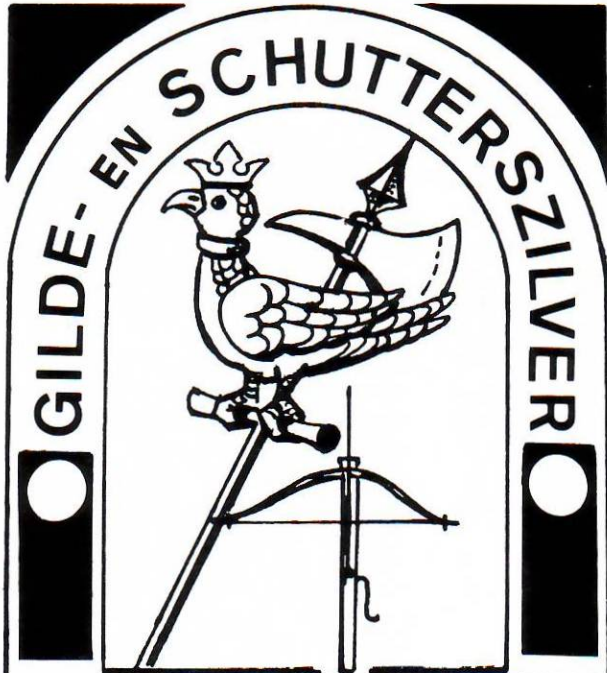
Jac Derenette is al 51 jaar lid van schutterij St.-Anna Voorshoven en moest uit de krant vernemen dat zijn grootvader in 1900 op beestachtige wijze was vermoord.

Al zoekende in "De Maas- en Kempenbode" van 30 september 1900, trok een artikel met de kop "Wrede moord te Neeroeteren" de aandacht van Jaak. Hij begon te lezen en tot zijn starre verbazing las Jaak vervolgens dat op dinsdag 25 september 1900 zijn grootvader Jacob Derenette in een plaatselijke herberg was vermoord door vijf dronken mannen. Ongelofelijk, dit was volledig nieuw voor Jaak.

Wat was er gebeurd volgens de krant. De vijf dronken mannen hadden Jacob Derenette, een 41-jarige 'oppassende werkman', zijn broer en twee vrienden aangetroffen op de beugelbaan van een plaatselijke herberg. Volgens het artikel, droeg een van de mannen Derenette "een vinnigen haat" toe. In het handgemeen dat volgde, kreeg Derenette slagen met 'wandelstokken en beugelslagen' en tenslotte een 'geweligen slag met een zwaren planck'. Die plank was de schrobber van de beugelbaan, die de 'hersenspan' van Jacob Derenette verbrijzelde. De misdadigers sloegen ook de broer van Derenette half dood en zetten het daarna op een lopen. Twee van de misdadigers, vader en zoon, werden aangehouden. De zoon was door zijn vader in het gevecht per vergissing zó lelijk toegetakeld dat hij de eerste dagen niet vervoerd kon worden. De andere drie misdadigers konden ontvluchten, naar verluidt naar Duitsland. Zoals gezegd, Jaak was niet op de hoogte van deze moord. Vandaar dat hij de hele familie en oudere inwoners van Neeroeteren belde om te horen of zij misschien iets wisten van de moord op Jacob Derenette. Niemand wist iets.

"Er valt een lijk uit de kast", is de uitdrukking als het gaat om een familiegeheim dat pas jaren later aan het licht komt. Het geheim van de moord op de grootvader van Jaak Derenette op 25 september 1900 is ook uit een kast gevallen. Een boekenkast wel te verstaan. Jaak heeft geen flauw idee waarom er nooit gesproken is over deze moord. De geheimzinnigheid rond deze moord heeft Jaak echter aangezet tot verdere onderzoekingen. Hij wil namelijk weten of de daders in de kraag zijn gevat en wat er in de rechtzaak naar voren is gekomen.

Wat de officiële bronnen van de rechtbank betreft zal Jaak nog tot 2002 moeten wachten. In dat jaar worden de gegevens van deze rechtzaak pas openbaar gemaakt.

GILDE- EN SCHUTTERSZILVER

JUWELIERS - HORLOGES
Jan Andriessen
 DORPSSTRAAT 54
 5708 GJ HELMOND (STIPHOUT)
 TEL. 0492-550792
 FAX 0492-522269

JANFRÉ

Voornaamste punten waar u op let bij aanschaf van nieuwe uniformen:

- *Goede kwaliteit
- *Korrekte pasvorm
- *Vlotte levering
- *Betaalbare prijs
- *Behoud van pasvorm
- *Snelle nalevering
- *Uitgebreide service

Dit maken wij voor U.
 Vraag vrijblijvend offerte.
 Maak een afspraak.

**uniformen-
 petten-
 uitmonsteringen**

BRUSSELESTRAAT 124
 6211 PH MAASTRICHT
 TELEFOON 043-3217712

Verhuur van feesttenten

Piet Graef
 Burg. Huybenstraat 3
 6085 ES HORN
 Tel. 0475-582124

LAARZEN LAARZEN LAARZEN
 PLUIMEN PLUIMEN PLUIMEN
 BATONS BATONS BATONS
 POMPONS POMPONS POMPONS
 UNIFORMSCHOENEN UNIFORMSCHOENEN UNIFORMSCHOENEN
 LEERWERK LEERWERK LEERWERK
 TWIRLSCHOENEN TWIRLSCHOENEN TWIRLSCHOENEN
 INSTEPSCHOENEN INSTEPSCHOENEN INSTEPSCHOENEN
 OVERSCHOENEN OVERSCHOENEN OVERSCHOENEN
 HANDSCHOENEN HANDSCHOENEN HANDSCHOENEN
 BATON-TASSEN BATON-TASSEN BATON-TASSEN

VAN BEERS B.V.
 S C H O E N F A B R I E K

Mgr. Völkerstraat 33, 5171 JM Kaatsheuvel NL
 Tel.: (0416) 27 22 54, b.g.g. 27 65 48 - 27 70 72
 Internationaal Tel.: 0031(416)27 22 54

SHAKO'S SHAKO'S SHAKO'S

ONDER DE SCHIETBOOM

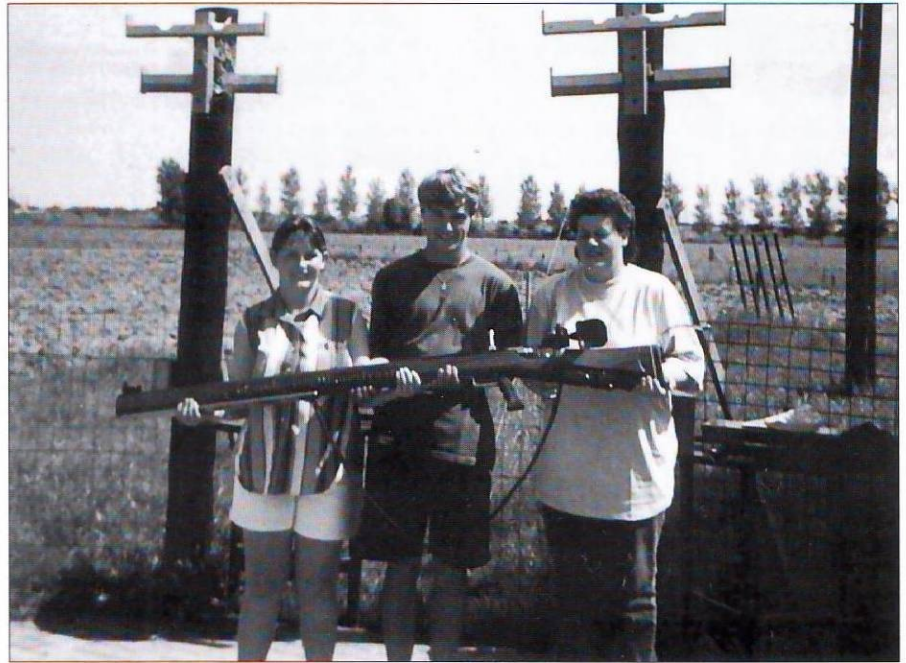
Mea culpa, mea maxima culpa

Met zeer veel zorg werd het extra nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift samengesteld. desondanks vond een goed oplettende lezer een fout op pagina 6, die ik bij deze wil rechtzetten. Op pagina 6 vermeldt het bijschrift van de rechterfoto dat het hier handelt om de drumband van schutterij St.-Sebastianus uit Herkenbosch. Dit is onjuist, de op de foto afgebeelde drumband is die van schutterij St.-Joseph uit Buchten. Nogmaals mijn verontschuldiging hiervoor.

Wim Pijpers.

St.-Hubertus Manestraat

Op Paasmaandag schoot Tony Creemers zich tot koning nadat in de voormiddag het nieuwe vaandel en de nieuwe buks waren ingezegend. Op de vlag (3-dubbel gedrapeerd in Polen) staat een jachttafeerel met Sint Hubertus de patroon. Winands Hermans (62 jaar schutter) zal in het najaar gevierd worden.

Beker Meester Creemers

De Beker Meester Creemers had maar liefst vier schietdagen nodig alvorens een winnend drietal kon worden gehuldigd. Op de eerste schietdag werd geschoten onder tropische temperaturen; ruim 30°. Op 16 mei kwamen maar liefst 66 ploegen terug voor de kaveling. Op 30 mei hadden de 10 overgebleven ploegen te kampen met onweer en wind, met als gevolg dat er aan het einde van dag nog maar twee ploegen over waren; een drietal van St.-Hubertus Manestraat en een van St.-Sebastianus St.-Huibrechts-Lille.

Trots poseert hier het winnende drietal van schutterij St.-Hubertus Manestraat als winnaars van de Beker Meester Creemers 1998; Zij hadden elk 264 schoten nodig om winnaar te worden. V.l.n.r. Cindy Voorpijl (19), Luc Baens (20) en Heidi Voorpijl (21).

De beslissing viel uiteindelijk op 6 juni toen Fernand Vanganswinkel (invaller voor St.-Huibrechts-Lille) vier rijen abuis schoot; de buks was afgegaan zonder dat Fernand aan het mikken was. !?!

Schuttersbond Juliana

Na een interne bestuurscrisis enkele jaren geleden, bestond het bestuur van de Schuttersbond Juliana uit vijf leden.

Tijdens de laatste algemene voorjaarsvergadering van de Schuttersbond Juliana werd het bestuur uitgebreid met twee nieuwe bestuursleden.

De nieuwe bestuurssamenstelling is: Voorzitter Louis Litjens (Kon. Schutterij St.-Lambertus Helden) Vice-voorzitter Wim Smedts (St.-Martinus Maasbree) Secretaris Bernie van Lierop (Zandakkergilde Venray) Penningmeester Robert van Kouwen (St.-Martinus Maasbree) Leden Cor Smeets (St.-Urbanus Belfeld) en Hay Janssen (St.-Leonardus Panningen).

Het secretariaat is bereikbaar via Gitaarstraat 50 5802 KL Venray. Tel. 0478-580792 of GSM-nummer (06) 53374392.

Op Paasmaandag werd het nieuwe vaandel van Schutterij St.-Hubertus Manestraat Molenbeersel ingewijd.

Maas en Kempen

Op 17 mei had het eerste bondschuttersfeest plaats van de Schuttersbond Maas en Kempen. Organisator was schutterij St.-Martinus Kessenich. Schutterij St.-Sebastiaan Dorne viel op door haar nieuwe uniformen. Bij het korpschieten werd er 49 maal 18 punten geschoten. Schutterij St.-Amandus Opglabbeek won de A-reeks, schutterij St.-Sebastiaan Grote Brogel de B, schutterij St.-Sebastiaan St.-Huibrechts-Lille de C en D en schutterij St.-Servatius Raam de E-categorie. Voor het erekruis waren er 227 inzetten met maar liefst 70 erekruisen als gevolg.

St. Sebastianus Schinnen

De vuurdoop is achter de rug. St. Sebastianus Schinnen maakt geïnformeerd au grand complêt deel uit van de Limburgse schuttersgemeenschap. Het eerste optreden stond gepland op 21 juni bij gelegenheid van de processie. De generale repetitie was echter reeds bij gelegenheid van het jubileumschuttersfeest op 17 mei te Waubach, waar de vereniging zich compleet met drie bielemannen, drumband, marketensters, vaandeldrager, koningspaar en manschappen ver-

Koning Frits Schoonbrood met zijn koningin vormen het koningspaar van St. Sebastianus Schinnen.

toonde. Een maand later was zoals gezegd kermis en trok St. Sebastianus voor 't eerst sinds 1958 weer met de processie door Schinnen. Omdat het definitieve besluit nog niet is genomen om zich bij een schuttersbond aan te sluiten was Schinnen nog niet op het OLS of het ZLF te zien.

Tijdens de rondgang op 21 juni werd ook de nieuwe "Sjennese sjöttemarsj", door de tektschrijver en zanger Jan Otermans aan de schutterij aangeboden. De mannen van het jongerenkoor Jekas ondersteunen het geheel. Tevens werd ook het nieuwe uit lindehout gesneden bordje door Jac Tummers aan de schutterij aangeboden. Het verfijnd houtsnijwerk is gemaakt door burgemeester Suintinger uit het Oostenrijkse plaatsje Grosz Kirchheim.

Heilig Kruis Grevenbicht

In het kader van het 325-jarig bestaansfeest van schutterij broederschap Heilig Kruis Grevenbicht werden nieuwe uniformen aangeschaft. na rijp beraad werd gekozen voor het uitgaanstenu van de Veldartillerie van het Italiaanse hertogdom Parma uit het jaar 1859. Bijgaand ziet u het koningspaar met het nieuwe uniform.

St.-Sebastianus Oost-Maarland

Naar het Zuid-Franse Lourdes trekken vele bedevaarten. Van 13 tot

Koningspaar H. Kruis Grevenbicht. Foto: Joh. van de Kroon.

19 mei was het de 40e Militaire Lourdes Bedevaart. Ieder jaar trekken dan zo'n 15.000 militairen uit 27 landen naar Lourdes. Onder hen bevinden zich een paar honderd Nederlandse militairen. Het was voor de eerste keer dat een afvaardiging van een schutterij aldaar aanwezig was in uniform. Op verzoek van de Nederlandse Militaire Lourdes Bedevaart werd een deputatie van schutterij St.-Sebastianus Oost-Maarland uitgenodigd om mee te gaan naar Lourdes.

De afvaardiging van Oost-Maarland in de grot in Lourdes.

Als afvaardiging van de schutterij waren aanwezig: commandant G. Odekerken, 1e luitenant P. Stienen, vaandrig G. Dijkers en marketenster A. Cruts-Magermans. Op de ontmoetingsdag voor de Nederlandse militairen werden wij bedankt voor onze aanwezigheid door de legerbisschop J. Punt en luitenant-generaal Van Baal. Traditiegetrouw werd aan lt-generaal Van Baal een borrel aangeboden door onze marketenster Agnes Cruts-Magermans.

G. Odekerken, voorzitter

St.-Joseph Waubach

De Waubachse schutterij St.-Joseph vierde onlangs het 110-jarig bestaan met een schuttersfeest. Op zaterdag 16 mei was er een receptie, waarbij de drumband van de schutterij en het fluit- en tamboerkorps Jabeek een serenade brachten. Bovendien werden een aantal jubilarissen in het zonnetje gezet, te weten: generaal Martin Eppels en Frans Nievelstein vierden hun 40-jarig lidmaatschap. De zilveren jubilarissen waren Wim Pelzer, Charles Brassée en Frank Hanssen. Zij werden gehuldigd door de voorzitter van Waubach, Jo Gubbels, alsmede door het bestuur van de schuttersbond Berg en Dal.

's Zondags werd het bondsfeest van de Bond Berg en Dal gecombi-

neerd met een Jubileumschuttersfeest. Bij deze gelegenheid deed bondslid St.-Servaasbank Heer voor 't eerst aan een schuttersfeest mee, evenals de heropgerichte schutterij St.-Sebastianus Schinnen. Onder een stralende zon verliep de optocht en speelden de wedstrijden zich af.

Limburgs Schutterijmuseum

Het Limburgs Schutterijmuseum dat streeft naar een snelle opening van het Museum in Steijl-Tegelen heeft zich verzekerd van de steun van de zogenaamde Tegeliërs. Dit zijn personen die een functie hebben als managers en directeurs van diverse bedrijven in de omtrek van Tegelen, die zich in het bijzonder inzetten voor het handhaven van oude Tegelse gebruiken en het promoten van Tegelen. Zij zijn een grote ruggesteun voor de vestiging en de realisatie van het Schutterijmuseum. Ook de Tegelse schutterijen mogen zich in de aandacht van de Tegeliërs verheugen, zodanig dat de schutterijen thans bij alle bijzondere gebeurtenissen in Tegelen betrokken worden.

Fusiefeest

In meerdere gemeenten organiseert men fusiefeesten. Zo ook in

Dilsen-Stokkem. Op 21 mei was schutterij St.-Martinus Dilsen gastheer en ze toonden zich in hun nieuwe uniformen. Winnaar werd schutterij St.-Elisabeth Stokkem.

St.-Sebastianus Heerlen

Op het Pinkstermaandag gehouden koningsvogelschieten heeft drumbandlid Mattie Hermans met het 128e schot, onder luide toejuichingen van de aanwezigen, het koningschap van schutterij St.-Sebastianus Heerlen behaald.

Met de ingebruikname van de nieuwe kogelvangbak, aangepast aan de eisen van het milieu en tevens de hoogste veiligheid, werd om 14.00 uur met het traditionele schieten begonnen. Het 8e schot van basklaroenblazer Jan Colin kostte de vogel de kop. De vleugels werden afgeschoten door tambour Peter Bour (40e schot) en door kolonel Jan Hanssen (76e schot). Mede door het zomerse weer was de stemming opperbest. De vogel hield stand tot Mattie met zijn alles verwoestende 128e schot de vogel in het zand liet bijten.

Bij het erebestuur en de genodigden was de kop voor Dr. Vencken, de vleugels voor de heren Voncken en Nacken. Het voorlaatste schot werd gelost door de heer Vencken. Koning van het erebestuur en genodigden werd de heer J. Voncken. Op 28 mei heeft de voltallige schutterij de koningsden geplaatst voor de woning van de nieuwe schutterskoning op Zeswegen. De presentatie van de nieuwe koning en zijn koningin Petra aan de bevolking van Heerlen heeft plaatsgevonden tijdens de Bronkprocessie in Heerlen.

St. Michael Chevremont

De schutterij St. Michael uit de Kerkraadse wijk Chevremont vierde in het weekend van 12, 13 en 14 juni haar 125-jarig bestaansfeest. In het maart-nummer van het Limburgs Schutterstijdschrift zijn we reeds uitgebreid op de 125-jarige historie ingegaan. St. Michael ziet terug op een prachtig feest.

Op de vrijdag recipieerde de schutterij. Burgemeester Th. Wöltgens reikte uit naam van Hare Majesteit de Koningin de koninklijke Erepenning uit, waarmee de vereniging zich uiterst verguld toonde.

Een foto tijdens de opening. Van rechts naar links de pastoor, generaal en jubilaris Martin Eppels, het koningspaar Brassée, jubilaris en commandant Charles Brassée is de nieuwe Bondsvoorzitter van de schuttersbond Berg en Dal, voorzitter Jo Gubbels en Silvertand.

's Zaterdags werden de schietwedstrijden georganiseerd en op de zondag was het schuttersfeest.

De deelnemende schutterijen, met name van de Internationale Flobertbond, waarbij Chevremont ook is aangesloten, presenteerden zich midden in de wijk aan gastheer en genodigden, waarna de optocht trok naar het feestterrein "de Sjteekoel".

Aldaar werd het feest geopend door de burgemeester en de pastoor die in kazuifel de aanwezigen zegende. St. Michael en met haar geheel Chevremont kan terugzien op een bijzonder geslaagde jubileumviering.

Luc Wolters.

Erekruisen RKZLSB

De R.K. Zuid-Limburgse Schuttersbond heeft verleden jaar de schietwedstrijden om de erekruisen drastisch ingekort. Er wordt niet langer gestreden om het erekruis van een apart schuttersfeest, waarbij dus twee missers gepermitteerd zijn voor de andere bondsfeesten. Nee, er wordt gekaveld tussen de schutters die op alle drie de bondsfeesten hun drie punten bij het korpschieten hebben afgeschoten. Zij schieten voor het bondskampioenschap, in welke categorie vijf erekruisen te winnen zijn.

Winnaar van het bondskampioenschap werd Harie Hensgens, schietmeester en achteropschut van St. Maternus Wijlre. Tweede werd ... van St. Sebastianus Mechelen, derde Alex Ritzen van St. Maternus Wijlre.

Het zestal dat de bondsbeker won, was evenals de winnaar van het bondskampioenschap, afkomstig uit Wijlre. Het zestal van schutterij St. Maternus Wijlre bestaat in 1998 uit achtereenvolgens: Paul van der Heijden, Marco Schins, Toon de la Haije, Alfons Hensgens, Jef Ramakers en Harie Hensgens.

Bond Maas en Kempen

Tijdens het bondsschuttersfeest op 21 juni kwam de optocht vanwege het slechte weer te vervallen. In de korpswedstrijden werd er 58 maal 18 punten geschoten. St.-Servatius Raam werd de grote winnaar in de A-B-C-D-E categorie (nog nooit eerder gebeurd in deze bond!). Voor het erekruis waren er 204 inzetten met in totaal 74 erekruisen.

Erepenning voor Schutterij St.-Michaël Chevremont.

St.-Trudo Opitter

In Opitter werd een nieuw schutterslokaal geopend achter het voetbalplein. Het werd ingezegend door pastoor Santermans.

Journalistentreffen 1998

Op 27 juni organiseerde schutterij St.-Mauritius Strucht het 9e Journalistentreffen. In het begin kende dit treffen een grote opkomst. De laatste jaren is de opkomst tanende. De organisatie moet zich misschien iets laten invallen om dit schutters-treffen te laten voortbestaan.

Bij de zestallen werd het Limburgs Dagblad eerste met 32 punten, het Limburgs Schutterstijdschrift 2 werd tweede met 28 punten, terwijl Omroep Limburg met 27 punten derde werd.

Bij het individuele schieten ging de eerste prijs naar Luc Wolters (Limburgs Schutterstijdschrift), de tweede prijs naar John Ramakers (Limburgs Dagblad) en Hub Eikenboom werd derde voor het Limburgs Schutterstijdschrift.

Gelezen

In de Telegraaf van 4 juli 1998 lazen we onderstaand artikeltje. Ofschon de schrijver het niet helemaal begrijpt, levert hij toch een staaltje positieve reclame voor het Limburgse schutterswezen.

Oud-premier op scherp

Op de foto legt Oud-premier Dries van Agt aan voor het openings-schot op de OLS-feesten. Deze vinden komende dagen met veel ceremonieel vertoon plaats in Kinrooi. Op het schuttersterrein bij Chateau St.-Gerlach werd gisteren ingeschoten. Van Agt liet zich de kans niet ontnemen om als eerste te schieten met de zware buks.

S.C.N.L.

Schutterij St.-Antonius en St.-Petrus Baarlo is tijdens de laatste wedstrijd van de S.C.N.L. (SchuttersCombinatie Noord-Limburg) winnaar geworden. De S.C.N.L. is 15 jaar geleden opgericht. Aanvankelijk ter voorbereiding op het OLS. In de loop der tijd werd het echter een wedstrijd tussen de Noord-Limburgse schutterijen.

Er worden in een jaar net zoveel wedstrijden georganiseerd als er verenigingen zijn, gedeeld door twee.

Dit jaar deden negen schutterijen mee. Hetgeen inhield dat er vier wedstrijden werden georganiseerd. Er wordt geschoten in de A-, de B- en de C-klasse. Per wedstrijd worden vier rondes van 18 punten geschoten.

Uitslagen A-klasse:

1. St.-Antonius en St.-Petrus Baarlo
2. 't Zandakker Gilde St.-Jan Venray
3. St.-Jan Grubbenvorst

Uitslagen B-klasse:

1. 't Zandakker Gilde St.-Jan Venray
2. St.-Antonius en St.-Petrus Baarlo
3. St.-Anna Maasbree

Uitslagen C-klasse:

1. St.-Jan Grubbenvorst
2. 't Zandakker Gilde St.-Jan Venray
3. St.-Sebastianus Sevenum.

Poststempel OLS

In ons vorige nummer maakten wij melding van een bijzonder poststempel dat de Belgische Posterijen ter beschikking stelden voor het OLS-1998 in Kinrooi. Wij ontvingen een brief afgestempeld met het speciale stempel op 13 juli. Met deze zeldzame stempelafdruk zal het OLS-Kinrooi nog in jaren voort blijven leven bij filatelisten.

St.-Stephanus Dieteren

Koningsplaat uit 1841 terug

Op zondag 2 augustus j.l. organiseerde schutterij St.-Stephanus het vierde bondsschuttersfeest van de Schuttersbond Eendracht Born-Echt. Een schuttersfeest dat in het teken stond van het 160-jarig bestaan van de Dieterse schutterij. Op zaterdag 1 augustus vond er een Prominentenkoningvogelschieten plaats waarbij Jan Wijnen, beheerder van Gemeenschapshuis "De Koppel" in Dieteren, de koningsvogel naar beneden haalde en daarmee de felbegeerde titel van Prominentenkoning van schutterij St.-Stephanus voor zich opeiste.

Op zondag 2 augustus namen, onder ideale weersomstandigheden en zeer grote publieke belangstelling, de 23 schutterijen van de bond Eendracht deel aan het bondsfeest. Onder de genodigden die het defilé afnamen waren o.a. Burgemeester van Mierlo, de wethouders Janssen en van de Bergh en de erepresident van de OLS-Federatie Leo Jans. Een prachtig bondsschuttersfeest waarbij uiteindelijk schutterij St.-Willibrordus uit Obbicht het kampioenschap 1998 behaalde.

Bijzonder en een volkomen verrassing op dit bondsschuttersfeest was wel dat schutterij St.-Stephanus, aansluitend aan de opening, weer een voor de schutterij kostbare koningsplaat in haar bezit kreeg. Het betreft de zilveren koningsplaat die de vierde koning van schutterij St.-

Foto van de koningsplaat uit 1841, met het opschrift "Joannus Slangen 4e Koning van de Schutterij van St. Steven te Deiteren 1841".

Stephanus, Johannes Slangen, in 1841 liet maken door meester edelsmid Wilhelmus Leurs in Sittard. De koningsplaat is zo'n anderhalve eeuw familiebezit geweest en uiteindelijk in de erfenis van haar opa aangetroffen door de Echtse mevrouw Annie Op het Veld-Pustjens. Zij liet zich door edelsmid en 'schuttersgek' Marius Utens uit Echt overhalen tot de schenking van deze koningsplaat aan schutterij St.-Stephanus.

Deze voor de Dieterse schutterij bijzonder waardevolle koningsplaat zal in de toekomst bij bijzondere gelegenheden, zoals de processie en het patroonsfeest, het koningszilver sieren.

Th. Hoorens, secretaris.

St.-Sebastianus Eys

Bij het afsluitende bondsschuttersfeest te Maastricht werd op emotionele wijze afscheid genomen van tambour-maitre Miel van Loo. Deze zette na veertig jaar een punt achter zijn carrière als tamboer-majoor. Veertig jaar voor de groep staan dat is een bijzonder lange tijd en brengt een diepe band met zich mee met de drumbandleden. Nog in het laatste seizoen werden de oefeningen verdubbeld en geïntensiveerd, waardoor er opmerkelijke resultaten geboekt werden. Bij het laatste uittreden in de ring speelde het klarenkorps tijdens de beoordeling de vaak geofende marsen. Echter bij het verlaten van de ring werd de zogenaamde "jolly-stick" gespeeld, waarmee de drumband

in de jaren zestig furore heeft gemaakt. Tijdens dit stuk liepen de emoties verbonden aan het afscheid hoog op. Miel van Loo zien we volgend jaar het officierskorps versterken.

Veertig jaar gaat Miel van Loo als tambour-maitre de schutterij vooraf. De "eerste man" viert zijn robijnen jubileum.

St.-Gregorius en St.-Sebastianus Beesel

In het weekend van 8 augustus was schutterij St.-Gregorius en St.-Sebastianus Beesel te gast in Fürth im Wald (een plaatsje in Beieren tegen de Tjechische grens). Evenals in Beesel wordt in Fürth im Wald het Draaksteken opgevoerd. Oorspronkelijk werd het Draaksteken in Beesel opgevoerd door de schutterij. Het volgende Draaksteken in Beesel zal plaatsvinden in 2002.

Ingezonden brief

Met veel belangstelling en waardering heb ik het artikel in het Limburgs Schutterstijdschrift van juni 1998 gelezen over de opnieuw tot leven gekomen schutterij St.-Sebastianus van Schinnen. In het artikel wordt evenwel een verkeerd beeld geschetst van Schinnen als gemeente. Ter correctie wijs ik u en de lezers erop dat de gemeente Schinnen

bestaat uit 6 fraaie dorpen: Amsterrade, Doenrade, Oirsbeek, Puth, Schinnen en Sweikhuizen. Daarnaast bestaan er nog buurtschappen als Thull, Nagelbeek, enz.

De zes dorpen van Schinnen hebben elk een bloeiende schutterij: St.-Gertrudis Amsterrade, St.-Michaël Doenrade, Kon. Schutterij St.-Lambertus Oirsbeek, St.-Sebastianus Puth, St.-Sebastianus Schinnen en St.-Joseph Sweikhuizen.

Daarmee is Schinnen een gemeente met een buitengewoon hoge schutterij-dichtheid. En daar zijn wij in de gemeente buitengewoon trots op! Het zijn stuk voor stuk verenigingen die in hoge mate de volks-cultuur van onze regio uitdragen en in sportieve wedstrijden ook mooie resultaten boeken.

Dankzij het herleven van de schutterij van het dorp Schinnen is het schuttersbeeld in de gemeente Schinnen gecompliceerd.

Drs. F.G.J.M. Beckers,
Burgemeester van Schinnen.

Reactie: Er wordt in het artikel over Schinnen géén verkeerd beeld geschetst over Schinnen als gemeente om de doodeenvoudige reden dat er in het hele artikel geen sprake is van de gemeente Schinnen, maar wel van het dorp/ de gemeenschap Schinnen, samengesteld o.a. uit Schinnen, Puth, Nagelbeek, Hegge, Thull, enz.

Drs. Luc Wolters

“De Sjöttekeuning”

Toneelvereniging Ons Genoegen '84 uit St.-Joost is onder de bezie-lende leiding van de 82-jarige mevrouw Willemien Creemers-Jülicher drukdoende met de repetities van het toneelstuk “De Sjöttekeuning”, geschreven in 1960 door journalist en verenigingsman wijlen Jan Poell en nu actueel gemaakt en bewerkt door Ger Smeets.

Het toneelstuk wordt uiteraard in het dialect gespeeld en handelt vooral over het sociale en culturele karakter van zowel de schutterij als ook van het gehele gezin, waarvan meerdere leden lid zijn van de schutterij. 17 spelers en speelsters werken vol overgave om er iets moois van te maken.

De première van “De Sjöttekeuning” is op zaterdag 21 november a.s. in het Gemeenschapshuis te Sint Joost. Zeven verdere voorstellingen zijn al gepland in o.a. Ohé

en Laak, Neer, Maasbracht, Peij en Koningsbosch.

Besturen die geïnteresseerd zijn in een opvoering voor eigen publiek dienen tijdig contact op te nemen met het secretariaat van Toneelvereniging Ons Genoegen Klooster-veldstraat 20 6112 AN St.-Joost, Tel. 0475-485203.

De Sjöttekeuning is een verhaal met een lach en een traan en met een knipoog naar de ontwikkelingen in het Limburgse Schutterswezen.

Hoeve Pörteners is een hoeve in een typisch Limburgs dorp, bekend om haar gastvrijheid en bemand door Sjeng Pörteners bijgenaamd “De Sjöttekeuning”, zijn vrouw Marie en dochter Anne Marie. Verder is café “De Sjeiven Dörpel”, met kasteleinsvrouw Betje, het middelpunt voor de verenigingen en de sociale contacten van het dorp.

In het dorp gaat het leven zo zijn gangetje, totdat Anne Marie het aan de stok krijgt met haar verloofde, een meelevende buurman zijn 25-jarig huwelijksdag vergeet, een aantal dames (o.l.v. feministe Claar) een complot smeden en een vriend komt vertellen dat er een hevige brand is uitgebroken in het dorp. En welke rol speelt buitenbeentje Funs Broens in dit geheel? Dit zijn in grote mate de gegevens waarop dit stuk is geschreven. Toch zal deze komedie de toeschouwer ongetwijfeld ook ontroeren, omdat het verhaal aangeeft hoe belangrijk verenigingen in een dorp zijn voor de goede verstandhouding en de sociale contacten, zeker in de huidige tijd van tweeverdieners en grootschalige woon- en leefgemeenschappen en met een welhaast niet meer te stoppen 24-uurs economie.

Of het naast de alledaagse grauwe werkelijkheid toch nog tot een gelukkig einde komt ...?

Studiedag

Op zaterdag 21 november vindt in het Limburgs Museum te Venlo een studiedag plaats over het boeiende verenigingsleven in de beide Limburgen. De studiedag biedt de gelegenheid om een inzicht te krijgen in de evolutie die de Limburgse verenigingen doorheen de tijd hebben gekend en welke rol zij spelen in het culturele leven van alledag. Aanvang 10.00 u, einde 15.30 u.

Van de vijf geplande lezingen staan er twee in het teken van het schutterswezen;

Drs. Jos Gerits zal een lezing houden getiteld: “Schutterijen op het Limburgse platteland; een cultureel fenomeen”.

De lezing van Drs. R. Knops is getiteld: “Belevenissen van een vrouwelijke schutterskoning”.

Voor meer informatie en inschrijving kan men terecht bij Drs. E. Tielemans, Limburgs Museum te Venlo, tel. 077-3522112.

OLS-2000

De finale van het Europees Kampioenschap voetbal in Nederland in het jaar 2000 zal ook van invloed zijn op geplande verenigingsactiviteiten in Nederland en België, zoals het OLS. De finale van het EK in het jaar 2000 valt samen met het OLS op zondag 2 juli.

Toegegeven, na de WK-kampioenschappen voetbal van dit jaar regeert Koning Voetbal nu nóg sterker in onze landen dan voorheen. Wij moeten daarom begrip hebben voor het feit dat de finale samenvalt met het OLS-2000 en we daarom het advies maar moeten opvolgen om het OLS-2000 te verplaatsen.

Het meest voor de hand liggende is om het OLS-2000 te verplaatsen naar zondag 9 juli 2000. Het verplaatsen van het OLS-2000 heeft echter ook consequenties voor het Zuid-Limburgs Federatiefeest in dat jaar. Er van uitgaande dat het OLS-2000 georganiseerd zal worden op 9 juli, dan zal het kavelen van het OLS-2000 plaatsvinden op 15 en misschien zelfs op 16 juli 2000. Traditioneel heeft het ZLF plaats twee weken na het OLS, dus op 16 juli 2000.

Rome 2000

In november 2000 (het Heilig Jaar) kunnen de schutters weer een pelgrimsreis naar Rome maken. Ook dit keer zal de Stichting Pelgrimage een reis naar Rome organiseren. De reis zal worden uitgevoerd rondom de feestdag van de H. Willibrordus (7 november). De stichting biedt vlieg- en busreizen aan.

Voor documentatiefolders met uitgebreide reisinformatie kan men zich wenden tot de Stichting Pelgrimage Korte Brugstraat 28 4871 XS Etten-Leur. Tel. 076-5013270, fax 076-5036645.

ST. SERVAASBANK HEER

Her en der hebben ze hun neus al laten zien. Bij diverse gelegenheden is schutterij St. Servaasbank reeds in uniform naar buiten getreden. Achter de schermen wordt er echter nog hard aan gewerkt om goed voor de dag te komen. Dit wordt bemoeilijkt door de opmerkelijke keuze voor het uniform van de Amerikaanse bevrijders 1944/1945. Reden om voor dit uniform te kiezen is in feite het geweer, buiten het feit dat Heer de Amerikaanse bevrijders indachtig wil zijn. Dit geweer is de Garand. De Verenigde Staten waren het eerste land dat een halfautomatisch geweer invoerde en tijdens de Tweede Wereldoorlog gebruikte. Halfautomatisch wil zeggen dat niet telkens de grendel moest worden overgehaald om het geweer te laden. Dus was sneller schieten mogelijk. Inmiddels zijn elf Garand-geweren op de kop getikt.

De uitmonstering

Via diverse Amerikaanse contacten heeft de Heerder schutterij de beschikking gekregen over een aantal uniformen van de Amerikaanse bevrijders. Dit uniform bestaat uit een donkere legergroene pantalon, kaki hemd met vignet, stropdas en de tweepuntige muts. Al naar gelang de weersomstandigheden kan hier een kaki zomerjack aan toegevoegd worden. Als herkenningsteken is een speldje vervaardigd, waarop het gemeentewapen van de voormalige gemeente Heer is afgebeeld, die in 1970 opging in de gemeente Maastricht. Tegen een rode achtergrond staat op een groen stuk grond het zilveren wapen met de dubbelkoppige adelaar met een hartschild waarop de sleutel. De sleutel keert terug bij de twee heilige schildhouders, rechts apostel Petrus, die geboeid, de sleutel overhandigt aan St. Servaas. Het kapittel van St. Servaas bestuurdde lange tijd de heerlijkheid Heer. De parochiekerk is gewijd aan St. Petrus Banden (= de geboeide Petrus), vandaar deze heiligen.

Schutterij St. Servaasbank Heer, voor 't eerst tijdens het schuttersfeest te Waubach.

Herdenkingen opluisteren

Inmiddels heeft de in 1995 opgerichte schutterij bij diverse gelegenheden acte de présence gegeven. Tijdens de jaarlijkse herdenkingsplechtigheid op 4 mei werd namens de schutterij een bloemstuk gelegd.

Op zondag 17 mei nam een groep deel aan het jubileum- en bondschuttersfeest van de Bond Berg en Dal te Waubach. Acht geüniformeerden deden mee aan de opening en de optocht. Een echte beoordeling zat er nog niet in, omdat schutterijen met vaandel, trom, zilver en een minimum aantal geüniformeerden moeten deelnemen en daar was nog niet in voorzien. Een week later was de bekende Memorial Day op het soldatenkerkhof te Margraten, alwaar een krans gelegd werd. Bovendien was de schutterij present bij de processie van de parochie St. Petrus Banden Heer. Kijkend naar de aard van de vereniging past deze goed bij officiële herdenkingsplechtigheden van de Tweede Wereldoorlog, als 'schutterij' blijft het echter in Amerikaans uniform, zonder vaandel, tamboer en met name zonder een met zilver behangen koning een vreemde verschijning.

Luc Wolters

Het oude gemeentewapen, dat gebruikt is als herkenningsteken voor de schutters.

“Ederein is waal ens eine ezel”
ONDERSCHIEDING LAMBIECK KNOUP - WEERT
VOOR GEITECLUB IRIS 2

In oktober 1997 werd de secretaris van de Geiteclub Iris 2 uit St. Joost schriftelijk op de hoogte gebracht van het voornemen van de Lambieck Knoup uit Weert om hun de ERE-LAMBIECK 1998 uit te reiken. De reden dat het bestuur van de Lambieck Knoup gekozen had voor de de Geiteclub Iris 2 was even geniaal als eenvoudig.

Geiteclub Iris 2 kent sinds enkele jaren een prijs toe aan aan deze of gene die op het jaarlijkse Oud Limburgse Schuttersfeest letterlijk dan wel figuurlijk de “vogel haef aafgesjaote”. Let wel! Op een ludieke wijze, vol humor en absoluut niet kwetsend!

Toevallig!!

Het toeval wil dat de Lambieck Knoup uit Weert al 19 jaar in het Weertse op gelijke wijze bezig is om ludieke voorvallen en stomme streken te belonen met een gouden, zilveren of bronzen Lambieck-trofee.

En voor buiten de grenzen van Weert is er de ERE-LAMBIECK.

En omdat de Geiteclub Iris 2 er in 1997 niet in geslaagd was om een geschikte kandidaat voor te dragen aan de alwijze Geit Iris 2 voor de “Dae haef de vogel aafgesjaote”-trofee”, besloot de Lambieck Knoup om de Geiteclub dan maar eens een koekje van eigen deeg te geven.

En Geiteclub Iris 2 zou Geiteclub Iris 2 niet zijn als zij niet op gepaste wijze deze bijzondere Weertse prijs in ontvangst hadden genomen.

Maandag 16 februari jl. was het dan zover. In de zaal van de Poort van Limburg in Weert konden Ton van Neer, Koos Jans en Ger Smeets van de Geiteclub namens de Geit Iris 2 en in gezelschap van Prins Stefan I en prins Lilian van de Bokkerijders uit St. Joost uit handen van de president van de Lambieck Knoup, Fun van de Berg de toegekende prijs in ontvangst nemen. Uiteraard onder de nodige spitsvondige toespelingen.

Zorgt de promotiemachine van de Geiteclub er normaliter voor dat de winnaar van hun eigen trofee volop in de belangstelling komt te staan, ditmaal kwam de redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift er bij toeval achter dat de club uit St. Joost de ERE-Lambieck was toegekend. Dat je niet met een prijs loopt te pronken wordt dan bescheidenheid genoemd. De redactie van het Limburgs Schutterstijdschrift noemt dit: “een koekje van eigen deeg”.

Overigens is de aanhef van dit artikel niet hatelijk bedoeld. Het is de vrije vertaling van het briefpapier van de Lambieck Knoup uit Weert: “aliquando et insanire, jucundum est”.

Tekst: Cor Voorter
Foto: Peter van Neer

GEZOCHT

Voor een onderzoek naar koningszilver ben ik op zoek naar foto's van koningszilver. De foto's die ik zoek moeten minimaal vijf jaar oud zijn. De foto's hoef ik niet in mijn bezit te hebben, het gaat erom dat ik weet dat het gilde die heeft.

Als u mij zou willen laten weten dat u foto's in uw bezit heeft en hoe oud de foto's zijn en van welke schutterij, zou u mij daar heel veel plezier mee doen.

Tony Vaessen,
St.-Andreasstraat 3,
B-3920 Lommel.

DAE HAEF DE VOGEL AAFGESJAOTE

Jaarlijks kiest de Geiteclub Iris 2 iemand uit die op de een of andere manier het OLS een extra humoristische dimensie gaf. Nu hoor ik U zeggen dat in 1997 de prijs niet is uitgereikt. U heeft gelijk, dat betekent echter niet dat de Geiteclub Iris 2 haar taak niet had gedaan. De Geiteclub Iris 2 had de prijs voor 1997 willen toekennen aan de buksemeester die zijn buks was vergeten mee te nemen naar het OLS. De buksemeester zag er kennelijk niet de humor van in en wilde daarom de prijs niet in ontvangst nemen.

Nadat schutterij St.-Barbara Reuver D'n Um in een triomftocht naar Noord-Limburg had gebracht, is nu dit jaar ook de prijs van Geiteclub Iris 2 in Noord-Limburg terecht gekomen.

De OLS-commissie van Geiteclub Iris 2 heeft uit de aangereikte juryrapporten met meer dan 40 nominaties, unaniem gekozen voor Jack Beurskens van schutterij St.-Antonius en St.-Petrus uit Baarlo.

Jack, die in de hoedanigheid van Kampioen der beide Limburgen, als zodanig dan ook de allerbeste schutter genoemd mag worden,

miste niet maar schoot op een loepzuivere manier het bülke af. Voor zover was dus alles nog oké, ware het niet dat het afgeschoten bülke niet op volgorde geschoten werd en derhalve voor het OLS-reglement als misser wordt beschouwd. Daardoor moest schutterij St.-Antonius en St.-Petrus Baarlo genoegen nemen met een tweede plaats! Jack wist deze tegenvaller evenwel met zoveel eer en waarde te dragen dat hij zich hierdoor in de ogen van de OLS-commissie op het sportieve vlak onsterfelijk heeft gemaakt.

Jack Beurskens trotse winnaar van het Persoonlijk Kampioenschap der beide Limburgen, werd met zijn zestal tweede op het OLS-1998 en kreeg bovendien de prijs van Geiteclub Iris 2.

Uit het juryrapport citeren we:

"Als geroutineerde schutter van schutterij St.-Antonius en St.-Petrus te Baarlo en daarbij nog Persoonlijk Kampioen der beide Limburgen, zou van Jack Beurskens wel "even" verwacht worden dat hij alle zaken op een rijtje zet en er voor gaat om 'D'n Um' naar Baarlo te halen. Maar helaas, letterlijk en figuurlijk, pakten zich donkere wolken samen boven het schuttersterrein. De bülkes waren klaar voor een vernietigende kennismaking met de kogels, afgevuurd door Sjaak Beurskens. Volgens de aanwezige juryleden van de Geiteclub was deze schutter er helemaal klaar voor en had alles op een rijtje gezet. Doch de schutter let even niet op en vergeet op zijn tellen te passen, met als gevolg ... het bülke is er af, maar helaas in de verkeerde rij.

Vreugde bij schutterij St.-Barbara reuver en verdriet bij schutterij St.-Antonius en St.-Petrus Baarlo.

Spanning in combinatie met verbazing zijn op de schutterswei vaak aanleiding tot humor. Ook in bovengenoemde situatie was dit het geval. De missende schutter werd op een geweldige wijze opgevangen door zijn teamgenoten. De teleurstelling werd op een kolderieke manier verwerkt door de supporters van Baarlo".

Op zondag 30 augustus werd aan Jack Beurskens in St.-Joost de prijs van de Geiteclub, bestaande uit: een geldbedrag, een wisselbeker, een jaar lang gratis lidmaatschap van de Geiteclub met eveneens gratis een Geiteclubtenu en een alternatieve prijs (die betrekking heeft op de uitverkiezing) uitgereikt.

Wim Pijpers.

ST.-SEBASTIAAN DORNE IN HET NIEUW

Eindelijk was het zover. Na maanden van kiezen en keuren, wikken en wegen, stelde schutterij St.-Sebastiaan Dorne haar nieuwe uniformen op 7 juni, voor. Stapels boeken over historische klederdrachten waren doorgebladerd. Honderden tekeningen van uniformen werden bekeken. Uit vijf overgebleven voorontwerpen, ter beschikking gesteld door de Firma Janfré uit Maastricht, reeds leverancier van de twee vorige modellen, werd met overgrote meerderheid geopteerd voor het kostuum van officier van de Saksische artillerie uit het jaar 1735.

Het proefmodel viel, op enkele kleine aanpassingen na, in de smaak bij alle leden.

Spijtig was dat ondanks de moeite die we gedaan hadden om nieuwe leden te werven, het aantal was blijven steken op 29. Nieuwe leden werven is een nachtmerrie die bij velen van ons bekend is. Vandaar dat wij stellen: "Willen wij het hoofd als schutterij boven water blijven houden, dan zullen we van het schutterswezen een familiegebeuren moeten maken waar plaats is voor vader, moeder en de kinderen".

Tijdens een van de informatievergaderingen deed het bestuur een oproep aan de aanwezige dames om mee op te stappen in onze schutterij. Heimelijk hoopten we op 3 of 4 nieuwe leden. Groot was dan ook onze vreugde en onze verbazing toen niet minder dan 11 dames positief reageerden op onze oproep. Hiermee werd meteen het vermoeden bevestigd dat er een hechte band, een sfeer van kameradschap aanwezig is in onze vereniging.

Gewapend met een tekening van ons uniform trokken we met enkele leden naar het Modemuseum in Hasselt; op zoek naar informatie en documentatie voor aangepaste kledij voor onze tien hofdames en onze koningin.

Het resultaat is gewoon schitterend. Onze eigen proost kon het in de kerk niet beter verwoorden: "Mensen kom kijken, U zal Uw ogen niet geloven, U zal niet weten wat U ziet".

Bijna opmerkelijk voor deze tijd, waar voor alles en nog wat naar sponsors wordt gezocht en waar men om financiële steun van de bevolking vraagt, wij dit voor onze kostuums niet hebben willen doen.

Dorne is niet groot en er moeten vele noden gelenigd worden in onze parochie. Door hard werken en een zuinig beheer van ons geld, kunnen we dan ook volledig instaan voor de gemaakte kosten.

Hiervoor gaat dan ook een dikke pluim naar al onze leden, die er telkens weer staan als de handen uit de mouwen moeten gestoken worden. Nochtans moeten we er geen geheim van maken dat onze bankrekening een zeer zware aderlating heeft ondergaan.

Onvoorziene uitgaven en tegenslagen blijven voorlopig liefst achterwege, maar soit.

WIJZIGINGEN

0023 laten vervallen.

0024 Opnemen secretariaat OLS-1999:

0030 en 0040 adres wijzigen in: Brouwerslaan 25, 6093 GG Heythuysen. tel. 0475-492868.

0202 Postcode wijzigen in: 6051 JR.

0226 Postcode en plaats wijzigen in: 6121 XR Born.

0304 Postadres St.-Antonius Altwert wijzigen in: Lindehof 58, 6006 VM Weert. tel. 0495-536342 (Theo Koller-voorzitter).

0424 Telefoonnummer 't Mes-treechs Rizzjemint wijzigen in: 043-3478779 (A. Smits).

0432 telefoonnummer wijzigen in: 045-5630005.

0500 Secretariaat Schuttersbond Juliana wijzigen in:

Bernie van Lierop, Gitaarstraat 50, 5802 KL Venray. Tel. 0478-580792 of GSM-nummer (06) 53374392.

0540 Secretariaat wijzigen in: Pastoor Kengenstraat 40, 5985 PT Grashoek. Tel. 077-3079123 (P. van Bergen).

0542 Secretariaat Wilhelmina Horst wijzigen in: Bakhuuske 13, 5963 HD Horst. tel. 077-3984820 (A. Jacobs).

0610 Aanvullen met telefoonnummer 089-465740 (Lambert Creemers).

0646 Secretariaat St.-Sebastiaan St.-Huibrechts-Lille wijzigen in: Heikant 32, 3910 St.-Huibrechts-Lille. Tel. 011-659586 (Fernand Vanganswinkel).

0922 Telefoonnummer wijzigen in: 045-5420386.

0936 Postcode wijzigen in: 6215 XS.

De nieuwe uniformen van Schutterij St.-Sebastiaan Dorne werden ingewijd op 9 mei. Tijdens een rondgang door Dorne konden de bewoners de prachtige uniformen aanschouwen.

WIJ FELICITEREN

Leo
Notermans

Leo Notermans vierde zijn 50-jarig lidmaatschap van schutterij St.-Paulus Epen. In 1948 kwam Notermans als geweerdager bij de Epense schutterij. Hij werd opgenomen in het exercitiepeloton, waarmee hij jarenlang aantrad op de schuttersfeesten. In de loop der jaren volgden diverse bevorderingen, zelfs tot majoor. In 1978 moest hij zich echter om gezondheidsredenen terugtrekken als geüniformeerd lid. Notermans bleef evenwel nauw bij de schutterij betrokken als penningmeester. Burgemeester Jos Som van Wittem en Gulpen reikte voor zijn vele verdiensten een koninklijke onderscheiding aan Notermans uit.

Aart Jansen vierde met echtgenote Sandrina Jansen van Maanen hun gouden huwelijk. Aart is betrokken bij schutterij St.-Martinus Houthem St. Gerlach.

KEIZER IN NIEUWENHAGEN

Het heeft lang geduurd, maar na 133 jaar heeft schutterij Koningin Wilhelmina uit Nieuwenhagen weer een keizer. Bij schutterij Koningin Wilhelmina geldt de traditionele regel dat diegene die erin slaagt om drie achtereenvolgende jaren de koningsvogel af te schieten zich keizer mag noemen. Vanaf het volgend jaar is Rijk Valize (58, oud-mijnwerker en sinds 1978 lid) de nieuwe keizer van de Nieuwenhaagse schutterij. De eerste keizer die deze schutterij heeft gehad, was de heer Samson. Hij werd keizer in 1866. Er is niet veel meer over hem bekend dan dat hij in 1860 een van de oprichters was van de schutterij en dat hij 10 jaar na het behalen van zijn keizerschap, is overleden. Menige schutter is sindsdien wel dicht bij het keizerschap geweest, maar iedere keer weer slaagde iemand anders erin om bij het derde koningsvogelschieten de vogel naar beneden te schieten. De huidige generaal, May Kuijpers is zo zelfs twee keer vlak bij het keizerschap geweest, maar ook hier was weer iemand anders die de koningsvogel vóór zijn neus afschoot. Daarom verwachtte ook niemand dat Rijk er deze keer in zou slagen de vogel naar beneden te schieten. Hoewel iedereen hem het keizerschap van harte gunde, zou geen enkele schutter hem dit schenken.

Toch was het al aan het weer te merken dat het een bijzondere dag zou worden. Voor het eerst sinds lange tijd was het uitstekend weer tijdens het koningsvogelschieten. Door het mooie weer en vanwege het feit dat er iemand keizer kon worden, was het publiek in grote getale opgekomen. Zij waren getuige van een spannende strijd omdat niemand de ander het koningschap gunde. De ervaren schutters draaiden de vogel in een ongunstige stand als zij zagen dat de kans klein was dat de vogel eraf geschoten kon worden. De minder ervaren schutters schoten grote stukken hout los van de vogel in de hoop dat ene stuk te raken waarop de vogel leunt. De vogel werd dan ook bij ieder schot steeds kleiner. Op een gegeven moment was er zoveel eraf geschoten dat het leek alsof hij ieder ogenblik kon vallen. Toch bleef hij nog verschillende rondes hangen waardoor de spanning bij de aanwezigen steeds meer toenam.

In de laatste ronde werd het helemaal spannend. Bij ieder schot dachten de aanwezigen dat de vogel nu toch wel zou moeten vallen. Maar het was er een van het taaie soort; hij bleef zitten waar hij zat. Even leek het alsof onze geestelijk adviseur, pastoor Terranea, er wel in slaagde waar anderen verzuimden. Maar alhoewel hij een behoorlijk stuk hout eraf schoot, was het nog niet voldoende om het koningschap op te eisen. Toen Rijk hierna plaatsnam onder de buks wist hij de vogel wel op de juiste plek te raken, aangezien de vogel na zijn schot wél van de paal viel.

Keizerspaar Rijk en Ria Valize.

Meteen barstte de feeststemming los. Van alle kanten stroomden de mensen toe om Rijk en zijn vrouw Ria te feliciteren. Dit jaar is Rijk nog onze koning, maar volgend jaar zal, zodra de nieuwe koning bekend is, Rijk geïnstalleerd worden als de nieuwe keizer van onze schutterij. Deze installatie zal op een bijzondere wijze plaatsvinden.

Op zaterdag 25 juli werd het nieuwe keizerspaar een receptie aangeboden.

Ad Gubbels.

ERETEKEN

Na Mevrouw Paula Defesche-Derks is nu ook de heer Loek Nelissen drager van het Ereteken van schutterij 't Zandakker Gilde St.-Jan uit Venray'. De heer Nelissen heeft een niet weg te denken bijdrage geleverd aan de aanschaf van nieuwe geweren. De bijbehorende versierselen werden op 28 juni opgespeld door de voorzitter van de schutterij Joep Krijnen.

(Zie ook Limburgs Schutterstijdschrift nr 11, juni 1991, pagina 16).

De heer Loek A. Nelissen.

JUBILARISSEN

12¹/₂-jarig lidmaatschap

Pastoor Jan Janssen	St. Paulus Epen
Grenadier Frank Bessems	St. Paulus Epen
Grenadier Theo Loozen	St. Paulus Epen
Tamboer Hub Willems	St. Paulus Epen

25-jarig lidmaatschap

J.A.H. Aben	St.-Martinus Vlodrop
J.H.J. Abraas	St.-Joseph Sweykhuzen
H. Ackermans	St.-Mauritius Strucht
Frans Aelmans	St.-Urbanus Maasniel

Wim Aendenroemer	St.-Urbanus Maasniel
H.A.J. Albers	St.-Joseph Sweykhuzen
J. Bergh	St.-Martinus Vlodrop
S. Bovens	St.-Mauritius Strucht
Comm. Charles Brassée	St.-Joseph Waubach
J. Cnoops-Moors	St.-Rochus Stevensweert
Har van Cruchten	St.-Urbanus Maasniel
Sjan Driessen-v.d. Biesen	St.-Urbanus Maasniel
A.H.L. Elzinga	St.-Hubertus Nattenhoven
Michel Elzinga	St.-Urbanus Maasniel
L.G.M. de Haar	St.-Joseph Sweykhuzen
M. Franssen-v.Zoelen	St.-Martinus Vlodrop
A.P. Hanssen	St.-Antonius Altweerderheide
Frank Hanssen	St.-Joseph Waubach
H.L.J.C. Hermans	St.-Sebastianus Heerlen
M.S.E.A.B. Hoofs	St.-Joseph Sweykhuzen
G. Jennekens	St.-Mauritius Strucht
P.G.M. Leers	St.-Hubertus Nattenhoven
J.Th.J. Lienaerts	St.-Joseph Sweykhuzen
Ch.M. Lienaerts	St.-Joseph Sweykhuzen
Andre v.d. Linden	St.-Urbanus Maasniel
Miem v.d. Linden-Frencken	St.-Urbanus Maasniel
Wim Maessen	St.-Urbanus Maasniel
H.J.A.P. van Moorsel	St.-Nicolaas & St.-Antonius Budel
Grenadier Rob Mordant	St.-Paulus Epen
M. Ohlenforst-Bremmers	St.-Martinus Vlodrop
Officier Wim Pelzer	St.-Joseph Waubach
A.J.M. Philips	St.-Joseph Sweykhuzen
S.E.A. Pibiri	St.-Joseph Buchten
M. Rutten-Nulens	St.-Nicolaas & St.-Antonius Budel
W.J.S. Scheijvens	St.-Hubertus Nattenhoven
W.J.J. Schillings	St.-Joseph Sweykhuzen
Tamb-maître	
Jef Sprooten	St.-Paulus Epen
J.H.G. Sturme	St.-Sebastianus Sevenum
J.P.G. Verhaag	St.-Sebastianus Sevenum
R.J.N. de Vries	St.-Sebastianus Heerlen
Piet Waajen	St.-Urbanus Maasniel

40-jarig lidmaatschap

J.H. Bouts	St.-Hubertus Nattenhoven
J.G.M. Bus	St.-Michaël Doenrade
J. Colin	St.-Sebastianus Heerlen
J.G.G. Dohmen	St.-Michaël Doenrade
Generaal Martin Eppels	St.-Joseph Waubach
P.M.J.J. Hanssen	St.-Sebastianus Heerlen
Th.A. Hendriks	St.-Sebastianus Heerlen
Peter Hendrixx	St.-Urbanus Maasniel
Th.W.M. Hoorens	St.-Stephanus Dieteren
J.A.M. Janssen	St.-Rochus Stevensweert
F.J. Leurs	St.-Hubertus Nattenhoven
Th. Maessen	St.-Lambertus Broeksittard
P.A. Mengelers	St.-Michaël Doenrade
A.H.J. Nellen	St.-Sebastianus Sevenum
Frans Nieveelstein	St.-Joseph Waubach
Th.R.M. Schmeitz	St.-Michaël Doenrade
M.C.Th. Schulpen	St.-Stephanus Dieteren
P.C.Fr. Tummers	St.-Michaël Doenrade
J.H. Willems	St.-Martinus Vlodrop

50-jarig lidmaatschap

H.H.J. Cox	St.-Sebastianus Sevenum
J.J. Lammeretz	St.-Sebastianus Heerlen
B. Loijens	St.-Joseph St.-Geertruid
Th.J. Maessen	St.-Martinus Vlodrop
Leo Notermans	St.-Paulus Epen
Cor Sillen	St.-Urbanus Maasniel
M. Sonnemans	St.-Sebastianus Sevenum

SCHUTTERSKONINGEN

Jozef Baeten, St.-Laurentius Meeswijk
Jean Bastings, St.-Brigida Noorbeek (Jarenlang kapi-
 tein van de jonkheid)
Bert Beckers, St.-Sebastianus Mheer (Hij volgt zijn
 zoon op als koning)
Claude Berghmans, St.-Sebastiaan Dorne
Berry van Bilsen, jeugdkoning St.-Jan Baexem
Burgemeester Clemens Brocken, St.-Martinus Maas-
 bree (Beschermheer van St. Anna Maasbree)
Gino Carovigno, HH Marcellinus & Petrus Geleen
Arno Claessens, burgerkoning St.-Barbara Meerssen
 (Hij is voorzitter van St. Remigius Meerssen)
Tony Creemers, St.-Hubertus Manestraat
Hub Curvers, St.-Barbara Meerssen (Voor de tweede
 maal op rij)
Wiel Dackus, St.-George Simpelveld (Voorzitter, lo-
 kaalhouder en bieleman)
Leon Decrae, Breidelzonen Kessenich
Jo Engelbert, St.-Sebastianus Margraten
Otto van Es, St.-Hubertus Schaesberg
Henri Frijns, St.-Sebastiaan 1408 Maastricht (Konink-
 lijke Handboog Sociëteit)
Hubert Geraerts, St.-Mon. & Gond. Maasmechelen
Herm Gommans, St.-Barbara Reuver (134 sch)
Marc Groenevelt, St.-Joseph Waubach (135e sch)
Matti Hermans, St.-Sebastianus Heerlen
Ed Houben, commandant 't Mestreechs Rizzjemint
Jan Houben, St.-Laurentius Spaubeek
Vital Houben, St.-Ambrosius Kinrooi
Mario Kerkhofs, St.-Dionysius Opoeteren
Ruud Keulen, St.-Sebastianus Klimmen
John Keijenberg, St.-Paulus Epen
Ton Klaessen, Bussen Schutten Neer (Voor de 2e
 achtereenvolgende maal)
Jean Klingeleers, St.-Monulfus en Gondulfus Rotem
 (381 sch)
Bjorn Klinkhammer, St.-Pieter Leut
Bram Kockelkoren, St.-Sebastianus Mechelen (Hij
 volgt zijn vader op als koning)
Wiel Krott, St.-Paulus Vaals
Breur Leenders, bieleman Garde des Tireurs wijk 28
Laurent Lemmens, St.-Anna Voorshoven
Tilly Linssen, dameskoning St.-Jan Baexem
Peter Moors, St.-Servatius Raam
Peter Pelzer, St.-Sebastianus Eys (Hij was een van
 de burgers die op de koningsvogel schoot)
Roger Plummen, St.-Joseph Vijlen
Wiel van Pol, St.-Jan Baexem (78 sch)
Piet Radermacher, St.-Sebastianus Spekholzerheide
Raymond Raeven, St.-Sebastiaan Schimmert (Voor
 het 2e achtereenvolgende jaar)
Frans Snijkers, St.-Martinus Kessenich
Jean Steenbakkers, "d'n Appel" Nachtwachtgilde te
 Berg en Terblijt
Bert Straaten, St.-Hubertus Gulpen (na 102 sch)
Jean Thewissen, St.-Sebastianus Herkenbosch
Henri Thijs, St.-Mon. & Gond. Maasmechelen II (was
 ook koning in 1984 en 1994)
David van de Veer, St.-Urbanus Maasniel
Pim Velraats, St.-Johannes en Clemens Merkelbeek
Luc Volders, wethouder St.-Remigius Meerssen
Jan Voorter, St.-Elisabeth Stokkem
Ronny Vranken, St.-Martinus Dilsen
Dirk Vroonen, St.-Martinus St.-Maartensvoeren
Bert van de Weijer, St.-Sebastianus Kerkrade

WIJ GEDENKEN

Polleke Keunen, gildebroeder van St.-Sebastiaan
 St.-Huibrechts-Lille. Overleden op 8 april in de ouder-
 dom van 102 jaar. (Zie ook Limburgs Schutterstijd-
 schrift no. 38, maart 1998, pagina 36-37).

IN MEMORIAM FRITS ERDKAMP

De Koninklijke Schutterij St.-Sebastianus Voerendaal
 heeft afscheid genomen van hun beschermheer te-
 vens lid, de heer Frits Erdkamp, die in de leeftijd van
 80 jaar is overleden op 14 mei.

Frits leerde het schutterswezen en met name onze
 schutterij kennen, toen hij op verzoek van de toenma-
 lige beschermheer, burgemeester Sieben, toetrad tot
 de Stuurgroep OLS-1979 Voerendaal in de functie
 van secretaris. Met veel plezier en kundigheid heeft hij
 zich toen van zijn taak gekweten. Na afloop van dit
 OLS werd hij tot Erelid van de Koninklijke St.-Sebas-
 tianus benoemd. Na het overlijden van beschermheer
 Sieben, werd Frits Erdkamp gevraagd het bescherm-
 heerschap op zich te nemen. Dankbaar hebben wij als
 schutterij gebruik gemaakt van het organisatietalent
 en ervaring bij de organisatie van het OLS-1995, aan-
 gezien Frits Erdkamp opnieuw deel uitmaakte van de
 stuurgroep en nu van de werkgroep Public Relations
 en sponsoring.

Frits was als beschermheer zeer actief en nadrukkelijk
 betrokken bij alle activiteiten van onze vereniging. Hij
 nam steeds deel aan bestuursvergaderingen en had
 hierbij een deskundige, stimulerende en vaak
 coachende rol ten aanzien van de overige bestuursle-
 den. Gesteld kan worden dat door zijn toedoen veel
 plooitjes konden worden gladgestreken en problemen
 voor de vereniging konden worden voorkomen. De
 Kon. Schutterij St.-Sebastianus is derhalve veel dank
 verschuldigd aan haar beschermheer. Dank... die wij
 tot uiting zullen brengen in de voortzetting van al dat-
 gene waar Frits Erdkamp voor stond, namelijk vriend-
 schap, saamhorigheid, toewijding aan en betrokken-
 heid bij de Koninklijke.

Alle leden van onze vereniging hebben hun be-
 schermheer steeds gerespecteerd voor de wijze
 waarop Frits met hen samen deel uitmaakte van onze
 schutterij en hebben hem steeds lang in hun hart ge-
 sloten. Op deze wijze zal Frits toch bij zijn geliefde
 vereniging en schutbroeders zijn als wij als vereni-
 ging opmarcheren tijdens onze bondsactiviteiten t.b.v.
 de Voerendaalse gemeenschap.

Zijn echtgenote, familie, vrienden en bekenden wen-
 sen wij sterkte toe met het verwerken van het verlies
 van hun dierbare. Wij delen in hun verdriet.

Frits vaarwel en bedankt.

Toespraak gehouden door de voorzitter van de Kon.
 Schutterij St.-Sebastianus Voerendaal tijdens de uit-
 vaartdienst van de heer Frits Erdkamp. Na afloop
 werd de heer Erdkamp naar zijn laatste rustplaats be-
 geleid te Roermond door alle leden van de Kon.
 Schutterij St.-Sebastianus Voerendaal.

Katharina Heijenrath-Toonen, lid van het damesco-
 mité van schutterij St. George Simpelveld. Overleden
 op 30 mei in de leeftijd van 74 jaar.

Trienke stond in 1959 mede aan de wieg van het da-
 mescomité van schutterij St. George Simpelveld, dat
 in dat jaar werd opgericht. Trienke werd voorzitter

van het comité en ging direct aan de slag om de sinds 1954 heropgerichte Simpelveldse schutterij een nieuw vaandel te bezorgen. Noch in het zusterklooster in Simpelveld, noch in diverse zaken was een dergelijk vaandel, zoals haar dat voor ogen stond, te krijgen. In Aken werd evenwel een naaister opgespeurd, die na het lange aandringen en diverse toezeggingen overstag ging om het vaandel te naaien. Wekelijks ging Trienke haar opzoeken en bracht boter en koffie van over de grens mee. Toen het vaandel gereed was werd het over de grens gesmokkeld en in 1962 aan de schutterij aangeboden. Sindsdien werd het vaandel gedragen door haar zoon Jan Heyenrath. Na 1970 stierf de Simpelveldse schutterij een stille dood. In 1989 vond een heroprichting plaats en in 1991 werd ook het damescomité wederom ingesteld, waarbij Trienke zich aansloot. Het comité organiseerde elke zondag kienen en wederom een grote droom: namelijk de schutterij een prachtig geborduurd vaandel te schenken. Toen de benodigde gelden en uiteindelijk de geschikte persoon om het te maken gevonden was kon in 1995 tijdens een plechtige Eucharistieviering het nieuwe vaandel overhandigd worden. Aldus blijft Trienke Heijenrath-Toonen bij de schutters voortleven als "de oma". Overeenkomstig de inspanningen van het damescomité blijft de herinnering aan Trienke levend in het wapperende vaandel van St. George Simpelveld.

Luc Wolters

Bèr Janssen, overleden op 12 juni 1998, Heide-Susteren.

IN MEMORIAM BÈR JANSSEN

Toch nog onverwacht overleed op 12 juni Bèr Janssen uit Susteren.

Bèr, die sinds 1979 de voorzittershamer hanteerde van schutterij St. Petrus en Paulus, heeft vanaf zijn lidmaatschap in 1963 een staat van dienst weten op te bouwen die kenmerkend was voor zijn betrokkenheid bij de vereniging. Naast een actief lidmaatschap van het muziekkorps, zette hij zich ook in als bestuurslid wat er in resulteerde dat hij in 1964 tot penningmeester werd benoemd. In 1979 kwam zijn verkiezing als voorzitter en in deze functie zorgde hij er samen met alle leden van de vereniging voor dat St. Petrus en Paulus naam en faam kreeg tot ver over de grenzen.

In 1981 wist hij het koningsschap voor zich op te eisen en ook van deze taak kweet hij zich vol verve. In het bijzonder ging zijn aandacht binnen de vereniging uit naar de jeugd. Hij besefte maar al te goed dat de jeugd de toekomst in handen heeft. Vandaar dat hij er altijd bij was als het fluit- en tamboerkorps ergens in actie kwam. Niets ontging hem.

Bèr was wars van uiterlijk vertoon en hoefde niet zo nodig op de voorgrond. Hij kwam voor zijn mening uit, al kon die wel eens pijnlijk zijn voor de betrokkene. Toch dronk hij kameraadschappelijk even vlug weer een pilsje met deze of gene als hij zijn zegje had gedaan. Het belang van de schutterij stond voorop. Hij trok letterlijk en figuurlijk de kar bij de oud-papieractie van de schutterij en zelfs toen hij al ziek was ging hij nog mee oud papier ophalen.

De laatste grote klus die hij wist te klaren voor zijn vereniging was het Zuid Limburgs Federatiefeest in 1996 te Susteren-Heide.

Gesteund door de vereniging met hun aanhang en vele vrijwilligers wist hij namens schutterij St. Petrus en Paulus een visitekaartje af te geven dat er mocht wezen. En hoewel hij er niet mee liep te pronken was hij er maar wat trots op dat 'zijn' vereniging een prestatie van formaat had weten neer te zetten.

Bèr wist zich in dit alles gesteund door zijn vrouw Dia en de kinderen. Hij was er zich steeds van bewust dat hij zonder hen nooit die inzet had kunnen geven aan de schutterij.

In 1988 werd hem dan ook voor zijn verdiensten de zilveren OLS-onderscheiding toegekend.

Op dinsdag 16 juni jl. werd Bèr na een plechtige uitvaartmis met schutterseer ten grave gedragen.

En terwijl velen hem de laatste eer bewezen speelde 'zijn' fluit- en tamboerkorps om hem op gepaste wijze te kunnen begeleiden naar zijn laatste rustplaats.

Zijn vrouw Dia, de kinderen en de kleinkinderen missen de zorgzame man, vader en opa.

Schutterij St. Petrus en Paulus mist de voorzitter die bovenal een vaderfiguur was.

Moge hij rusten in vrede.

P. Janssen/C. Voorter

Leon Coppens, lid van St.-Oda Boshoven. Overleden op 15 juni in de leeftijd van 29 jaar.

Wiel Knops, 52 jaar lid van St.-Andreas Melick. Overleden op 30 juni in de leeftijd van 73 jaar.

Alphonsus Hubertus Wijnen, generaal van St. Martinus Wijlre. Onderscheiden met de eremedaille in zilver in de Orde van Oranje Nassau. Overleden op 84-jarige leeftijd op 4 juli 1998, daags voor het Oud-Limburgs Schuttersfeest. Om die reden nam Wijlre niet deel aan het OLS. Wijnen werd begraven met schutterseer op woensdag 8 juli.

IN MEMORIAM ALPHONSUS HUBERTUS WIJNEN

* 20 april 1914 te Wijlre, + 4 juli 1998 te Heerlen (verpleegkliniek).

Alphons Wijnen komt uit een oud schuttersgeslacht. Geboren in een café annex kruidenierszaak aan de Dorpstraat te Wijlre, groeide hij op met een opa en een vader, die beiden lid van schutterij St. Maternus waren en toen reeds hun sporen als schutter hadden verdiend. Toen in 1918 tijdens de fatale brand het toenmalige schutterslokaal "Op gen Heuvel" met alles wat erin was, in vlammen opging, had de schutterij snel een keuze gemaakt. Men ging naar "d'r Wienen" om zich sindsdien daar te vestigen. Het voormalige café van Ackermans werd nadien als twee woonhuizen herbouwd en kon hierdoor niet meer als schutterslokaal dienst doen.

D'r Funs was destijds nog een Funske, want hij telde amper 4 jaren. Vanaf die tijd werd hij regelmatig geconfronteerd met het schuttersgebeuren in de gecombineerde zaak. Toen Alphons 12 jaar oud was, overleed op 23 februari 1927 zijn grootvader. Zijn vader dreef toen de zaak. De café-ruimte lag rechts van de ingang, waar 's winters een grote kachel behaaglijke warmte uitstraalde en een heel bijzondere sfeer schiep. Wellicht werd hij aangespoord door de (sterke) verhalen van de ouderen over het stormen, dat ook in deze streken destijds nog plaats heeft gevonden. Alphons evenwel is nooit een aanvallend figuur geweest: hij straalde meer kalmte en rust uit. Welke inspirerende reden er ook aan ten grondslag lag, hij werd aangestoken om lid te worden van de schutterij. Bij de een of andere gelegenheid in 1932 te Wijlre werd hij in een uniform gestoken en ging hij voor de eerste keer mee als geweerdrager. Nadat hij zijn huwelijk had gesloten, vestigde het jonge paar zich eerst in buurtschap Kapolder, om later op het onderste stuk van de Stationsweg zijn intrek te nemen. Toen echter zijn vader in 1958 de zaak aan hem overgaf, verhuisde de inmiddels familie geworden Wijnen-Blom naar het pand aan de Dorpstraat 20, die na de herindeling Wielderdorpstraat gedoopt werd. 15 Jaar is hij daar met zijn vrouw de lokaalhouder geweest van schutterij St. Maternus.

*Generaal
Alphons
Wijnen
(1914-1998)*

Op zondag 14 juni 1964 werd in het schutterslokaal om 11.00 uur 's morgens een bestuursvergadering belegd. Tijdens deze vergadering werd gesproken over het benoemen van de lokaalhouder A. Wijnen tot generaal en hem dienovereenkomstig te kleden. De kleermaker kreeg opdracht om voor 't OLS te Limbricht nog het uniform klaar te hebben. In het jaaroverzicht stond te lezen: "Modelste Generaal 3e prijs". Nu kan dat ook een andere generaal zijn geweest, want de schutterij heeft tijden gekend dat er 4 generaals in de vereniging waren.

In 1973 gaf Alphons de zaak over aan zijn dochter Gerda, die nog tot op heden met haar man Hein Hazen als gastvrouw en -heer ons bedienen in het schutterslokaal.

Enkele jaren geleden ging het lichamelijk niet meer zoals Alphons zich wel wenste; ademnood viel hem ten deel. Als in de optocht een flinke helling genomen moest worden kwam hij adem te kort. Langzamerhand besepte hij dat hij zijn taak zou moeten overdragen. Op 10 januari 1994 zat het bestuur weer eens in vergadering bijeen en werd besloten om Pierre Geurts tot generaal te bevorderen. Hij zou als mooiste generaal gekleed worden. Alphons had te kennen gegeven dat het langzaamaan niet meer ging. In eigen dorp zou hij nog proberen om mee te gaan, hetgeen ook begrijpelijk is voor iemand die 30 jaar in onze gelederen heeft mee gemarcheerd en van zovele verenigingen lid of oud-lid was. Nadat hij enkele weken voor zijn overlijden -voor 't eerst overigens in zijn leven- ziek was en in het ziekenhuis belandde en nog maar amper een week in de verpleegkliniek verbleef, is hij toch nog vrij onverwachts van ons heengegaan. Het inmiddels derde geslacht der Wijnen's werd met schutterseer begraven op 8 juli j.l. Een zoon, een kleinzoon, z'n petekind en een schoonzoon zijn lid van schutterij St. Maternus en dat heeft hem veel plezier gedaan.

Ger Leurs, lid van St.-Willibrordus Obbicht. Overleden op 6 juli; hij werd 43 jaar.

Bob Degol, lid van St.-Martinus Niel bij As. Overleden op 16 juli in de leeftijd van 76 jaar.

IN MEMORIAM BOB DEGOL

De grote afwezigheid bij het OLS-1998 was ongetwijfeld Bob Degol. Meer dan 25 OLSn en meer dan 125 bondsschuttersfeesten van de Schuttersbond Maas en Kempen maakte hij onafgebroken mee. Bob Degol overleed op 16 juli na een korte maar slopende ziekte op 76-jarige leeftijd.

Als mede-oprichter en nationaal-voorzitter van het Verbond voor Vlaamse Volkskunst (VVK) kon hij veel aandacht geven aan het Limburgse Schutterswezen. Vele schutterijen introduceerde hij tijdens folkloristische manifestaties buiten ons werkingsgebied. Bob is ook de persoon geweest die het Limburgse Schutterswezen onder de aandacht heeft gebracht van Brussel; daardoor kwamen subsidiestromen beschikbaar voor de Belgische schutterijen. Als groot bewonderaar van Pierre Creemers, was hij het die het initiatief nam tot oprichting van een borstbeeld van de 'Meester' in Molenbeersel waar jaarlijks deputaties van Belgisch-Limburgse schutterijen een eerbetoon komen brengen aan hun oud-bondsvoorzitter.

De liefde voor de volkscultuur, in het bijzonder het Limburgse Schutterswezen, vertaalde zich ook in de vele functies die hij t.b.v. het Limburgse Schutterswezen bekleedde. Bob was Commandeur in de Ridder-

Bob
Degol

orde van de H. Sebastianus in Europa, Commandeur in de Eedele Eed-Broederschap van de Souvereine Orde van de Rode Leeuw van Limburg en de H. Sebastianus, Oud-Voorzitter en bestuurslid van de Stichting Steun Aan het Schutters- en gildewezen in de beide Limburgen (SAS) en had als zodanig zitting in de OLS-Federatie, was vice-president van de Europese Gemeenschap van historische Schuttersgilden (EGS) en voorzitter van het Belgisch Overlegorgaan van historische schuttersgilden.

Ofschoon de meeste schutters naar hem opkeken en hem aanspraken met "Meneer Degol" probeerde Bob baanbrekend te zijn door ook belangstelling te tonen voor de familie zaken achter de schutter.

De laatste vijf jaren tobde Bob met zijn gezondheid. Desondanks zag hij het als zijn plicht om stevast bij zijn schutters te zijn. In die tijd heeft Bob ook veel van zijn functies afgebouwd, hetgeen hem "ere"-functies opleverden.

Toen aan het begin van dit jaar zijn echtgenote volkomen onverwacht kwam te overlijden, was dit de zoveelste tegenvaller. Maar hij krabbelde er bovenop, uitkijkend naar het moment dat hij met zijn kinderen en kleinkinderen verenigd zou zijn aan het einde van dit jaar in België.

De laatste keer dat ik Bob mocht ontmoeten was medio juni bij het koningsvogelschieten bij schutterij St.-Martinus Kinrooi. Juist hersteld van twee ingrijpende oogoperaties, vertelde hij enthousiast van zijn grootse plannen voor het Limburgse Schutterswezen.

Agenda's kwamen weer op tafel en afspraken werden weer gemaakt... Op dat moment was hij nog niet op de hoogte van de ernstige ziekte die hij onder de leden droeg. Nauwelijks vier weken later overleed Bob.

In Bob Degol verliest het Limburgse Schutterswezen een grote schuttersvriend en een groot bestuurder. Het zal voor ons Belgische deel moeilijk worden om iemand te vinden die op zulk een wijze het Limburgse Schutterswezen promoot in België.

Wim Pijpers.

Talrijke schuttersvrienden namen afscheid

Afgevaardigden van vele buks- en andere schutterijen vormden de erehaag aan de Pius X-kerk te Wilrijk, waar op woensdag 22 juli de uitvaartdienst plaats had van Bob Degol. De schutters van St.-Martinus Niel-bij-As begeleidden de kist waarachter de familie en de voorzitters van de grote schuttersverenigingen opstapten. Pater Karel de Wilde heette de schuttersvrienden welkom in de drie landstalen aan het begin van de Gildemis. Hij hield ook de homilie waarin hij alle aanwezige schutters bedankte. Dit had Bob Degol hem op zijn sterfbed gevraagd. De pater citeerde meerdere markante uitspraken van de overledene waarvan er twee speciaal indruk op hem hadden gemaakt: "O pater, ik krijg mijn vrouw niet mee" en "maak toch dat ik als schutter begraven word". Tussen beide liggen er 25 jaar. Vanuit het Verbond voor Vlaamse Volkskunst "bekeerde" Bob zich tot de schutterswereld. Dit wereldje vond hij interessanter dan de politieke wereld die hij had meegemaakt, een wereld met de "stijve kol" en ook een "stijf leven". Zijn familie begreep dit niet altijd want hij was weinig thuis. Toch was hij begaan met de zijnen volgens de pater. Bob was een "be-schutter" van de eigen volksaard en van de diepere waarden geworden. Op Bob's verzoek werden er twee medailles op zijn doodskist gelegd; de medaille van de Europese Gemeenschap van historische Schutterijen om een grenzenloos Europa te symboliseren en de medaille van de Orde van de Rode Leeuw van Limburg waar hij nog meer van hield, de leuze indachtig: "Eerst Vlaming om Europeaan te worden!"

Tijdens het uitdelen van de gedachtenisprentjes klonk het "Lied van mijn land, 'k zal u altijd horen". Op het prentje staat een korte tekst en een wat treurige kleurenfoto van Bob. Tromgeroffel tijdens de consecratie, terwijl de 12 geselecteerde vaandeldragers met hun vlag de eer bewezen. Na het lied "Vaarwel mijn broeder", hield Graaf 't Kint de Roodebeke de afscheidstoespraak namens de EGS. Hierin stelde hij dat Bob Degol een grote leemte achterlaat waarin wij moeten ijveren om zijn ideeën goed uit te dragen. Als we Bob's toespraken konden bundelen, dan zou dit een goede leidraad voor ons betekenen. Bobs stem en houding kwamen streng over maar zijn ogen tintelden steeds en hij had een grote voorliefde voor de jeugd. Op het laatste OLS in Kinrooi is Bob niet meer door de Schutterspoort gestapt want de hemelpoort stond reeds voor hem open, aldus de Europese schutterspresident.

Op de begraafplaats Steytelincx werd Bob Degol uitgevendeld, waarna zijn kinderen, kleinkinderen en familie afscheid namen. De vele schutters die dan volgden brachten ook een welgemeende schuttersgroet. "Hij had dit moeten kunnen zien", vertrouwde Mejufvrouw Josée Elst ons toe. Ook bij haar laat Bob een grote leegte achter. Samen woonden ze immers zoveel bonds- en andere schuttersfeesten en evenementen bij.

In de "Nieuwen Kroon", nabij de begraafplaats, waren de schuttersvrienden nog even samen. Een koffietafel was niet voorzien. Dan vertrokken de drie autocars (naar Maasland en Kempen) en de vele personenwagens met hun schuttersgevolg huiswaarts. Misschien was er onder hen wel een nieuwe Bob Degol aanwezig om de schutterswereld verdere impulsen te geven in de geest van onze dierbare overledene.

Werner Smet.

Michel Stalmans, was commandant van St.-Sebastiaan St.-Huibrechts-Lille. Overleden op 18 juli op 64-jarige leeftijd. Hij werd op 25 juli begraven in bijzijn van vele schuttersvrienden.

Arnold Henssen, 44 jaar lid van St.-Joris Kaulille. Maakte deel uit van het winnende OLS-zestel in 1992. Overleden op 21 juli in de leeftijd van 80 jaar.

Adellijke beschermvrouwe St. Geertruid overleden
Hermine Henriette Marie Agnes Gravin de Looz-Corswarem, beschermvrouwe van schutterij St. Joseph St. Geertruid. Zij was de echtgenote van wijlen Johann Baptist Karl William Hubert Joseph Maria gaaf de Marchant et d'Ansembourg, die eind april van dit jaar stierf. De beschermvrouwe overleed op 72-jarige leeftijd te Maastricht op 21 juli 1998. Met schutterseer door haar eigen schutterij ten grave gedragen op 25 juli vanuit de parochiekerk van de H. Gertrudis te St. Geertruid, waarna in besloten familiekring bijzetting op het kerkhof te Klimmen. Het echtpaar dat zich in 1961 op het familiegoed hoeve Roosenhof te Bruisterbosch-St. Geertruid vestigde, aanvaardde in het daaropvolgende jaar het beschermheerschap over de schutterij. In 1964 en 1992 bood het echtpaar een vaandel aan de vereniging aan. Leed en vreugde werd gedeeld met de schutterij, die in de overlijdens-annonces het grafelijk echtpaar omschrijft als een echte schuttersvriend en -vriendin.

Binnen twee maanden tijd verliest St. Joseph St. Geertruid zo haar beschermheer en -vrouwe. Toch is er binnen de familie een opvolger als beschermheer van de schutterij. Johannes de Marchant et d'Ansembourg heeft het grootste deel van zijn opvoeding genoten op de Roosenhof te Bruisterbosch. Hij was nog erg jong toen zijn vader overleed en kwam toen bij zijn familie terecht. De thans 19-jarige graaf heeft toegezegd het beschermheerschap te willen aanvaarden en in de voetsporen te treden van het overleden grafelijk echtpaar. Op 12 september wordt de nieuwe beschermheer geïnstalleerd, samen met een receptie bij gelegenheid van een gouden en enkele koperen jubilarissen.

Luc Wolters

Het adellijk bescherm-echtpaar van schutterij St. Joseph St. Geertruid. Gravin Hermine de Looz-Corswarem en graaf Hans-Karl de Marchant et d'Ansembourg met hun hond voor het goed de Roosenhof te Bruisterbosch-St. Geertruid. Binnen 2 maanden tijd zijn beiden overleden.

Mevr. Maria Hubertina Haagmans-Hendriks (Tina), lid van schutterij St. Martinus Houthem St. Gerlach. Overleden op 79-jarige leeftijd 24 juli 1998, Houthem. Begraven op 29 juli 1998 te Houthem.

Piet Metsemakers, 50 jaar lid van St.-Anna Merum. Overleden op 31 juli in de leeftijd van 67 jaar.

Sef Meuwissen, lid van St.-Petrus en Paulus Echt. Overleden op 7 augustus op 65-jarige leeftijd.

Sjra Wagemans, ruim 67 jaar lid van St.-Sebastianus Neer. Overleden op 13 augustus op 87 jarige leeftijd.

Pierre Vergoossen, vanaf de oprichting in 1934 lid van St.-Joris St.-Joost. Overleden op 19 augustus op 80-jarige leeftijd.

IN MEMORIAM RAYMOND RAEVEN

7 november 1972, + 30 augustus 1998

Het koningspaar Raeven-Costongs tijdens het OLS-1998.

Als het niet zo intens droevig was, zou het gewoon oprecht mooi zijn. Een lange stoet trekt door Schimmert. Voorop de gecombineerde drumbands van de schutterijen St.-Sebastiaan Schimmert en St.-Remigius Meerssen. Hierna volgt het overige deel van de Schimmertse schutterij. Er loopt echter geen koning mee. Het koningszilver wordt als een heiligenbeeld gedragen door vier heren in kostuum. De stoet is hiermee nog lang niet ten einde. Alle koningsparen van de Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade, alsmede afgevaardigden van de OLS-Federatie, bondsbestuur en vele vertegenwoordigers van de bij de bond aangesloten schutterijen. De bonte stoet heeft in haar midden een zwart omfloerste lijkkoeft, getrokken door een zwart paard, met op de bok een koetsier in zwart laken en met steek. Dit maakt het een droevige stoet, die op weg is een jonge en hartelijke schutterskameeraad ten grave te dragen.

Raymond Raeven mocht slechts 25 jaar worden. Van jongs af aan was hij bij de schutterij betrokken. Op 8-jarige leeftijd werd hij bordjesdrager bij schutterij St.-Sebastiaan Schimmert en kreeg vervolgens de opleiding om in de drumband te spelen. Het klaroenkorps betekende veel voor hem. Die liefde voor de muziek daar genoot hij van en dat wilde hij doorgeven. Zo werd hij instructeur van de drumband van schutterij St.-Remigius Meerssen. Hoogtepunt in zijn schuttersloopbaan was evenwel het afschieten van de koningsvogel. Zowel in 1997 als in 1998 was Raymond koning van Schimmert. Zijn vrouw Mariëlle Costongs, waarmee hij onlangs gehuwd was, werd koningin.

Inmiddels wist Raymond al enkele jaren dat hij doodziek was. Hij was bang zijn ouders met dergelijk nieuws pijn te doen en hij troostte hen met de lavende woorden: "Geer hoof neet te huule... ich hub geine angs... ich kom good terech...". Dit rotsvast geloof kwam ook tot uiting door zijn functie als acoliet in de parochiekerk en werd versterkt door het bezoek aan Lourdes, alwaar hij de genade van O.L.Vrouw van Lourdes ervoer. Ondermeer gesterkt door deze reis, regelde hij zijn naderend afscheid. Niet dat hij bij de pakken neerzat, integendeel: tot op 't laatst was hij bij de schuttersfeesten present en won als koningspaar diverse prijzen, tot op 't laatst genoot hij intens van mooie dingen.

De lach en de traan van Toon Hermans, zijn grote idool, begeleidden hem. Slechts 25 jaar oud was hij een inspiratie voor velen. Dankbaar zijn wij hem gekend te hebben.

Luc Wolters.

ST.-BARBARA REUVER WON DE 'UM'

Vorig jaar al tweede in Kaulille en nu met veel verwachting naar Kinrooi gekomen.

Eerste dag overleefd als één der 22.

Op de kavelingsdag vielen er al 8 af in de eerste ronde.

Na de middagonderbreking waren ze nog met 4: Baarlo, St.-Huibrechts-Lille, Grootbeersel en Reuver.

Nu kavelen op kleine bôlkes en toen de beide schutterijen van Maas en Kempen eruit waren miste ook Baarlo.

Flinke regenbui stopte even de wedstrijd maar de 18 punten werden kortdaat afgeschoten.

Wat een ontleding bij schutters en supporters.

Met muziek naar de huldiging in de feesttent.

Stuurgroepvoorzitter Miel Roussard dankte nog eens de helpers,

Tinus 98 werd uitgereikt alsook de medailles aan de eerste tien.

Federatiepresident Frans Wolters stelde toen dé vraag:

"willen jullie?" waarop schutterijvoorzitter en zijn burgemeester een volmondig "ja" lieten horen.

Met de "Um" op de schouders trokken ze nadien uitgelaten naar een feestvierend Reuver. En in Kinrooi konden ze moe maar voldaan aan het opruimen beginnen.

Werner Smet.

INHOUDSOPGAVE

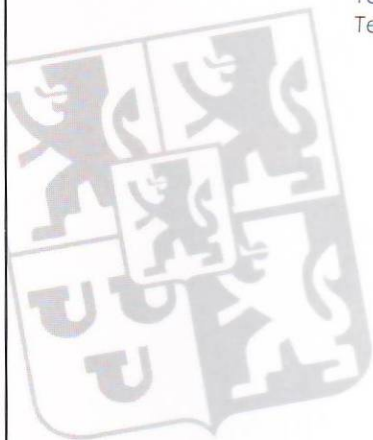
<i>Artikel</i>	<i>pag</i>
Colofon + Voorwoord	1
Het OLS-1998	2
Inter-Limburgs Grensland schuttersfeest meteen een schot in de roos	5
De inhuldiging van Koningin Wilhelmina; de schutterijen nemen in 1898 deel aan de feestvieringen	6
Lezerspost	9
Meiboomplanting	11
Krantenkoppen	11
De Marketentsterstichting en het 8e Marketentstertreffen	13
Kamers schieten en de schutterij in het 18e eeuwse Vaals	14
St.-Michaël Doenrade anderhalve eeuw oud	16
Nationaal koningschieten in Opglabbeek	20
De glazenactie; een voorstel uit Wijlre	21
Geschiedenis en ontstaan van de Zuid-Limburgse Schuttersbond	22
Foto-impressie OLS-1998	24
Het gouden Federatiefeest	30
Lugubere vondst	33
Onder de schietboom	35
St.-Servaasbank Heer	41
Onderscheiding voor Geiteclub Iris 2	42
Dae haef de vogel aafgesjaote	43
St.-Sebastian Dorne in het nieuw	44
Wijzigingen	44
Wij feliciteren	45
Wij gedenken	47
St.-Barbara Reuver won de 'Um'	52
Inhoudsopgave + Redactie	52

REDACTIE EN CORRESPONDENTEN

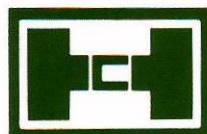
- ★ Hoofdredacteur: Wim Pijpers Brouwerslaan 25 6093 GG Heythuysen; Tel. 0475 - 492868, fax 0049 2161 5655718.
- ★ Piet Hermans Hegstraat 13 6001 EW Weert; Tel. 0495-544548.
- ★ Jean-Pierre Schobben Palenbergerweg 1 6374 LS Rimburch; Tel./fax 045 - 5325570, Mob.tel 06-53952854. E-mail: jps@hvision.nl.
- ★ Werner Smet Nachtegalenlaan 84 3650 Rotem Tel. 089-868782.
- ★ Thomassen Eikenlaan 32 3630 Maasmechelen; Tel. 089-767789.
- ★ Drs. Jean Walraven Borgeind 21 6041 AP Roermond; Tel. 0475-318124.
- ★ Drs. Luc Wolters Dr. Schweitzerstraat 4 6369 XL Simpelveld; Tel. 045-5442585.
- ★ Correspondent Schuttersbond E.M.M.: H. Caris Exaten 12 6002 UK Weert; Tel. 0495-524310.
- ★ Correspondente Schuttersbond St.-Gerardus Amstenrade: Yvonne van de Wall Antoniusstraat 84 6166 XL Geleen; Tel. 046-4755123.

drukkerij *sinds 1935*
LIMBURGSCHE POST ^B_V
Beegden

Heerstraat Noord 69
6099 AW Beegden
Postbus 5033
6097 ZG Heel
Telefoon (0475) 57 16 51
Telefax (0475) 57 28 91

- Lid Koninklijk Verbond van Grafische Ondernemingen KVGO
- Lid Vereniging Produktbewaking Grafische Industrie VPGI
- Lid Sectie van Producenten van Beveiligd Drukwerk **

Mr Cas van Heugten

ADVOCaat EN PROCUREUR

Rijksweg Noord 214
6136 AE SITTARD
Telefoon (046) 452 88 99
Telefax (046) 452 89 00

Algemene rechtspraak, civiel recht, strafrecht,
sociaal verzekeringsrecht, adviezen, incasso's,
slachtofferhulp, verkeerszaken, letselschades,
schaderegeling met verzekeringmaatschappijen en
contacten met Duitse en Belgische advocaten.

HERSTEL UW TRADITIE IN ERE: KEVELAERER VAANDELS: RESTAURATIE EN NIEUW.

KEVELAERER FAHNEN + PARAMENTEN GmbH

Kapellenplatz 27, 47623 Kevelaer 1 / BRD
Telefoon: 02832-5734 / Fax: 02832-50075

Wij hebben de vakkennis en kunde in huis om nieuwe vaandels te vervaardigen en oude vaandels te restaureren.

Wij gebruiken de meest zeldzame, kostbare en functionele materialen om via hand- of machineborduurwerk en de onmisbare kunsthistorische achtergrond een ambachtelijk werkstuk van allure af te leveren.

U kunt ook contact opnemen met:
Stadelmaier Nijmegen B.V., Postbus 1011, 6501 BA Nijmegen
Telefoon: 024-3224384
Fax: 024-3232255

LIMBURGSE BIER SPECIALITEITEN
VAN DE MERGELLANDBROUWERIJ

**GULPENER
SJOES**

LIMBURGS
'KONINGSPAAR

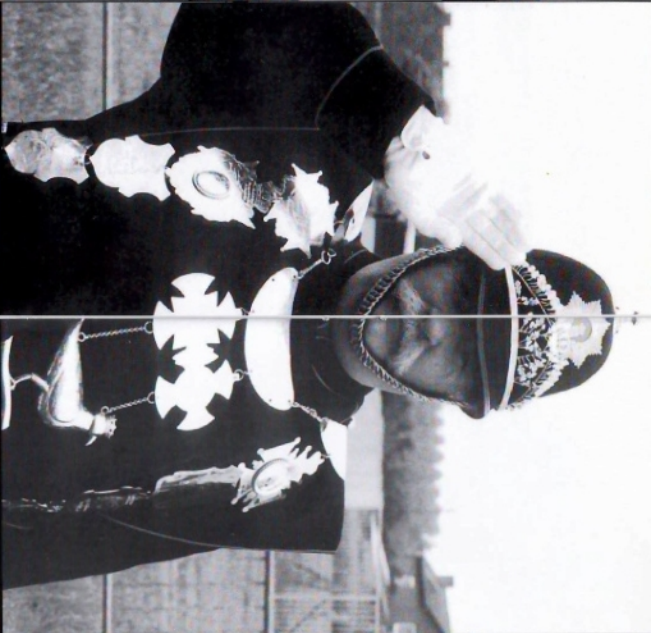
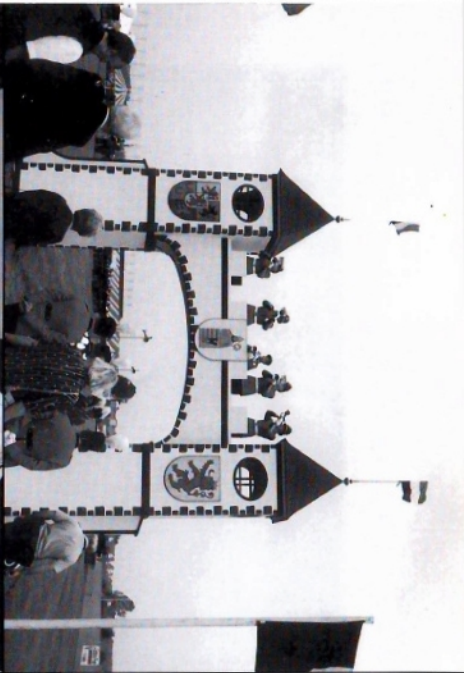

Foto-impressie van het
Oud-Limburs Schuttersfeest
gehouden op
5 juli 1998 te Kinrooi
Fotograaf:
Jean van Nunen-Sweikhuizen

